

**Luokanopettajien kokemuksia koira-avusteisesta
pedagogiikasta yleisopetuksen luokassa**

Jaana Mäkelä

Kasvatustieteen pro gradu - tutkielma
Monografiamuotoinen
Kevätlukukausi 2023
Kokkolan yliopistokeskus Chydenius
Jyväskylän yliopisto

TIIVISTELMÄ

Mäkelä, Jaana. 2023. Luokanopettajien kokemuksia koira-avusteisesta pedagogiikasta yleisopetuksen luokassa. Kasvatustieteen pro gradu - tutkielma. Jyväskylän yliopisto. Kokkolan yliopistokeskus Chydenius. 95 sivua.

Pro gradu-tutkimuksen tarkoituksena oli kuvata ja ymmärtää luokanopettajien kokemuksia koira-avusteisesta pedagogiikasta yleisopetuksen luokassa sekä tarkastella niiden merkityksiä heille itselleen sekä oppilaille, opettajien kokemana.

Tutkimukseen haastateltiin yhteensä kuutta perusopetuksen opettajaa eri puolilta Suomea, joilla oli kokemusta koira-avusteisesta pedagogiikasta. Tieteenfilosofisena lähtökohtana tutkimuksessa oli fenomenologis-hermeneuttinen tutkimus. Tutkimusaineisto kerättiin laadullisen avoimen teemahaastattelun avulla. Aineisto analysoitiin fenomenologis-hermeneuttisella analyysillä.

Tutkimustulosten mukaan opettajat kokivat koira-avusteisen pedagogiikan edistävän oppilaiden oppimista tuoden mielekkyyttä erityisesti lukuharjoitustilanteisiin ja tukevan oppilaan hyvinvointia sekä tunne- ja empatiataitoja. He kokivat koira-avusteisuuden vahvistavan oppilaan ja opettajan sekä oppilaiden välisiä keskinäisiä suhteita, jotka vaikuttivat luokassa yhteisöllisyyden kokemiseen. Koiran kanssa työskentely lisäsi opettajien kokemusten mukaan oppilaiden arjen hallintataitoja. Opettajat kokivat koulukoiran työparinaan, joka edistää heidän työviihtyvyyttään sekä opettajien työssäjaksamista, vaikka koiran läsnäolon koettiin myös lisäävän opettajien työmäärää. Koulukoira nähtiin tukiresurssina, jota voi hyödyntää kolmiportaisen tuen eri askelmilla.

Asiasanat: koira-avusteinen työskentely, Canine-Assisted Intervention (CAI), opettajat, fenomenologis-hermeneuttinen tutkiminen.

SISÄLTÖ

TIIVISTELMÄ	2
SISÄLTÖ	3
1 JOHDANTO	5
2 KOIRA-AVUSTEINEN PEDAGOGIIKKA YLEISOPETUKSESSA	8
2.1 Ihmisen ja koiran välinen suhde.....	8
2.2 Koira-avusteinen interventio.....	11
2.3 Lukukoiratoiminta lukutaidon vahvistajana.....	13
2.4 Koira-avusteinen pedagogiikka.....	17
3 TUTKIMUSTEHTÄVÄ JA TUTKIMUSKYSYMYKSET	20
4 TUTKIMUKSEN TOTEUTTAMINEN	21
4.1 Tutkimuksen metodologinen lähestymistapa	21
4.2 Tutkimukseen osallistujat.....	24
4.3 Tutkimusaineiston keruu.....	25
4.4 Aineiston analyysi	29
4.5 Tutkimuksen eettiset ratkaisut ja luotettavuus	35
5 TULOKSET	39
5.1 Koira-avusteisen pedagogiikan merkitys opettajalle	40
5.1.1 Työvälineenä koira.....	41
5.1.2 Opettajan työhyvinvointi	43
5.1.3 Oppilaan hyvinvoinnin merkitys opettajalle	46
5.1.4 Vastuu	49
5.1.5 Opettajien asiantuntijuus	50
5.2 Koira-avusteisen pedagogiikan vaikutus oppilaisiin opettajan kokemuksen mukaan	53

5.2.1	Oppilaan hyvinvointi.....	53
5.2.2	Arjen hallintataidot	56
5.3	Koira-avusteisen pedagogiikan toimintatavat	58
5.3.1	Monipuoliset opetusmenetelmät	60
5.3.2	Koira-avusteisen työskentelyn pedagogisuus	66
5.3.3	Turvallinen oppimisympäristö	68
5.3.4	Koira-avusteisuus tukimuotona.....	72
5.4	Yhteistyö koira-avusteisessa pedagogiikassa	74
5.4.1	Työyhteisö	75
5.4.2	Huoltajat	76
5.4.3	Verkostoituminen.....	78
6	POHDINTA.....	80
6.1	Tulosten tarkastelu ja johtopäätökset.....	80
6.2	Tutkimuksen arviointi ja jatkotutkimusaiheet	83
	LÄHTEET	86
	LIITTEET.....	96

1 JOHDANTO

Koira on Latvala-Sillmanin (2018, s. 12, 21) mukaan toiminut jo tuhansia vuosia ihmisten tärkeänä työkaverina ja kumppanina, nauttien yhteiselämästä ihmisen kanssa. Koira oppii ymmärtämään ihmisen ilmeitä ja eleitä ja vastaamaan ihmisen katsekontaktiin. Latvala-Sillman (2018, s. 13) näkee koiran ja ihmisen välisen kumppanuuden olevan parhaimmillaan tilanne, jossa molemmat kokevat mielihyvää ja saavat siitä tyydytystä.

Terapiakoira-Akatemian (2022) mukaan kiinnostus koira-avusteiseen työskentelyyn sekä koiran vaikutuksesta ihmiseen on kasvanut median ja lehdistön julkaisujen myötä. Terapiakoira-Akatemian (2022) ja Ikäheimon (2013, s. 5) mukaan ihmisen ja eläimen välinen yhteys on kiinnostanut tutkijoita jo pitkään. Ikäheimon (2013) mukaan jo 1970-luvulla Lorenz ja Levinson tekivät eläintutkimuksia, joilla on vaikutus ihmisen ja eläimen välisen (Human-Animal Bond, HAB) yhteyden tieteelliseen perustaan.

Koira-avusteisesta työskentelystä on tehty kansainvälisiä tutkimuksia ja esimerkiksi Tepper (2021) ja Zents (2017, s. 19) ovat tutkineet lukukoiralle lukemisen vaikutuksia oppilaiden lukumotivaatioon. Hall (2016) on puolestaan tutkimuksissaan tuonut esille koiran läsnäolon vaikutuksen lasten sosiaaliseen kehitykseen ja kokonaisvaltaiseen oppimiseen. Jalongon (2012) tekemissä tutkimuksissa on tutkittu koiran vaikutusta oppilaan motivaatioon ja hän näkee koiran kanssa työskentelyn olevan osa monitieteistä kokonaisuutta. Latvala-Sillman (2018, s. 20) tuo esille Suomessa vuonna 2012 Vainion johdolla ensimmäisenä maailmassa toteutetun tutkimuksen, jossa koiran mielenliikkeitä tutkitaan silmäliikekameran avulla. Tutkimustuloksella nähdään olevan merkitystä suunniteltaessa koira-avusteista työskentelyä, jossa koiran ja ihmisen välinen vuorovaikutuksellinen suhde on toiminnan lähtökohtana.

Ahonen (2013, s. 184) tuo esille, että Yhdysvalloissa koirien työskentely kouluissa on jo yleistä ja Suomessakin koirien hyödyntämisestä kasvatus-, opetus- ja kuntoutustyössä on yhä enenevässä määrin positiivisia kokemuksia. Eskelä - Haapasen (2012, s. 179) mukaan koulujen tulee vastata oppilaiden

yksilöllisiin tarpeisiin toimintatapojaan kehittämällä ja tarjoamalla monipuolisia opetusmenetelmiä. Liikkuvan koulun koulutus- ja koiravastaava Sihvolan mukaan (2016) koulukoira-toiminnan trendi Suomessa on kasvussa ja koulukoira voi hyvin toimia pedagogisena välineenä, osana oppimista ja opettamista.

Havaitsin tutkimuksessani, että koira-avusteisen pedagogiikan tietoisuutta tulee lisätä, jotta se voi saada jalansijaa oppimista monipuolistavana ja tukevana menetelmänä. Terapiakoira-Akatemian (2022) mukaan eläinavusteista pedagogiikkaa voi työssään toteuttaa opettajat ja muut kasvatustieteen tutkinnon suorittaneet henkilöt. Koira-avusteisen pedagogiikan tulee olla suunnitelmallista ja tavoitteellista toimintaa, jonka pyrkimyksenä on vahvistaa oppilaiden kognitiivisia sekä sosiaalisia taitoja.

Perusopetuksen opetussuunnitelmassa (2014, myöhemmin tässä tutkimuksessa POPS) korostetaan jokaisen oppilaan yksilöllisten tarpeiden huomioimista, suunniteltaessa oppimisen kannalta turvallista oppimisympäristöä. POPS:in mukaan opetuksessa tulee painottaa toimia, joiden avulla voidaan tunnistaa oppimisvaikeuksia mahdollisimman varhaisessa vaiheessa. Ikäheimon (2013, s. 11–12) ja Kittilän ym. (2015, s. 231) mukaan koulukoiran voidaan katsoa olevan osa oppimisympäristöä. Mielekäs työskentely koiran avulla tuo opetukseen uudenlaista sisältöä ja tuo oppilaille erilaisia oppimistilanteita ja uudenlaisia kokemuksia. Ikäheimon ja Kittilän mukaan koira-avusteisen pedagogiikan avulla voidaan hyvin tukea erilaisten oppilaiden oppimista kolmiportaisen tuen eri askelmilla.

Tutkimuksessani koira-avusteista pedagogiikkaa tarkastellaan asiantuntijayhteisön, eli koulukoira-opetuksessaan käyttäneiden luokanopettajien kokemusten näkökulmasta. Haastattelin tutkimukseeni luokanopettajia, koska heillä on työssään pedagoginen oikeus suunnitella ja toteuttaa opetusta oppilaiden tarpeiden ja toimintaansa soveltuvien opetusmenetelmien mukaisesti. Heidän koulukoira-kokemuksensa antavat merkityksellistä tietoa koira-avusteisen pedagogiikan toimintatavoista ja toimivuudesta luokkatyöskentelyssä. Luokanopettajien kokemukset koira-avusteisesta pedagogiikasta kiinnostavat minua myös henkilökohtaisista syistä,

koska aikomuksenani on hyödyntää koira-avusteista pedagogiikkaa jatkossa myös omassa opetustyössäni.

Tutkimuksen tavoitteiden, tutkimuksesta nousevan teorian sekä projektin etenemisen myötä muotoutuneiden tutkimustehtävien taustalla on halu selvittää koira-avusteisen työskentelyn toimivuutta ja sen merkitystä opettajalle sekä oppilaille, opettajien kokemusten perustuen. Tutkimuksen avulla voidaan saada uudenlaista näkökulmaa oppimista tukeviin menetelmiin ja näin laajentaa tietoisuutta koira-avusteisesta työskentelystä sekä sen yhteistyömahdollisuuksista perusopetuksessa.

Tässä tutkimuksessa käytetään termiä koulukoira, jolla tarkoitetaan soveltuvuustestein testattua, kasvatusalan ammattilaisen apuna koulussa työskentelevää koira. Järven ja Ikäheimon (2020, s. 13) mukaan koulussa koulukoira on opettajan työparina tukemassa oppilaiden kasvua ja oppimista. Tutkimuksessa keskityn koira-avusteiseen pedagogiikkaan, mutta tuon lyhyesti esille myös koira-avusteisuuteen liittyviä toiminnan muita muotoja, joita voidaan liittää koulukontekstiin. Tällaisia ovat esimerkiksi koira-avusteisen toiminnan piiriin kuuluva lukukoiratoiminta.

Esiymmärrykseeni ja tutkimuksen aiheen valintaan vaikuttavat omat myönteiset kokemukseni koirista. Koirat ovat aina kuuluneet elämääni ja uskon niiden terapeuttiseen voimaan ylläpitää omistajansa mielenterveyttä ja fyysistä hyvinvointia. Olen työssäni erityislasten kanssa huomannut, miten eläimen läsnäolo voi rauhoittaa ja motivoida oppilaita.

Koira-avusteisen työskentelyn tuomat hyödyt ovat lisänneet sen suosiota ja tarvetta lisätä tietoisuutta koira-avusteisesta pedagogiikasta. Opetushallituksen (2020) laatiman koira-avusteisen toiminnan ohjeistuksen tarkoituksena on luoda työskentelylle turvalliset ja yhtenäiset pelisäännöt, joita kaikkien tulee noudattaa. Eduskuntaan 2022 vuoden alussa perustettu eläinavusteinen työryhmä lisää osaltaan eläinavusteisen työskentelyn tunnettavuutta ja vahvistaa sen asemaa sosiaali- ja terveyspalveluissa sekä kasvatus- ja opetustoimessa. (Aitoluonto, 2022).

2 KOIRA-AVUSTEINEN PEDAGOGIIKKA YLEISOPETUKSESSA

2.1 Ihmisen ja koiran välinen suhde

Klementtilän (2013, s. 14–15) mukaan historiasta löytyy paljon erilaisia dokumentteja koiran ja ihmisten välisestä vuorovaikutuksesta, jopa jo domestikaation alkuajoista lähtien. Useissa tauluissa kuvataan koiran ja ihmisen välille muodostunutta vahvaa sidettä. Arkeologiset tutkimukset todistavat, että kesyyntyneet koiraeläimet elivät ihmisten parissa ja toivat ihmisille turvaa ja auttoivat metsästyksessä.

Koirat ovat näkyvästi esillä myös nykypäivän yhteiskunnassa. Kennelliiton (2022b) mukaan rekisteröityjen koirien määrä kasvoi koronavuodesta 2019 vuoteen 2020 lähes 17 % ja vuonna 2021 vielä lähes 8 %. Tilastojen mukaan vuonna 2018 Suomessa oli noin 700 000 koira, joista Kennelliiton rekisterissä oli 530 000. Suomen Kennelliiton mukaan (2022b) koirien työkäyttö on aikoinaan lähtenyt metsästyksestä, kunnes huomattiin, että koira voidaan opettaa monenlaisiin tehtäviin. Ahon ja Lehmuskunnaksen (2011) mukaan tänä päivänä kolme neljästä koiranomistajasta hankkii koiran seuralaiseksi.

Tiira (2019, s. 54–56) on tutkinut koirien käyttäytymistä ja hän on todennut, että koiran persoonallisuus vaikuttaa sen kykyyn toimia erilaisissa tilanteissa. Hänen mukaansa koiranomistajan ja lemmikin kiintymyssuhde voi olla samanlainen kuin lapsen ja vanhemman välinen kiintymyssuhde. Suhde on hierarkkinen ja koiran näkökulmasta ihminen on resurssien portinvartija. Hassisen (2022) mukaan Suomessa on parhaillaan meneillään viisivuotinen BEST-akatemiaprojekti, jossa Kujala tutkii ihmisen ja koiran välistä vuorovaikutusta. Tutkimus toteutetaan monitieteisin menetelmin ja se käynnistyi vuonna 2021. Siinä todetaan, että koirilla on edelleen esi-isiensä kaltaista sosiaalista laumakäyttäytymistä ja ne luottavat laumansa jäseniin. Siksi koira sopii hyvin ihmisten kanssa sosiaaliseen ympäristöön, jossa se voi luoda emotionaalisen yhteyden ihmisen kanssa. Myös Fine (2015) on nähnyt

rinnakkaisuutta ihmisten ja koirien sekä vanhemman ja lapsen välisissä suhteissa. Hänen mukaan koirat ovat riippuvaisia lapsen lailla jatkuvasta huolenpidosta. Latvala-Sillmanin (2018, s. 35) mukaan koulukontekstissa koiran läsnäolo harjaannuttaa oppilaiden sosiaalisia taitoja ja lisää yhteisöllisyyden tunnetta.

Terapiakoira-Akatemian (2022) mukaan ihmisen ja eläimen välille voi muodostua merkityksellinen suhde (HAB, Human Animal bond), joka on toteutettavissa silloin, kun se on kaksisuuntaista ja molemmille vapaaehtoista. Toimivan suhteen edellytyksenä on, että eläimen antamat signaalit tulevat huomioiduiksi ja vuorovaikutussuhteet ovat toistuvia sekä vastavuoroisia. Todellisen suhteen muodostumisessa eläimen tulee myös tunnistaa vuorovaikutuksessa oleva ihminen. Kittilä ym. (2013, s. 230–231) tuovat esille, että koira-avusteisen työskentelyn tavoitteena on usein sosiaalisten taitojen kehittäminen sekä emotionaalisen hyvinvoinnin lisääminen.

Sinkkosen (2013, s. 38–39) mukaan koira reagoi hyvin herkästi nonverbaalisille vihjeille sekä fyysisille liikkeille. Koira on luotettava kaveri, eikä se kieroile, joten se voi vastata välittömiin psykologisiin tarpeisiin. Koira tarkkailemalla voi ihminen oppia paljon sen vaistomaisesta käyttäytymisestä. Sinkkonen (2013) muistuttaa, että koululuokassa säännöllisesti mukana olevalla koiralla voi olla hyvinkin merkittävä rooli erityisesti turvattomissa kasvuoloissa varttuneiden oppilaiden kehityksen kannalta. Finen (2015) mukaan ihmisen ja eläimen välisen yhteyden ymmärtäminen on selitettävissä Bowlbyn kiintymykseen liittyvän teorian ja sosiaalisen tuen tarpeen avulla. Kiintymyssuhdeteorian mukaan lapsen varhaisten tunnesuhteiden kehitys on merkityksellistä lapsen itsetunnon ja vuorovaikutuksen syntymiselle.

Ikäheimo (2013, s. 6–7) tuo esille, että ihminen on hyödyntänyt turvallisuutta ja hyväntahtoisuutta tuovien eläinten läsnäoloa jo kauan. Latvala-Sillman (2018, s. 12) kokee koiran nauttivan yhteiselämästä ihmisen kanssa ja näkee koiran vaikuttavan sekä ihmisen henkiseen-, sosiaaliseen- että fyysiseen hyvinvointiin. Kuten kuviosta 1 käy ilmi, koiran kanssa vuorovaikutuksessa olemisella voi olla merkittäviä vaikutuksia ihmisen kokonaisvaltaiseen

hyvinvointiin elämänkaaren kaikissa vaiheissa (Terapiakoira-Akatemia, 2022, Latvala-Sillman, 2018). Ikäheimon (2013) mukaan koirat lisäävät sosiaalista hyvinvointia, sillä koiralenkillä tutustutaan uusiin ihmisiin ja saadaan ystäviä, koska ihmiset pysähtyvät juttelemaan koiraan liittyvistä asioista.

Kuvio 1

Miten koira voi vaikuttaa ihmisen hyvinvointiin (Latvala-Sillmanin kuviota, 2018, s. 23 mukailten)

Suomen Kennelliiton mukaan (2022c) koirilla saattaa olla monenlaisia työrooleja. Koiria on totuttu näkemään etsintätehtävissä, laumanvartijoina, opaskoirina, poliisi-, reki-, huume-, raja-, sota-, ruumis- ja pommikoirina, mutta yhä enenevässä määrin myös hypokoirina, kuulo-, sieni- sekä homekoirina, johtuen koiran tarkasta hajuaistista. Ahosen (2013, s. 184) mukaan koira on oppinut lukemaan ihmisen käytöstä hyvin, jonka ansiosta sitä on alettu käyttää myös terapia-, avustaja-, hali-, kaveri- ja lukukoirana.

2.2 Koira-avusteinen interventio

Ikäheimo (2013, s. 10) tuo esille, että Suomessa eläinavusteinen työskentely on vielä suhteellisen uutta, joten siitä käytettävä terminologia ei ole vielä vakiintunutta. Kahilaniemen (2016) mukaan eläinavusteisen työskentely on kattotermi toiminnan eri muodoille, joissa hyödynnetään toiminnallisena menetelmänä ja työparina eläintä. Kansainvälisen ihmisten ja eläinten vuorovaikutusjärjestöjen liiton IAHAIO:n (International Association of Human-Animal Interaction Organizations, 2018) ja Finen (2015) määritelmien mukaan eläinavusteisella interventiolla tarkoitetaan tavoitteellista ja suunnitelmallista toimintaa, jossa eläin osallistetaan terveydenhuollon, kasvatuksen ja koulutuksen sekä sosiaalihuollon palveluihin, tavoitteenaan saada aikaan terapeuttisia vaikutuksia ihmisissä. Yli-Viikarin ja Haapasaaren (2013, s. 99); Kahilaniemen (2016, s. 17) sekä Hautamäen ym. (2021, s.16) mukaan Suomessa eläin-avusteinen työskentely lukeutuu osaksi Green Care - toimintaa. Toiminnan tarkoituksena on kehittää hyvinvointi- ja terveystalvaiden yhteydessä käytettäväksi luonto-, eläin- ja maatila-avusteisia palveluita ja niiden käyttöönottoa.

Koira-avusteisesta interventiosta (Canine-Assisted Intervention, CAI), joka on tämän tutkimuksen keskiössä, käytän tässä tutkimuksessa jatkossa käsitettä koira-avusteinen pedagogiikka. Tämä tarkoittaa, että kouluopetuksessa on mukana soveltuvuustestattu koira ja opetusta toteuttaa luokanopettaja tai erityisopettaja. Koira-avusteinen pedagogiikka lukeutuu yläkäsitteeseen eläinavusteinen työskentely.

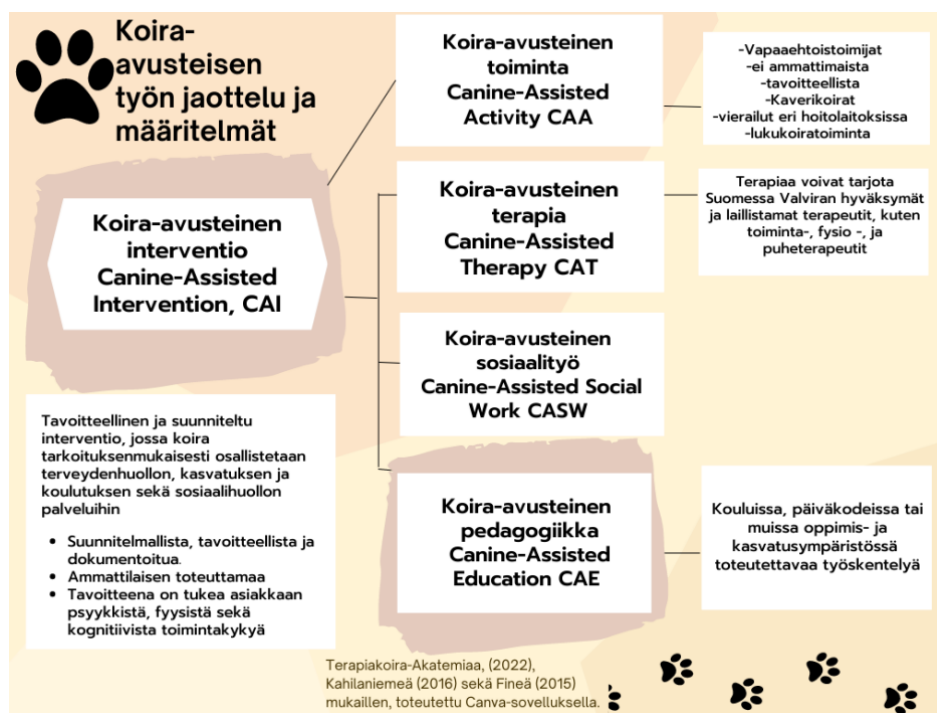
Kahilaniemi (2016, s. 21) ja Latvala-Sillman (2018, s. 29) tuovat esille myös koira-avusteisen toiminnan käsitteen, joka on vapaamuotoisempaa ja suunnitelmallista toimintaa, mutta se ei välttämättä perustu pedagogisiin suunnitelmiin. Tällaista toimintaa on esimerkiksi vapaaehtoistoimijoiden avulla toteutuva Kaverikoira-toiminta, joka koulukontekstissa voi tarkoittaa esimerkiksi koiravierailuja yhdistyksen järjestäminä teemapäivinä. Järven ja Ikäheimon (2020, 82-83) mukaan koira-avusteinen toiminta mahdollistaa ihmisten hyvinvoinnin lisäämisen motivoivin, kasvatuksellisin tai mielihyvää

toteuttavin keinoin. Kirjastoissa tai kirjaston järjestämänä kouluissa tapahtuva lukukoiratoiminta on myös yksi koira-avusteisen toiminnan muoto. Koulussa tapahtuva lukukoiratoiminta on koira-avusteista pedagogiikkaan siinä tapauksessa, että sitä ohjaa kasvatusalan koulutuksen saanut opettaja ja koira on soveltuvuustestattu tehtävään.

Olen selkeyttänyt kuviossa 2 Terapia-Akatemian (2022); Kahilaniemen (2016) sekä Finen (2015) mukaisesti koira-avusteista työskentelyä ja sen määritelmiä toimialueittain.

Kuvio 2

Koira-avusteisen työn jaottelu ja määritelmät (Terapiakoira-Akatemia 2022, Kahilaniemi, 2016 sekä Fine 2015)

Terapiakoira-Akatemian (2022) mukaan koira-avusteisen työskentelymuodon määrittää työskentelyä ohjaavan henkilön koulutus sekä työskentelylle asetetut tavoitteet. Opetusta järjestävän tahon kanssa on aina etukäteen sovittava koulukoiran tulosta kouluyhteisöön ja oppilaita, koulun henkilökuntaa sekä

oppilaiden huoltajia on tiedotettava koulukoiran tulosta luokkaan. Sama koira voi toimia eri koira-avusteisen työn muodoissa.

2.3 Lukukoiratoiminta lukutaidon vahvistajana

Shawin (2013) mukaan lukukoiratoiminta on saanut alkunsa Yhdysvalloista Utahista vuonna 1999, jossa Intermountain Therapy Animals perusti lukutaidon tukemiseen lukuohjelman R.E.A.D. (Reading Education Assistance Dogs), jossa koiraä käytetään lukemistilanteissa apuna. Jalongon (2012) mukaan ohjelman tavoitteena oli tukea ja kehittää lasten lukutaitoa ja myönteisen kokemuksen kautta lisätä lasten lukuharrastusta. Canelon (2020, s. 106) kokemuksen mukaan lähes kaikilla koira-avusteiseen lukemisinterventioon osallistuneista koululaisista oli aluksi negatiivinen käsitys itsestään lukijana ja he välttelivät ääneen lukemista. Intervention jatkuessa oppilaissa tapahtui kehitystä ja asenteen muutoksen myötä tapahtui edistymistä myös itseluottamuksen kasvussa sekä keskittymiskyvyssä.

Kittilä ym. (2013, s. 231) tuovat esille, että Suomi on mukana niissä yhdessätoista valtiossa, jossa lukemisen tukemisessa käytetään apuna lukukoiria. Kuopion kaupunginkirjaston järjestelmä- ja verkkopäällikkö Rossin asiantuntijahaastattelussa (suullinen tiedonanto 7.4.2022) tuli esille, että lukukoiratoiminta sopii mainiosti kirjaston toiminnaksi, sillä lukemaan kannustaminen ja lukemisen tukeminen ovat kirjaston perustehtäviä. Myös Yleisten kirjastojen neuvoston strategian (2011–2016) mukaan kirjaston yksi tärkeimpiä tehtäviä on lukuharrastuksen tukeminen, joten lukukoiralle ääneen lukeminen tukee hyvin yhtä kirjaston perustehtävää. Kirjaston lukukoiratoiminnalla luodaan myönteistä kuvaa kirjastosta paikkana, jossa suhtaudutaan avoimesti ja ennakkoluulottomasti asiakkaiden erilaisiin tarpeisiin. Lukukoiratoiminnalla voidaan syventää myös kirjaston ja koulun välistä yhteistyötä.

Rossin (2022) mukaan Kuopion kaupunginkirjasto tekee ansioitunutta yhteistyötä alueen eri koulujen kanssa. Kirjavinkkarin kanssa on toteutettu

yhteistyötä, jossa on esitelty luokassa ikäryhmälle sopivia kirjoja ja samaan aikaan osa luokasta on voinut lukea lukukoira Sylville. Yhteistyötä on tehty myös koulujen ekaluokkien kanssa, joissa lukemaan oppimisen tukeminen on toiminnan keskiössä.

Rossin (2022) mukaan kirjaston ja koulujen yhteistyö on mahdollistunut hankerahoituksen myötä, ja siitä saadut kokemukset ovat olleet positiivisia. Rossin (2022) mukaan yhteistyön avulla on pystytty tavoittamaan erityisesti niitä lapsia, joille lukeminen on haasteellista. Hän on työssään kirjastossa huomannut, että kirjaston lukukoira-toiminta itsessään ei tavoita juuri niitä lapsia, joiden lukeminen erityisesti vaatisi tukemista. Lukukoira-toiminnan jalkautuminen kouluille mahdollistaa kaikkien oppilaiden pääsyn lukukoira-toiminnan piiriin ja yhteistyössä opettajien kanssa tukea on voitu kohdentaa sitä eniten tarvitseville. Tällöin vanhemmatkin oppilaat, joilla on lukemisen pulmaa, ovat rohkaistuneet lukemaan lukukoiralle.

Lerkkasen (2018, s. 65–67) mukaan lukutaito kehittyy harjoituksen myötä, joten oppilaan lukemista voidaan tukea parhaiten auttamalla oppilasta kiinnostumaan lukemisesta. Linnan (2012) mukaan oppilaiden positiivinen asennoituminen lukemista kohtaan sekä aktiivinen lukuharrastus ennustavat vahvempaa lukutaitoa. Lukukoiran käyttö koulukontekstissa voi parhaimmillaan motivoida oppilaan oppimista, sillä onnistumisen kokemukset lisäävät oppilaan positiivista kuvaa omista taidoistaan, joka tuottaa iloa ja lisää mielihyvää. Erilaisten opetusmenetelmien hyödyntäminen opetuksessa sekä erilaisten lukemista tukevien yhteistyömuotojen pohtiminen on näin Linnan (2012) mukaan perusteltua.

Lukukoiraavastaavana toimivan Rossin (2022) mukaan lapset valitsevat usein jo etukäteen, mitä he tulevat lukemaan koiralle. He myös kyselevät lukukoiraohjaajalta, että millaisista kirjoista lukukoira tykkää, mikä osaltaan hänen mielestään kertoo siitä, että lapset asettavat toiminnalleen tavoitteita ja pohtivat lukemisen merkitystä. Lukijat kokevat lukuhetken tärkeänä, sillä lukukoiraavastaavan kokemuksen mukaan sekä vanhemmilta että opettajilta on tullut palautetta, että lukuhetkistä on heidän kanssaan juteltu jälkepäin.

Rossin (2022) mukaan lukukoiratoiminnassa on tärkeää nähdä ohjaajan pedagoginen rooli lukemaan kannustajana. Ohjaajan tulee olla itse kiinnostunut kirjoista ja lukemisen merkityksestä, jotta hän pystyy vaikuttamaan lasten lukuinnostukseen ja lukemisen tukemiseen. Lukukoiraohjaajalla tulee hänen mukaansa olla kirjastoalan- tai pedagoginen koulutus. Vaikka lukukoiraohjaaja ei puutu lukemiseen tai korjaa lukuvirheitä, ohjaajan tulee seurata, miten lukeminen edistyy, jotta hän voi keskustella esille tulleista seikoista yhdessä vanhempien kanssa. Oikeantasaisen kirjan valinnalla lukuhetkestä koiran kanssa voi tulla mielekäs. Kennelliitto (2022a) näkee lukukoiratoiminnan vapaaehtoistoimintaan lukeutuvana koira-avusteisena toimintana, jolloin ohjaajalta edellytetään koiran ohjaajan koulutus, mutta ei pedagogista koulutusta.

Rossi (2022) on huomannut, että monet lukijat hakevat fyysistä rohkaisua lukukoiralta kosketuksen ja rapsuttelun avulla, viimeistään siinä vaiheessa, kun lukemisessa tulee hankaluutta. Friesenin (2009) tekemien lukukoiratutkimusten mukaan on huomattu, että koiralle lukeminen vähentää lukijan jännityksen ja ahdistuksen tunteita. Rauhoittumisen myötä lukemisesta tulee yleensä nautinnollista ja mielekästä.

Rossi on tehnyt työssään lukukoiravastaavana saman huomion, mitä vuoden 2018 PISA-tutkimustuloksetkin osoittavat; tyttöjen ja poikien erot lukutaidon suorituksissa näkyvät selkeästi. Leinon ym. (2019, s. 23) mukaan 20 prosenttia suomalaisista pojista sijoittuu asteikossa heikkojen lukijoiden tasolle. Hänen mukaansa riittämätön lukutaito vaikuttaa arjen tilanteista selviämiseen, mikä saattaa olla nuorelle todellinen syrjäytymisriski. Myös Sulkusen (2019, s. 54–55) mukaan riittämättömällä lukutaidolla voi olla vaikutusta työelämään siirryttäessä sekä aktiivisena kansalaisena toimimiseen.

Sarmavuoren mukaan (2011, s. 364) lukeminen on oppimisen kannalta merkittävimpiä taitoja ja osa suomalaislapsista osaa lukea jo tullessaan kouluun. Lerkkasen (2018, s. 65) mukaan opettajalla ja opetusmenetelmällä on suuri merkitys lukemistaitojen kehittymiselle. Useimmat lapset oppivat hänen mukaansa peruslukutaidon viimeistään ensimmäisellä luokalla ja oppilaiden

lukutaitoerot kaventuvat. Ahvenaisen ja Holopaisen (2014) mukaan oppilaiden lukunopeus kasvaa ensimmäisten kouluvuosien aikana huomattavasti. Kuitenkin jopa viidesosalla oppilaista on eritasoisia ongelmia lukemisessa jossain vaiheessa koulupolkua.

Alkuopetus on lukemaanoppimisen kannalta tärkeä ja merkityksellinen ajanjakso, jolloin oppilaille tulisi tarjota monipuolisia oppimiskokemuksia erilaisissa oppimisympäristöissä. POPS:in mukaan (2014, s. 30, 61, s. 63–66) opettajien tulisi ottaa huomioon oppimisympäristöjä suunniteltaessa oppilaiden yksilölliset tarpeet. Kohdennetun tuen myötä oppilas voi saavuttaa onnistumisen kokemuksia erilaisissa sosiaalisissa konteksteissa. Koulutaipaleen ensimmäisinä vuosina tulee keskittyä perustaitojen oppimiseen ja vahvistamiseen, jotta oppilas voi saavuttaa oppimisen ilon ja kokea onnistumisen kokemuksia. Sarmavuoren (2011, s. 13) mukaan lukutaito vaatii opettelua, ponnistelua sekä myös ympäristön apua, joka Sulkusen (2019, s. 69) mukaan tarkoittaa myös kodin suotuisaa kulttuuri-ilmapiiriä ja myönteisen lukemismallin antamista. Lerkkasen (2018) mukaan sekä kotona että koulussa tapahtuva lukemiseen liittyvä toiminta sekä asenteet lukemista kohtaan välittyvät myös lapsen käsitykseen lukemisesta ja hänen lukutottumuksiinsa.

Kennelliitto (2022a) vastaa lukukoirien soveltuvuuden arvioinnista ja järjestää myös koiraohjaajien koulutuksia. Kennelliitto (2022a) on laatinut yhdessä Mikkelin kaupunginkirjaston kanssa laatusuositukset kirjastojen lukukoiratoiminnalle. Kennelliiton mukaan lukukoiratoiminnalla on todettu olevan myönteinen vaikutus lasten lukuharrastuksen lisääntymiseen.

Hirvosen ja Jäkälän (2019) mukaan lukukoiratoiminnan tuomien hyvien kokemusten innoittamana Suomessa aloitettiin vuonna 2018 ensimmäinen luku- ja kaverikoiratoiminta korkeakouluopiskelijoita varten Jyväskylän yliopistossa. Koirien tarkoituksena on edistää opiskelijoiden hyvinvointia ja lieventää stressiä. Koiria on käytetty tukena myös kieltenopiskelussa, esiintymisjännityksen lieventämisessä sekä keskittymisessä oppimistehtäviin.

2.4 Koira-avusteinen pedagogiikka

Koira-avusteista pedagogiikkaa yhdistää toiminnan ammatillisuus, tavoitteellisuus, suunnitelmallisuus sekä dokumentointi. Haapasaaren ja Ikäheimon (2013, s. 58) mukaan koira-avusteisen pedagogiikan lähtökohtana on, että koira on opetusmenetelmä ja sen valinta luokassa tulee aina tehdä pedagogisin perustein.

Ikäheimon mukaan (2013, s. 11–12) koira-avusteista pedagogiikkaa ohjaa yleensä luokan tai koulun oma opettaja, jolla on luokanopettajakoulutuksen lisäksi myös koiran ohjaamiseen liittyvä koulutus. Opetukseen osallistuva koira on usein opettajan oma lemmikki, joka on koulutettu ja soveltuvuustestattu tehtävään. Ahosen (2013, s. 184) mukaan opettajan koulussa kasvatuksellisenä tukena työskentelevää koira kutsutaan Suomessa usein koulukoiraaksi.

Terapiakoira-Akatemian (2022) mukaan koiran ohjaajan on tärkeä tiedostaa, että koiralta vaaditaan erilaista osaamista erilaisten asiakasryhmien ja työmuotojen kanssa. Koiran käytöstä tulkitsemalla voidaan varmistaa, että työskentely on koiralle mieluista ja toiminta on eettisesti oikein. Koira-avusteiseen pedagogiikkaan koulutetusta koirakosta voidaan käyttää terapiakoira-ohjaaja-tiimi nimitystä, joka kuvastaa hyvin heidän keskinäistä yhteistyötä. Järven ja Ikäheimon (2020 s. 69–70); Kahilaniemen (2016, s. 33–34) sekä Borgströmin (2013, s. 78–79) mukaan koiran koulutus suunnitellaan aina tulevien työtehtävien, kohderyhmän ja työskentelytilojen perusteella.

Kaukomaan (2018) mukaan koiran voi kouluttaa palvelemaan koulun pedagogisia tavoitteita, vaikka sillä ei lähtökohtaisesti ole opetuksellista käsitystä siitä, mitä siltä koulussa odotetaan. IAHAIO:n mukaan (2018) koira-avusteinen pedagogiikka on tavoitteellista, suunnitelmallista ja strukturoitua interventiota. Kasvatuksellisenä tai koulutuksellisenä tavoitteena on parantaa kohderyhmän sosiaalisia ja kognitiivisia taitoja.

Järven ja Ikäheimon (2020, s. 35) mukaan koiran tuominen osaksi koululuokkaa vaikuttaa oppilaiden oppimismotivaatioon sekä tuo oppilaille hyvän olon tunnetta, jolla on vaikutusta koko luokan ilmapiiriin. Geen ym. (2015, s. 204) mukaan koiran läsnäolo luokassa rikastuttaa oppimisympäristöä, tukien

oppilaiden kognitiivisten ja emotionaalisten taitojen kehittymistä. Lerkkasen (2018, s. 65) mukaan opettaja voi tukea oppilaan kiinnostusta lukemista kohtaan lisäämällä oppilaiden välistä vuorovaikutusta. Koulukoiran avulla vuorovaikutuksellisten tilanteiden syntyminen luokassa voi tapahtua helpommin. Terapiakoira-Akatemia (2022) tähdentää, että ystävällisesti käyttäytyvän eläimen tiedetään lisäävän sosiaalista käyttäytymistä. Merkittävää on, että sen vaikutus ei näyttäydy pelkästään eläimen ja ihmisen välillä, vaan se vaikuttaa myös muiden samassa tilanteessa olevien ihmisten keskinäiseen vuorovaikutukseen. Ikäheimon (2013, s. 7) mukaan koulukoiran kanssa voi työskennellä sekä yksilö- että erilaisissa ryhmätilanteissa.

Järven ja Ikäheimon (2020, s. 30) mukaan koira-avusteisen pedagogiikan käyttö vaatii huolellista suunnittelua, jotta sen avulla voidaan osaltaan tukea oppimisessaan haasteita kohtaavien oppilaiden oppimista kolmiportaisen tuen kaikilla eri asteilla. Heidän mukaan koira-avusteisen pedagogiikan avulla voidaan häivyttää inklusiivisen opetuksen ennakkoluuloja ja mahdollisia raja-aitoja. Koira-avusteista pedagogiikkaa suunniteltaessa tulee huomioida, että koira-avusteisen työskentelyn perusedellytyksenä on tavoitteellisuus. Oppilaan tavoitteet tulee olla saavutettavissa, jolloin toiminta edistää oppiaan oppimista. Kaukomaan (2018) mukaan opettajalla on vastuu koko luokan oppilaista, vaikka koira-avusteinen toiminta olisikin kohdennettu vain yhdelle luokan oppilaalle.

Valovirran (2013, s. 48) mukaan koulukoiran luokkaan tuomisessa tulee huomioida, että oppilaista todennäköisesti osalla on koira- tai kissa-allergia, sillä suomalaisilla koululaisilla tehdyn tutkimuksen mukaan 9–10 prosentilla oppilaista on allergeeniseen nuhaan sopivia oireita ollessaan tekemisissä eläimen kanssa. Oppilaiden allergiat tulee selvittää etukäteen ja yhdessä vanhempien kanssa tulee pohtia, miten allergisten oppilaiden opetus järjestetään. Oppilaiden ja vanhempien kanssa tulee sopia ennakkoon monista käytännön seikoista koulukoiran luokkaan tuloon liittyen ja asioista tiedottaminen tulee olla avointa. Latvala-Sillman (2018, s. 91) tuo kuitenkin myös esille, että allergiatutkimuksien tulokset tukevat nykyään sitä seikkaa, että useimmat hyötyvät siitä, että ovat koiran kanssa tekemisissä.

Jalongo ym. (2012) muistuttaa, että koira-avusteista opetusta suunniteltaessa on huomioitava myös oppilaiden koiriin liittyvät pelkotilat. Oppilaalla tulee olla mahdollisuus valita, haluaako hän toimia koiran kanssa tai sen läheisyydessä, ja osallistua koira-avusteiseen työhön. Sopeutumiseen tulee antaa riittävästi aikaa. Usein oppilaat seuraavat koiran kanssa tapahtuvaa työskentelyä aluksi turvallisen matkan päästä ja nähtyään luokkakaveriensa työskentelevän koiran kanssa, omat pelkotilat voivat lieventyä.

Opettajan tulee Terapiakoira-Akatemian (2022) mukaan huomioida eri kulttuuritaustaisten ihmisten suhtautuminen eläimiin. Fine (2015) puolestaan tuo esille, että joskus koira-avusteista pedagogiikkaa estäviksi tekijöiksi voi nousta erityisen voimakkaat aistisäättelyn ongelmat, jolloin lapsi voi kokea koiran hajun tai haukkumisen liian voimakkaana aistiärsykkeenä.

Terapiakoira-Akatemian (2022) sekä Kahilaniemen (2016, s. 32) mukaan koiran omistajan tulee huolehtia koiransa säännöllisistä rokotuksista sekä sisä- ja ulkoloisten häädöistä ja näin ehkäistä Zoonosien eli tartuntatautien leviäminen. Koulukoiran tulo kouluyhteisöön vaatii huolellista etukäteissuunnittelua, jossa huomioidaan sekä koiran että koulussa työskentelevien ihmisten turvallisuus ja hyvinvointi.

Opetushallituksen tekemän ohjeistuksen mukaan (2020) koira-avusteisessa työskentelyssä käytettävän koiran tulee olla soveltuvuustestattu. Koira-avusteista toimintaa toteutettaessa riittää, että koira on läpäissyt Kennelliiton kaverikoira-toimintaan liittyvän soveltuvuuskokeen. Jos koira toimii ammatillisen koulutuksen hankkineen ohjaajan pedagogisena työvälineenä, voidaan koiran soveltuvuus testata esimerkiksi Koirat kasvatus- ja kuntoutustyössä ry:n soveltuvuustestissä. Terapiakoira-Akatemian (2022) mukaan Suomen laki ei kuitenkaan vielä vaadi koiran soveltuvuustestausta.

3 TUTKIMUSTEHTÄVÄ JA TUTKIMUSKYSYMYKSET

Tämän tutkimuksen tarkoituksena on tutkia, mitä koira-avusteinen pedagogiikka merkitsee koulukoiraan luokassaan käyttävän luokanopettajan työssä opettajalle itselleen sekä mikä merkitys koulukoiran työskentelystä luokassa on opettajien kokemusten mukaan oppilaille. Tutkimuksen avulla on tarkoitus saada uudenlaista näkökulmaa oppimista tukeviin menetelmiin ja laajentaa tietoisuutta koira-avusteisen pedagogiikan käytöstä.

Ahonen (2013, s. 188) osoittaa koira-avusteinen pedagogiikan saaneen jo hyvin jalansijaa suomalaisissa kouluissa ja koirien tuoma aito läsnäolo tuo oman emotionaalisen merkityksensä oppimisympäristöön ja sen myötä myös oppimiseen. Sihvola (2016) korostaa, että koira-avusteisessa pedagogiikassa yhdistyy sekä opettajan ammattitaito sekä oman koiran ja eläinavusteisen työtavan tunteminen.

Tutkimuskysymykseni ovat:

1. Minkälaisia kokemuksia luokanopettajilla on koira-avusteista pedagogiikasta luokassaan?
2. Mikä merkitys koulukoiran työskentelystä luokassa on oppilaille opettajan näkökulmasta?

4 TUTKIMUKSEN TOTEUTTAMINEN

Eläinavusteisesta työskentelystä on tehty paljon kansainvälisiä tutkimuksia, jotka tuovat esille mahdollisia hyötyjä ihmisten ja eläinten välisestä suhteesta. Suomessa eläinavusteisen pedagogiikan tutkimukset tarvitsevat vielä vahvistusta, jotta luotettava tutkimustieto eläinten merkityksistä ja arvoista elämäämme tuo lisää uskottavuutta. Aiheen kiinnostavuutta lisäsi myös koira-avusteisen pedagogiikan lisääntyminen suomalaisissa kouluissa ja halu selvittää luokanopettajien kokemusten lisäksi heidän osaamisensa tasoa ja asiantuntijuutta tässä kontekstissa.

4.1 Tutkimuksen metodologinen lähestymistapa

Tutkimuksen lähestymistapa on laadullinen eli kvalitatiivinen, jonka tarkoituksena on kuvata mahdollisimman autenttisia kokemuksia koira-avusteisesta pedagogiikasta koululuokassa sekä koira-avusteisen asiantuntijuuden merkitystä tässä yhteydessä. Saatujen kokemusten myötä pyrin ymmärtämään aihetta ilmiönä ja pyrin antamaan ilmiölle teoriataustaan pohjautuvan tulkinnan. (Tuomi & Sarajärvi, 2018, s. 98.) Metsämuurosen (2006, s. 92) mukaan kvalitatiivinen tutkimus on lähes aina tapaustutkimusta, joissa yleistettävyyden sijaan etsitään tapauksista yhteneväisiä piirteitä. Näin ollen ne voidaan ymmärtää olevan pieniä askeleita kohti yleistettävyyttä, mutta oleellisempaa tutkimuksessa on tapausten ymmärtäminen.

Kiviniemen mukaan (2018, s. 79) laadullisessa tutkimuksessa tutkija perehtyy tutkimuskenttäänsä intensiivisesti ja hän pyrkii pääsemään sisään kohderyhmän ominaiseen ajattelutapaan, saavuttaakseen heidän näkökulmansa tutkittavasta asiasta. Hänen mukaansa tutkimuksen fokuksessa on tutkittavan yksilöllinen merkityksenanto, jonka tutkittava ilmiölle antaa. Tynjälä (1991, s.392) muistuttaa, että laadullisessa tutkimuksessa tavoitellaan oikean totuuden sijaan tutkimuksen erilaisia näkökulmia, jolloin tutkijan tulee olla tietoinen omista lähtökohdistaan. Hirsjärvi ym. (2014, s. 161) kiteyttävät laadullisen

tutkimuksen keskittyvän todellisen elämän kuvaamiseen, jolloin tutkittavasta kohteesta pyritään antamaan mahdollisimman kokonaisvaltainen kuva. Tynjälä (1991, s. 388) tuo myös esille, että laadullisessa tutkimuksessa tutkija toimii itse tutkimusvälineenä.

Tuomen ja Sarajärven (2018) mukaan fenomenologia tutkii kokemuksia ja hermeneutiikka keskittyy tutkimuksen merkityksiin, yhteisöllisyyteen sekä tulkitsevaan otteeseen. Näin ollen tutkimukseni on fenomenologis-hermeneuttinen, sillä pyrin käsittelemään siinä luokanopettajien kokemuksia koira-avusteisesta pedagogiikasta ja tuomaan esille niiden ymmärtävää tulkintaa. Opettajan kokemus koira-avusteisesta pedagogiikasta koululuokassa on erilainen kuin oppilaiden, jotka ovat toiminnallisesti läsnä, mutta kokevat tutkittavan tilanteen toisenlaisesta näkökulmasta. Opettajalla on opettajuuden kautta tietynlainen suhde oppilaisiin ja kouluyhteisöön, mutta jokaisella opettajalla on sen lisäksi oma kokemukseen ja elämänselitykseen liittyvä perspektiivi koulumaailman asioihin.

Vilkan (2015, s. 171) mukaan tutkijan ensisijainen lähtökohta on hänen oma käsityksensä ihmisestä, kokemuksesta ja merkityksistä. Hermeneuttisessa kokemuksessa tutkija kohtaa toisenlaisen totuuden ja tiedon kokemuksen, jolloin hänen oma kokemuksensa tilanteesta paljastaa asioista erilaisia ulottuvuuksia, suhteessa omiin aikaisempiin ennakkokäsityksiin asiasta. Tällöin tutkijan horisontti ja ymmärrys muuttuvat uuden kokemuksen ansiosta. Filosofisesti ajateltuna ihmisen suhde kokemusten kautta hankittuna antaa hänen elämismaailmassaan läsnä oleville ilmiöille merkityksiä, joita tässä tutkimuksessa tutkijana pyrin saavuttamaan. Laineen (2018, s. 31) mukaan ihminen on merkityksiä luova, intentionaalinen, ja ymmärtääksemme ihmisen toimintaa, meidän tulee pysähtyä pohtimaan, millaisten merkitysten pohjalta hän toimii. Fenomenologisuus ei ole metodi, vaan tieteenfilosofinen periaate, jota Laine (2018, s. 29–30) on pyrkinyt hyödyntämään. Fenomenologisessa tarkastelussa keskitytään siihen, mikä ilmenee meille itse koettuna ja miten kukin kokee itsensä tuossa maailmassa.

Virtanen (2006, s. 153) tuo esille, että yksi hermeneutiikan keskeisimmistä lähtökohdista nojaa Heideggerin ajatuksiin, jossa tieto rakentuu ihmisen ja ulkoisen todellisuuden vuorovaikutuksessa. Ymmärtäminen kasaantuu näin ollen olemassa olevan tiedon päälle. Vilkan (2015, s. 182–184) mukaan tutkija kulkee tutkimuskohteensa ympärillä laajenevassa kehässä astuen välillä kehän ulkopuolelle tarkastellen kohdetta eri lähteiden ja ilmiöiden valossa. Kokonaistulkinnan tulee olla yhteensopiva tutkimuskohteen kokonaisuuden kannalta. Tutkija pyrkii tuottamaan tutkittavasta kohteesta mahdollisimman objektiivista tietoa, palaten aina uudelleen takaisin kehälle, erottaen oman ymmärryksensä tutkittavan kohteen ymmärryksestä. Laine (2018, s. 38) kuvaa kehällä kulkemista metodiseksi avuksi, jossa tutkijan tulee jättää taka-alalle omat ennakkokäsityksensä. Myös Virtanen (2005, s. 169) muistuttaa, että tutkijan tulee reduktoida omat etukäteisoletukset ja - käsitykset, jotta tutkittavan kokemus tulee kohdatuksi mahdollisimman puhtaana. Husserlin fenomenologia edustaa puhdasta kuvailevaa fenomenologiaa ja todellista maailmaa on tutkittava kokemusten kautta. Hänen mukaansa objektiivinen tieto löytyy puhtaasta kokemuksesta ja ihmisen subjektiivinen kokemus on totuuden lähtökohta. Olen tietoisesti pyrkinyt sulkeistaan omat ennakkokäsitykseni tutkittavasta aiheesta ja erityisesti se näkyy haastattelujen toteutumisenä avoimen teemahaastattelun avulla, jossa tutkittavat kertoivat avoimesti kokemuksistaan antamieni teemojen mukaan.

Tutkijana kuljen tässä tutkimuksessa tutkimuksen hermeneuttisella kehällä erityisesti analyysivaiheessa reflektoiden sitä kriittisesti. Palaan aineistoon yhä uudelleen, tarkastellen sitä eri näkökulmista. Laineen (2018, s. 38) mukaan hermeneuttisella kehällä askeltamisen tarkoituksena on syventää tutkijan ymmärrystä jättäen pois tutkimuksen kannalta epäoleellinen aineisto. Tutkimuksen lähtökohtana on kuvata, tulkita ja ymmärtää kokemuksia mahdollisimman alkuperäisessä muodossa, jolloin tutkittavan ja tutkijan kuvaukset tulee vastata toisiaan. Tässä tutkimuksessa on tarkoituksena löytää mahdollisimman aitoja tulkintoja tutkittavien kokemuksista haastattelujen pohjalta. Olen ennen haastatteluja pohtinut ja kirjoittanut ylös oman

esiymmärrykseni tutkimukseen. Minulla on omakohtaista kokemusta oman lemmikkini vaikutuksesta hyvinvointiini ja olen perehtynyt koiran kuntoutus- ja terapeuttisiin mahdollisuuksiin osallistumalla CAI- orientaatio koira-avusteinen työskentely - koulutukseen. Lainetta (2015, s. 34) mukaillen minulla tutkijana on edellytyksiä aineistosta nousevan kokemusmaailman ymmärtämiselle. Omien kokemusten jättäminen taka-alalle on tutkimuksen luotettavuuden kannalta kuitenkin tärkeää. Kokemuksen katsotaan Kakkorin ja Huttusen (2014, s. 377, 38) mukaan olevan sellaista, että jotakin tapahtuu tulkitsijalle itselleen. Asiat tulevat näkyviin erilaisina ennakkoluuloihimme verrattuna. Asioiden paljastuttua tajuntaamme hermeneuttisen kokemuksen kautta, voi se muuttaa ymmärrystämme asiasta. Virtanen (2016, s. 165) muistuttaa, että ihmisen kokemukseen vaikuttaa ihmisen ja hänen elämäntilanteensa välinen suhde. Näin ollen Heideggerin fenomenologis-hermeneuttisen filosofian pohjana oleva situationaalisuus tulee näkymään tässä tutkimuksessa, jossa pyrin tulkitsemaan haastateltavien sanallisia merkityksiä heille merkityksellisissä konteksteissa.

4.2 Tutkimukseen osallistujat

Tutkimukseni kohteena ovat luokanopettajat, jotka ovat käyttäneet koira pedagogisena työvälineenä opetuksessaan. Haastattelin tutkimukseen yhteensä kuutta luokanopettajaa. Haastateltavat työskentelevät kaupungeissa eri puolella Suomea. Tutkittavien työvuodet vaihtelivat siten, että alimmillaan työvuosia oli takana neljä vuotta ja enimmillään 28 vuotta. Koira-avusteisesta pedagogiikasta luokassaan oli opettajilla alimmillaan 1,5 vuoden ja enimmillään kymmenen vuoden kokemus. Haastateltavat olivat aloittaneet koira-avusteisen pedagogiikan omassa työssään hieman eri lähtökohdista. Usealla oli taustalla koiraharrastuneisuutta, kuten agilityä ja tottelevaisuuskoulutusta, kaverikoira-toimintaa sekä lukukoira-toimintaa. Tutkimukseni sukupuolijakauma on yksipuolinen, sillä kaikki haastateltavani olivat naisia. Tutkittavat on pseudonymisoitu eli heille on annettu koodinimet ja haastattelunumerot. Koodinimenä toimii opettaja. Koodinimen perässä on haastattelun

järjestysnumero. Tutkijana käytän koodinimiä aineistosta poimittujen suorien lainauksien yhteydessä. Kirjaston verkko- ja järjestelmäpäällikön henkilöllisyys on julkistettu haastateltavan suostumuksella. Haastateltavien taustatiedot on taulukoitu (taulukko 1). Siitä ilmenee tutkittavan nimikoodi, haastateltavan koulutus, työvuodet opettajana, kuinka kauan on toteuttanut koira-avusteista pedagogiikkaa (aika), koiran ohjaamiseen liittyvä koulutus sekä koiran käymä koira-avusteiseen työskentelyyn liittyvä koulutus.

Taulukko 1

Haastateltavien taustatiedot

Tutkittavat	Koulutus	Työvuodet	Toteutt. koira- av. työskentelyä	Ohjaajan- koulutus	Koirien koul. / testaukset
opettaja1	KM	28 v.	8 v.	eläinav. valmentaja	sovelt. testi
opettaja2	KT, KT	24 v.	10 v.	eläintenhoidon amm. tut.	lukukoi. testi, luonnetesti,
opettaja3	KM	22 v.	3 v.	Kaverikoira-koul.	lukukoi. testi, sovelt. testi
opettaja4	KM, EO	28 v.	5 v.	Koirat kasv.- ja kunt. koul.	eri sovelt. testejä
opettaja5	KM	4 v.	1,5 v.	Kaverikoira-koul.	---
opettaja6	KM	24 v.	6 v.	---	---

Haastattelujen tueksi kävin havainnoimassa eräässä koululuokassa koira-avusteisen oppitunnin toteutumista, jotta kuva koira-avusteisesta pedagogiikasta luokassa tuli minulle konkreettisemmaksi. Tutkittavat valikoituivat tutkimuksen kohteiksi Facebookin Alakoulun aarreaitta- sivuston koira-avusteisen keskusteluketjun tuloksena sekä tutkijan henkilökohtaisten suhteiden kautta. Tutkimuksen kohdejoukko on pieni ja saatu aineisto analysoidaan huolellisesti. Hirsjärven ym. (2005, s. 140) oppien mukaan tulen käsittelemään aineistoa ainutlaatuisena, jotta siitä saadaan esille ilmiössä sen merkittävyys ja toistuvuus yleisemmällä tasolla.

4.3 Tutkimusaineiston keruu

Tutkimuksen alussa en vielä päättänyt etukäteen haastateltavien määrää, vaan tarkoituksena oli kerätä aineistoa siinä laajuudessa, kun niistä löytyy

tutkimuksen kannalta oleellista tietoa. Aineistoa on kerätty keväällä 2022, tammikuusta huhtikuuhun välisenä aikana. Haastattelut kestivät 30 minuutista puoleentoista tuntiin. Haastattelut olen toteuttanut taulukon 1 mukaisessa järjestyksessä. Haastattelijan roolissa pyrin ohjailemaan keskustelua kohtia haluamiani teemoja, sulkien kuitenkin pois omat ennakkokäsitykseni asioista. Keräsin tutkimusaineiston haastatteleamalla tutkittavia avoimen teemahaastattelun avulla, jolloin minulla on mahdollisuus kokea haastateltavien kokemuksellisuus ja ymmärrys aiheesta mahdollisimman alkuperäisessä muodossa. Fenomenologis-hermeneuttisessa tutkimuksessa suositaan usein avoimia haastatteluja ja tässä tutkimuksessa aineistonkeruu perustuu teemojen mukaiseen haastattelurunkoon (ks. liite 2). Tavoitteena oli hankkia mahdollisimman kattava, kokemuksiin perustuva ja tutkimustarkoitukseen soveltuva aineisto. Teemat muodostuivat Tuomen ja Sarajärven ohjeistuksella (2018, s. 88) fenomenologis-hermeneuttisen lähestymistavan mukaisesti, muodostaen teemat tutkimuskysymysten ja teoreettisen viitekehyksen ohjaamina. Metsämuurosen (2008, s. 14) mukaan tavallisimpia kvalitatiivisen tutkimuksen aineiston keruutapoja ovat juuri haastattelut, jotka suunnataan ennalta valituille yksittäisille henkilöille tai sovituille ryhmille.

Ruusuvuoren ja Tiittulan mukaan (2017, s. 47) tutkimushaastattelussa haastattelija haluaa tietoa tutkimastaan asiasta fokusoiden sitä tiettyihin teemoihin. Laineen (2015, s. 39) mukaan kokemuksia tutkivalle haastattelulle ovat tyypillisiä kysymykset, joihin haastateltava voi vastata kertovasti tai kuvailevasti. Haastatteluun osallistuvat olivat selkeästi itselle tärkeän aiheen ympärillä, joten keskustelut etenivät luontevasti ja olivat välillä hyvin intensiivisiä. Haastateltavat kertoivat kokemuksistaan avoimesti, eikä erillisiä kysymyksiä aiheesta paljoakaan tarvittu. Minulla oli haastattelijana suhteellisen helppo rooli ohjata keskustelu pysymään valitun aiheen mukaisena.

Haastatteluissa huomioin haastateltavien kokemuksellisuuden ja annoin heille riittävästi aikaa kertoa itselle tärkeästä asiasta. Haastateltavilla oli mahdollisuus kertoa aiheesta myös sellaista, mitä pitävät itse tärkeänä, mutta tutkijana en ollut teemahaastattelussa osannut ottaa huomioon. Haastattelut

sujuivat tutkimuksen kannalta hyvin. Haastateltavat kertoivat auliisti kokemuksistaan koira-avusteisesta pedagogiikasta ja sen vaikutuksista oppilaiden oppimiseen sekä opettajan omaan työskentelytapaan, kokemistaan ennakkoluuloista koira-avusteista pedagogiikkaa kohtaan sekä toiminnan tarjoamasta mahdollisuudesta oppilaiden tukijana. Koira-avusteinen pedagogiikka koettiin itselle sydämen asiaksi. Haastateltavien kiinnostus tutkimusaihetta ja haastatteluja kohtaan oli tutkimuksen kannalta tärkeää ja näin tutkimukseen saatiin kerättyä oleellista tietoa tutkimuksen aineistoa varten. Luokanopettajien kokemukset koira-avusteisen pedagogiikan merkityksistä oppilaille ja vaikutuksesta opetukseen perustuvat heidän omiin kokemuksiin tutusta oppimisympäristöstä tuttujen oppilaiden kanssa, joten koen heidän olevan alan asiantuntijoita. Esiin nousevat teemat alkoivat jo lopuksi toistaa itseään, joten tutkijana tulin Vilkan (2015, s. 152) ja Hirsjärven ym. (2016, s. 282) mukaiseen tulokseen, että tutkimuksen saturaatio oli saavutettu.

Kerrottuni tutkimusaiheeni olivat kaikki, joilla oli tai oli ollut työparinaan koulukoira, halukkaita osallistumaan tutkimukseen. Moni haastateltavista kertoi osallistuvansa mielellään haastatteluun, koska heidän mukaan koira-avusteisesta pedagogiikasta tiedetään yleisesti liian vähän ja tietämättömyys aiheuttaa pahimmillaan negatiivista suhtautumista asiaan.

Aineiston riittävydestä käytän Hirsjärven ym. (2016, s. 182) mukaisesti saturaation käsitettä, joka viittaa aineiston kylläntymiseen. Viidennen luokanopettajan haastattelun aikana alkoi saturaatio täytyä, mutta halusin varmistaa, että aineistosta tulee riittävä, joten haastattelin lisäksi vielä kuudennen luokanopettajan. Viimeisen luokanopettajan haastattelun kohdalla saatoin olla varma, että aineisto on riittävä, eikä enempää haastatteluun pohjautuvaa aineistoa tarvittu.

Tein saman huomion, jonka Eskola ja Suoranta (2014, s. 31) myös tuovat esille, että henkilökohtainen yhteydenotto on toimiva tapa löytää haastateltavia. Suunnittelin toteuttavani haastattelut suurimmaksi osaksi etäyhteyksien välityksellä, ja toivoi, että haastateltavien omakohtainen kokemuksellisuus ja oma suhde tutkittavaan asiaan tulee myös Zoomin välityksellä esille.

Olin jokaiseen kuuteen haastateltavaan alun perin yhteydessä sähköpostitse, jolloin myös sovimme tarkemmista aikatauluista sekä haastattelun periaatteista. Lähetin haastateltaville sähköpostiliitteenä yliopiston tiedotekaavakkeen, jossa kerroin tutkimuksesta. (liite 1). Samassa sähköpostissa tutkittavilta pyydettiin lupaa haastattelujen tallentamiseen niiden litterointien varmistamiseksi. Sähköpostiviestissä kerrottiin myös, että tarvittaessa he voivat kysyä haastattelun alussa lisätietoja, jos heillä on kysyttävää tutkimuksesta. Varsinaisesti tutkimuslupaa tutkimukselle ei tarvittu, sillä tutkimuksessa ei haastateltu oppilaita tai käsitelty henkilötietoja.

Alkuperäinen suunnitelma tutkimukselle oli, että käyn havainnoimassa koira-avusteisten tuntien pitoa eri kouluissa, jonka lisäksi tarkoituksena oli haastatella sekä opetukseen osallistuvia oppilaita, että opetusta ohjaavia opettajia. Maanlaajuinen Covid-pandemia kuitenkin asetti toiminnalle omat reunaehdot ja fyysisiä tapaamisia ei ollut mahdollista toteuttaa siinä laajuudessa, jonka tutkimukselle asetin.

Vilka (2021, s. 122) kiteyttää tutkimuksen tavoitteen ohjaavan haastattelua, ja sillä on aina päämäärä, johon pyritään. Hänen mukaansa haastattelut koostuvat ihmisten kokemuksista puheen muodossa, joten niiden keräämisen tulee tapahtua haastattelemalla. Yksilökohtaisesti koetut omakohtaiset kokemukset tulevat Vilkan (2021, s. 123) mukaan parhaiten ilmi yksilöhaastatteluissa, joten tämä oli myös minun toimintatapani tutkimuksessa.

Eskolan ja Suorannan (2014, s. 29) mukaan temahaastattelu sijoittuu strukturoidun ja strukturoimattoman haastattelun välimaastoon ja avoimesta haastattelusta poiketen temahaastattelussa kaikkien haastateltavien kanssa käydään läpi samat tema-alueet. Temahaastattelun toimintatavakseen valitsevan on kuitenkin otettava huomioon haastateltavien oma mahdollisuus vaikuttaa teemojen painottumiseen. (Ruusuvuori & Tiittula, 2017, s. 22).

Litteroitua tekstiä tuli yhteensä 221 sivua 1,5 rivivälillä, fonttina Times New Roman, fonttikoko 12. Haastatteluaineistosta tuli laaja. Haastatteluista kaksi toteutui fyysisesti luokanopettajien työpaikoilla ja neljä etäyhteyksien turvin Zoomin välityksellä. Aikataulut sovittiin haastateltaville sopiviksi iltapäiville

ja kaksi toteutui viikonloppuna. Haastattelutilanteet olivat rauhallisia, eikä niissä ollut mukana muita ihmisiä. Yhdessä Zoomin välityksellä tapahtuvassa haastattelussa oli hankaluuksia nettiyhteyden kanssa. Haastattelut tallensin äänitiedostoihin, jotka litteroin Word-tiedostoon aina heti haastattelun jälkeen. Toimin litteroinnissa Ahosen (1994) ohjeiden mukaisesti, jonka mukaan litteroinnissa on tärkeää kirjata haastattelut niiden alkuperäisessä muodossa, sanasta sanaan, jotta haastateltavien kokemukset tulevat esille alkuperäisessä muodossa. Litteroituun tekstiin on näin helppo palata myöhemmin uudelleen. Metsämuurosen (2008, s. 14) mukaan litteroinnin avulla tutkija pyrkii ymmärtämään tutkimukseen osallistuneiden mielteitä.

4.4 Aineiston analyysi

Laadullisessa tutkimuksessa aineiston analyysillä on tarkoituksena selkeyttää aineistoa ja tuoda esille uutta tietoa aiheesta. Eskola ja Suoranta (2014) muistuttavat fenomenologis-hermeneuttisen tutkimuksessa tutkijan oman esiymmärryksen tiedostamisesta, mutta he myös muistuttavat tiedon siirtämisestä taka-alalle, sillä se ei saa vaikuttaa tehtävään analyysiin. Olen pyrkinyt painamaan esiymmärrykseni taka-alalle aineistoa analysoidessa.

Fenomenologisessa tutkimuksessa Vilkan (2015, s. 171–172) mukaan ollaan kiinnostuneita yksittäisten mielellisten merkitysten avulla esille tulevista merkityssuhteista sekä merkityskokonaisuuksista. Hyödynnän tutkimuksen analyysiä tehdessäni Laineen (2018) fenomenologis-hermeneuttista lähestymistapaa, jonka avulla pyrin ymmärtämään haastateltavan omaa, erityisenä koettua suhdetta tutkittavaan asiaan. Laineen (2018, s. 35–37) ja Vilkan (2015, s. 173) mukaan aikaisempia teoreettisia viitekehyksiä ei käytetä ohjaamaan tutkimuksen suuntaa, vaan aikaisemmat tutkimuskohdetta koskevat tutkimukset ja teoriat siirretään omien ennakkokäsityksiemme mukana sivuun. Niihin palataan vasta omien tutkimuksesta nousseiden tulkintojen jälkeen, jolloin on perusteltua peilata omia tutkimuslöydöksiä aikaisemmin saatuihin tutkimustuloksiin.

Laineen (2018, s. 31–32) mukaan tutkittaessa kokemusten merkitysisältöjä ja niiden rakenteita, päästään osallisiksi toisten kokemien kokemusten kautta jaetuista ymmärryksistä. Toisten kokemat merkitykset, joista pääsemme ymmärryksemme avulla osalliseksi, tulevat näin yhteisöllisiksi ja jaetuiksi. Vilkan (2015, s. 160) mukaan ihmisten toiminnassa on koko ajan mukana heidän kokemuksiensa merkitysten antaminen ja tuottaminen ja ne ovat myös alttiita muutoksille.

Eskolan ja Suorannan (2014, s. 19) mukaan aineistolähtöistä analyysimenetelmää käytetään silloin, kun ollaan kiinnostuneita tietystä ilmiöstä, jota pyritään kuvailemaan ja tulkitsemaan. Aineistolähtöisessä analyysissä tietoa rakennetaan tutkimuskohteen alkuperäisilmaisuuksista kohti yhdistäviä luokkia. (Tuomi & Sarajärvi, 2018, s. 126–127).

Heti haastattelujen jälkeen alkoi äänitiedostoihin tallennetun aineiston analysointi. Hirsjärven ym. (2014) mukaan aineiston analyysissä pyritään kirjoittamaan litteroidusta tekstistä haastateltavien kuvauksia mahdollisimman luonnollisella ja alkuperäisellä kielellä. Hirsjärven ym. (2014) mukaan tutkija löytää merkityskokonaisuuksia kirjoittaessaan auki kuvauksia aineistosta, joista tutkimuksessa aloitetaan rakentamaan analyysiä. Tarkastelemalla, arvioimalla ja vertailemalla merkityskokonaisuuksien välisiä suhteita pyritään ymmärtämään tutkimuksen kokonaisuuksia.

Litteroidessani haastatteluja sana sanalta, tein jo havaintoja haastatteluista nousevista seikoista, jotka liittyivät asioiden yhteyksiin, useuteen ja toistuvuuteen. Pyrin lisäämään ymmärrystäni aineistosta tekemieni kuvausten pohjalta. Hirsjärven ym. (2014, s. 224) mukaan aineiston analysointi heti haastattelujen jälkeen on suotavaa, sillä silloin aineisto on vielä hyvin muistissa ja sitä voi täydentää tarvittaessa. Litteroitujen tekstien lukeminen oli perusteellista työtä ja aineiston pariin tuli palata yhä uudelleen ja uudelleen. Lukemisen aikana käytin apuna erivärisiä koodeja, jotta runsaasta aineistosta oli helpompi löytää tekemiäni huomioita. Paneuduin haastatteluihin yksi kerrallaan ja etsi haastatteluista tutkimuskysymyksiin liittyviä esille nousevia merkityksiä, arvioiden samalla, mikä on tutkimuksen kannalta olennaista ja mikä ei. Laine

(2018, s. 42) muistuttaa, että tutkimus syntyy dialogissa aineiston kanssa ja tutkimuksen sisin löytyy vasta, kun tutkija ymmärtää haastateltavien ilmaisujen merkityksiä heidän omasta näkökulmastaan. Tähän tutkimuksen osioon tulee Laineen mukaan varata riittävästi aikaa sekä voimavaroja, jotta tutkimukseen saadaan mukaan aineistojen olennaisimmat asiat. Tämän tutkijana sain kokea myös omassa tutkimuksessani.

Vilka (2015, s. 179) toteaa, että hermeneuttisella kehällä kuvataan sitä ymmärryksen tapaa, mikä tutkijalla on tutkittavasta kohteesta. Hän palaa tutkimuksessaan aina takaisin muodostaakseen uusia lähtökohtia oivallukselleen. Laineen (2018) mukaan hermeneuttisessa metodissa tutkimusaineistoon palataan yhä uudelleen reflektioivalla asenteella, sillä tavoitteena on löytää uskottavin tulkinta siitä, mitä tutkittava on tarkoittanut. Kun tutkija kokee, että hän on saanut asiasta uudenlaisen ymmärryksen, on hänen palattava uudelleen tutkimusaineiston pariin ja tarkistettava tulkintansa. Kirjoitin tutkimustekstiä koko ajan avaten tutkimusaineistoa vuoropuhelussa oman ymmärryksen muuttumisen kanssa. Vilka (2015, s. 174) korostaa, että fenomenologisen tutkimuksen mukaan tutkimusaineistoa tarkastellaan koko ajan kokonaisuutena. Tutkijan merkitystenanto on keskeinen tutkimusväline ja ne löytyvät aineistosta tutkijan merkityksiä koskevan intuition avulla.

Pyrin poimimaan aineistosta tutkimuskysymysten mukaisia näkökulmia, joita löytyi jokaisesta haastattelusta useita. Pian sain todeta, että samassa lauseessa saattoi olla useampiakin merkityksiä. Litteroidussa tekstissä yksi virke saattoi pitää sisällään useitakin käsityksiä. Toisaalta sama käsitys saattoi toisessa haastattelussa saada aivan erilaisen merkityksen.

Tutkimuksen aineistosta löytyi kaiken kaikkiaan 622 ilmiötä kuvailevaa alkuperäisilmaisua, jotka liittyivät tutkittavaan asiaan. Numeroin ne jatkokäsittelyn helpottamiseksi. Pyrin jättämään aineistosta ulkopuolelle tutkimukseen kuulumattomat osat, jotka koettiin merkityksettömiksi tutkimuksen kannalta. Aineistoa tuli käydä läpi useaan kertaan, jotta sieltä löytyviä merkityksiä yhdistelemällä alkoi muodostua kokonaisuuksia. Pelkistämisvaiheessa samankaltaisuuksia yhdistämällä sekä ilmiöön

kuulumattomien ilmaisujen poistamisella merkitysyksikköjen määräksi vakiintui 322. Teemoittelun tuotoksena numeroin jäljelle jääneet käsitykset uudelleen. Luokittelua, uudelleen luokittelua sekä yhdistelemistä tarvittiin edelleen paljon ja välillä paluuta testaamiseen, toimiiko tutkimus näillä luokituksilla.

Seuraavassa taulukossa (Taulukko 2) selvennän, miten olen kuvannut aineistoa ja teemojen rakentumisesta. Ensimmäisestä sarakkeesta löytyy aineiston litteroitu osa, jossa käsiteltiin opettajan kokemuksia koira-avusteisesta pedagogiikasta. Keskimmaisessä sarakkeessa on pelkistetty kuvaus, joka on tehty litteroinnin pohjalta. Viimeisessä sarakkeessa on kuvauksesta johdettu alateema.

Taulukko 2

Esimerkki tutkimusaineiston kuvauksen ja teemojen rakentumisesta

Litteroitu teksti (merkitysyksikkö)	Kuvaus	alateema
Tärkeimpiä kokemuksia koira-avusteisuudesta on just se kohtaaminen se lapsen, open ja koiran kohtaaminen, että siinä mä koen, että se koira tuo siihen semmosen elementin, että mun on helpompi ja sen lapsen on helpompi lähestyä minua ja minun on helpompi lähestyä sitä lasta ja jotenkin meillä syntyy semmoinen niinku suhde. (opettaja 4)	Opettajan kokemuksen mukaan tärkeimpiä asioita koira-avusteisuudessa on koiran avulla saavutettu yhteinen kohtaaminen. Koira tuo tilanteeseen elementin, jonka avulla syntyy opettajan ja oppilaan välille erityinen suhde.	Opettajan kokemus koiran vaikutuksesta työvälineenä opettajan ja oppilaan kohtaamisessa ja turvallisen suhteen kehittämisessä.

Tutkimuksessani pyrin löytämään aineistosta oleellisemmat asiat, mikä tapahtuu aineiston alkuperäisilmausten pelkistämisenä sekä alateemojen löytymisen kautta, kuten taulukko 2 osoittaa. Tämän jälkeen luokitelluista alateemoista muodostetaan yläteemat. Taulukosta 3 löytyy esimerkki siitä, miten olen edennyt tutkimuksessani fenomenologis-hermeneuttisen analyysin kautta. Taulukon vasemmassa reunassa ovat merkitysyksiköt, jotka ovat suoria lainauksia litteroidusta tutkimusaineistosta. Kuvaus-sarakkeesta näkyy, miten olen pelkistänyt aineistoa. Tehdyistä kuvauksista on muodostettu alateema, joka on opettajan kokemus koiran vaikutuksesta työvälineenä opettajan ja oppilaan

kohtaamisessa ja turvallisen suhteen kehittämisessä. Viimeisessä sarakkeessa on alateemasta rakentunut yläteema. Yläteemaksi muodostui työvälineenä koira.

Taulukko 3

Esimerkki tutkimuksen ala- ja yläteemojen rakentumisesta

Litteroitu teksti (merkitysyksikkö)	Kuvaus	Alateema	Yläteema
Tärkeimpiä kokemuksia koira-avusteisuudesta on just se kohtaaminen se lapsen, open ja koiran kohtaaminen, että siinä mä koen, että se koira tuo siihen semmosen elementin, että mun on helpompi ja sen lapsen on helpompi lähestyä minua ja minun on helpompi lähestyä sitä lasta ja jotenkin meillä syntyy semmoinen niinku suhde. (opettaja 4.)	Opettajan kokemuksen mukaan tärkeimpiä asioita koira-avusteisuudessa on koiran avulla saavutettu yhteenkuuluvuudentunne. Koira tuo tilanteeseen elementin, jonka avulla syntyy opettajan ja oppilaan välille erityinen suhde.	Opettajan kokemus koiran vaikutuksesta <u>työvälineenä</u> opettajan ja oppilaan kohtaamisessa ja <u>turvallisen suhteen kehittämisessä</u> .	
Luoda sen kemian lapsen ja itsensä välille ja toisen kohdan se onnistuu paremmin, se on ihan kemia asia. Toisen kanssa mä en vain, vaikka kuinka tekisi, vaikka seisoin päälläni, niin mä en saa sitä samaa tunnesidettä, mutta se koiran kanssa toimiminen voi aiheuttaa sen mielihyvän lapsille. niin, että se voi vaikuttaa pitkäaikaisestikin hänen toimintamalleihinsa. (opettaja 6.)	Toisten lasten kanssa on vaikeampaa löytää yhteinen kemia. Koiran avulla toimiminen voi tuoda lapselle mielihyvää, mikä voi vaikuttaa kauaskantoisesti hänen toimintaansa.	Koiran käyttäminen <u>työvälineenä</u> voi vahvistaa <u>turvallista oppimisympäristöä</u> .	Työvälineenä koira
Se on ihan se tietty se kosketus. Monet on semmosia lapsia, jolle kosketus voi olla vaikea asia. Koiran kosketus voi sitten niitä tunnelukkoja, tuota, avata. Sitä pystyy koskettamaan. Hän ei halua, että opettaja silittää olkapäälle, kun olet onnistunut, mutta hän saa siitä hyvän fiiliksen, siitä koiran kosketuksesta. (opettaja 6.)	Monille lapsille kosketus on vaikeaa. Koiran koskettaminen koetaan helpommaksi ja se tuottaa lapsille hyvää oloa.	Koira <u>työvälineenä</u> tuo turvallisuutta. Koiran <u>koskettaminen</u> luo <u>mielihyvää</u> .	

Analyysivaiheessa alateemojen rakentumisen jälkeen syntyneitä alateemoja yhdistellään kohti merkityskokonaisuuksia. Tutkimuksessa tein taulukkoja, joissa näkyvät kaikki merkitysyksiköt, kuvaukset sekä alateemat, jonka jälkeen aloin pohtia samankaltaisen alateemojen luokittelua. Löytämistäni samankaltaisuuksista loin kattokäsitteitä eli yläteemoja, joita muodostui yhteensä 14. Yläteemojen löytymisen jälkeen tutkijana aloin miettiä pääteemoja, joissa samankaltaiset yläteemat on yhdistetty. Tällä tavalla toimien sain esille merkityskokonaisuuksista laajemman kokonaiskuvan, joista näkyy merkitysrakenteiden väliset suhteet. Pääteemoja koottaessa otan käyttöön esiymmärrykseni sekä hyödynnän haastatteluaineistoani ja tekemiäni analyysin ensimmäisiä vaiheita. Taulukossa 4 on esimerkki pääteemojen muodostumisesta.

Taulukko 4

Esimerkki pääteemojen muodostumisesta

Yläteema	Pääteema
Työvälineenä koira Opettajan työhyvinvointi Oppilaan hyvinvoinnin merkitys opettajalle Vastuu Asiantuntijuus	Koira-avusteisen pedagogiikan merkitys opettajalle

Taulukossa 4 esitellyn pääteeman *koira-avusteisen pedagogiikan merkitys opettajalle* lisäksi pääteemoja muodostui kolme: *koira-avusteisen pedagogiikan vaikutus oppilaisiin (opettajan kokemuksen mukaan)*, *koira-avusteisen pedagogiikan toimintatavat sekä yhteistyön mahdollisuudet*. Kukin pääteema muodostui järjestyksessään viidestä, kahdesta, neljästä ja kolmesta yläteemasta. Merkitysyksiköistä löytyi runsaasti päällekkäisyyksiä, joita olen käyttänyt monessa eri alateemassa.

Ja sitten sitä pystyy käyttämään sitä koiraakin niinku vähä porkkanana. Se on vähän näin, että uhkaus, kiristys ja lahjonta. Kun tämän teet, niin sitten seuraa koiran kanssa jotain kivaa. Ja sitten kun oppilaat oppii siihen systeemiin, että ensin tehdään työt ja sitten huvi sen koiran kans, niin sekin on semmonen kiva, pedagoginen jippo.

Esimerkkinä (opettaja 2) lainauksen merkitysyksikkö, jota olen hyödyntänyt seuraavissa alateemoissa; työvälineenä koira, oppimisen tukeminen, oppilaan

hyvinvointi, opettajan työhyvinvointi, arjen hallintataidot, koira-avusteisuuden pedagogisuus, sekä koira-avusteisuus tukimuotona. Tutkimuksessa syntyy tutkittavan kokemuksista muodostuneiden merkityskokonaisuuksien ja tutkijan esiymmärryksen muuttumisesta rakentuva tutkimustulos. Vilkan (2015, s. 174–175) mukaan Fenomenologisessa tutkimuksessa teoreettinen viitekehys on tutkimuksessa ajankohtaista vasta sitten, kun tutkija sovittaa tutkimustulkintansa kohti laajempaa asiayhteyttä, joita esimerkiksi aikaisemmat tutkimustulokset samasta aiheesta edustavat.

4.5 Tutkimuksen eettiset ratkaisut ja luotettavuus

Tutkimuksen kaikkien osavaiheiden tulee olla läpinäkyvää, suoraviivaista ja avointa. Tutkimuksessa olen noudattanut opetus- ja kulttuuriministeriön Tutkimuseettisen neuvottelukunnan (TENK, 2013, s. 12) hyvän tieteellisen käytännön (HTK) tutkimuseettisiä ohjeita. Tutkimuksen aikana olen toiminut luotettavasti ja rehellisesti, osoittaen arvostusta muita asiantuntijoita kohtaan sekä kantaen vastuuta tutkimusprosessin jokaisesta vaiheesta.

Kiviniemi (2018, s. 73) tuo esille, että laadullisessa tutkimuksessa tutkimusotteen avoimuudella on pyrkimyksenä tavoittaa tutkittavan ymmärrys ilmiöstä tietyssä ympäristössä, jolloin on perusteltuakin tutkia asiaa lähellä tutkittavaa kohdetta. Tämä toteutui tutkimuksessani osittain, sillä toteutin kaksi haastattelua paikanpäällä koululuokassa. Kävin lisäksi seuraamassa koira-avusteista pedagogiikkaa oppitunnilla luokassa, jossa toinen haastateltavista työskenteli. Koin päässeeni osalliseksi niistä kokemuksista, joista luokanopettajat haastatteluissaan kertoivat. Samaan aikaan tiedostin esiymmärrykseni asiasta laajentuneen, mikä saattaa vaikuttaa tutkimuksen etenemiseen myös tiedostamatta.

Kiviniemen (2018) mukaan tutkijan tulee perustella saamansa tutkimustulokset. Tutkimuksessani olen edennyt johdonmukaisesti ja havainnollistanut erilaisilla visuaalisilla taulukoilla ja kuvioilla tutkimusprosessin etenemistä. Esimerkiksi taulukossa 3 kuvaan tutkimuksen

ala- ja yläteemojen rakentumista, mikä selkeyttää lukijan ymmärrystä tutkimuksen etenemisestä. Tutkimuksessa olen TENK:in (2013) laatimien ohjeiden mukaan näyttänyt arvostukseni muita tutkijoita kohtaan, viittaamalla heihin tekstissä oikein ja ilmaiseamalla lähteet lähdeluettelossa. Viitatessani haastatteluihin, olen käyttänyt lainauksissa haastateltavien koodeja varmistaakseni haastateltavien anonymiteetin. Kirjaston järjestelmä- ja verkkopäällikkö Lissu Rossi Kuopion kaupunginkirjastosta antoi luvan omien tietojensa julkistamiseen suullisena tiedonantajana. Haastatteluista äänittämäni tallenteet tulen poistamaan välittömästi tutkimuksen valmistuttua.

Tuomen ja Sarajärven (2018, s. 154) mukaan tutkimusaiheen valinta on ensimmäinen asia, jossa tutkijan tulee pohtia eettisiä lähtökohtiaan. Ihmisiä tutkittaessa lähtökohtana on ihmisarvon ja itsemääräämisoikeuden kunnioittaminen. Tutkimuksesta tehdessä huomioin TENK:in (2013) hyvien tieteellisten käytäntöjen mukaiset eettiset kysymykset. Myös Ronkainen (2020, s.34, 35) muistuttaa tutkijaa eettisten näkökulmien huomioimisesta tutkimustapojen valinnassa. Tutkijan tulee koko ajan pohtia, voiko aihetta tutkia loukkaamatta tutkittavien identiteettiä. Tutkimuksessa kerroin tutkittaville tutkimuksesta ja siihen osallistumisen vapaaehtoisuudesta lähettämissäni viesteissä, joissa esikartoitin tutkimukseen osallistuvia haastateltavia.

Kaikki tutkimukseen osallistuneet olivat kiinnostuneita tutkimuksestani ja näkivät aiheeni ajankohtaisena. Hirsjärvi ym. (2014) muistuttaa, että ihmisen itsemääräämisoikeutta tulee kunnioittaa tutkimusta tehdessä. Lähetin tiedot tutkimuksesta sähköpostitse ennen haastatteluja ja tutkittavilla oli mahdollisuus kysyä tutkimuksesta vielä ennen haastattelun alkua. Tutkimukseen osallistuminen oli vapaaehtoista. Tutkija tuntee haastatteluun osallistuneista kaksi henkilökohtaisesti ja muut tutkimukseen osallistuneet olivat entuudestaan tuntemattomia.

Haastattelun alussa suoritin koehaastattelun, jotta saisin käsityksen siitä, millaisia teemoja haastattelun runkoon olisi hyvä valita. Käytin koehaastattelun aineiston tutkimuksessani hyödyksi, sillä aineisto oli kattava ja haastateltavalla

oli pitkäaikainen kokemus koulukoiran käyttämisestä luokassaan. Hän kertoi kokemuksistaan hyvin laajasti ja omaehtoisesti.

Virtasen (2006, s. 167) mukaan fenomenologisessa tutkimuksessa, jossa tutkitaan ihmisen tietoisia kokemuksia, tulee tutkijan pohtia, millainen ihmiskäsitys hänellä on tutkimuksen alussa. Ihmiskäsitys tulee tutkimuksesta esiin myös tutkijan sitä tiedostamatta, mutta tutkimuksen luotettavuuden näkökulmasta on tutkijan syytä tuoda näkemyksensä esiin. Itselläni on tutkimuksen alkaessa käsitys haastateltavista luokanopettajista ammattilaisina, jotka tiedostavat pedagogisen toiminnan merkityksen ja he haluavat kehittyä ja tuoda opetukseen erilaisia menetelmiä, jotka auttavat oppilaita oppimaan turvallisessa oppimisympäristössä.

Kiviniemen (2018, s. 83–84) mukaan tutkimusasetelman avoimuus ja tutkimuksen prosessiluonteisuus vaikuttavat tutkimuksen luotettavuuden muodostumiseen. Tynjälä (1991, s. 388) avaa tutkimuksessaan tieteellisen tutkimuksen luotettavuutta, jota pitäisi tarkastella aina tutkimuksen lähtökohdista käsin. Hänen mukaansa fenomenologis-hermeneuttisen tieteenfilosofisen tutkimuksen totuus riippuu tutkijan perspektiivistä. Tynjälän (1991) mukaan tutkimustulosten siirrettävyys toiseen kontekstiin riippuu tutkittavan ja sovellettavan ympäristön samankaltaisuudesta. Fenomenologisessa tutkimuksessa tutkijan tulee Vilkan mukaan (2015, s. 196, 208) kyetä siirtämään saamansa tulokset siihen kokonaisuuteen, mistä hän lähti tutkimuksen alussa liikkeelle. Omassa tutkimuksessani tämä merkitsee, että minun tulee osata tulkita haastattelemieni luokanopettajien kokemuksen merkityksiä koira-avusteisuudesta ja peilata niitä tutkimuksen loppuvaiheessa muiden tekemiin tutkimuksiin ja tieteellisten keskustelujen vuoropuheluihin. Vilkan (2015) mukaan tällainen käytötapa on tyypillistä hermeneuttisessa metodissa. Olen tutkimuksessani pyrkinyt kuvaamaan tarkasti haastateltavia ja heidän kokemuksiaan sekä ympäristöjään, jotta lukija saa käsityksen siitä, millaiseen kontekstiin tutkimus on siirrettävissä. Siirrettävyys ei kuitenkaan tarkoita tutkimuksen yleistettävyyttä.

Tynjälä (1991) tuo tutkimuksessaan esille myös tutkimuksen uskottavuuden. Olen tässä tutkimuksessa pyrkinyt toimimaan mahdollisimman läpinäkyvästi ja kirjoittanut tutkimusraporttiani johdonmukaisesti, mikä myös Hirsjärven ym. (2014) mukaan lisää tutkimuksen luotettavuutta. Olen kuvannut tutkimuksen toteuttamista pala kerrallaan ja erityisesti aineiston analyysin rakentumiseen on paneuduttu erityisellä huolellisuudella.

Vilkka (2015) korostaa tutkijan taitoa löytää ja nostaa esille tutkimustulosten kokonaisuudesta oleellimmat tulokset eli löytää tutkimustuloksista vastauksia tutkimuskysymyksiin. Tutkimuksessani analysoin opettajien haastattelujen pohjalta koira-avusteisen pedagogiikan vaikutuksia heidän kokemuksiinsa koiran käyttämisestä työparina sekä työskentelyn vaikutuksia oppilaisiin. Lähestymistapani on induktiivinen eli aineistolähtöinen ja pyrin tutkimuksessani tuomaan esille tutkittavien käsitykset ilmiöstä mahdollisimman kattavasti. Tutkimuksen luotettavuutta vahvistaa kerätyn materiaalin äänitiedostojen tallentaminen ja litteroiminen heti haastattelun jälkeen, mikä myös mahdollistaa materiaaliin palaamisen yhä uudestaan ja uudestaan. Aineiston laajuus toi esille oman rajallisuuteni ja käsityksen siitä, että toisen kokemuksen ymmärtäminen ja tärkeimpien merkitysten poimiminen näin kattavasta aineistosta on haasteellista.

5 TULOKSET

Tutkimuksen tulokset koostuvat neljästä alaluvusta, jotka rakentuvat kahden tutkimustehtävän mukaisesti luokanopettajien kokemuksista koira-avusteisesta pedagogiikasta sekä koulukoiran työskentelyn merkityksestä oppilaille opettajien kokemusten mukaan. Alaluvuilla 5.1, 5.3 ja 5.4 vastaan ensimmäiseen ja alaluvulla 5.2 vastaan toiseen tutkimustehtävääni. Tutkimuksesta löytyi pelkistämisen jälkeen neljä pääteemaa, joita ovat *koira-avusteisen pedagogiikan merkitys opettajalle, koira-avusteisen pedagogiikan merkitys oppilaille, opettajien kokemusten mukaan, koira-avusteisen pedagogiikan toimintatavat sekä yhteistyön mahdollisuudet*. Taulukossa 5 tuon esille, miten tulosten pääteemat ovat rakentuneet tutkimuksen yläteemoista.

Taulukko 5

Pää- ja yläteemat

Pääteema	Yläteema
Koira-avusteisen pedagogiikan merkitys opettajalle	Työvälineenä koira Opettajan työhyvinvointi Oppilaan hyvinvoinnin merkitys opettajalle Vastuu Opettajien asiantuntijuus
Koira-avusteisen pedagogiikan vaikutus oppilaille, opettajien kokemusten mukaan	Oppilaan hyvinvointi Arjen hallintataidot
Koira-avusteisen pedagogiikan toimintatavat	Monipuoliset opetusmenetelmät Koira-avusteisuuden pedagogisuus Turvallinen oppimisympäristö Koira-avusteisuus tukimuotona
Yhteistyön mahdollisuudet	Työyhteisö Huoltajat Verkostoituminen

5.1 Koira-avusteisen pedagogiikan merkitys opettajalle

Tässä alaluvussa vastaan ensimmäiseen tutkimuskysymykseen koira-avusteisen pedagogiikan merkityksestä opettajalle. Ensimmäiseksi pääteemaksi nousi taulukon 6 mukaisesti *koira-avusteisen pedagogiikan merkitys opettajalle*. Pääteema muodostui yläteemoista *työvälineenä koira, opettajan työhyvinvointi, oppilaan hyvinvoinnin merkitys opettajalle, vastuu sekä asiantuntijuus*.

Taulukko 6

Koira-avusteisen pedagogiikan merkitys opettajalle

Yläteemat	Pääteema
Työvälineenä koira Opettajan työhyvinvointi Oppilaan hyvinvoinnin merkitys opettajalle Vastuu Asiantuntijuus	Koira-avusteisen pedagogiikan merkitys opettajalle

Kaikilla tutkimukseen osallistuneilla opettajilla oli kokemusta koira-avusteisesta pedagogiikasta luokassaan. Kokemusten määrä vaihteli 1,5 vuodesta 10 vuoteen. Osalla haastateltavista koira oli mukana säännöllisesti kerran tai kaksi viikossa, yleensä samoina viikonpäivänä. Lisäksi koira saattoi olla mukana retkillä ja erilaisissa teemapäivissä. Osalla koira oli luokassa joka toinen viikko tai noin kerran kuukaudessa.

Pidän tärkeäni, että opettaja osaa hyödyntää koululuokassa koiran ja opettajan välistä energiaa. Koira itsessään ei saisi olla toiminnan fokuksena, vaan opettajan tulisi osata myös lukea lapsia ja heidän tarpeitaan. Koira-avusteisen toiminnan tulisi vaikuttaa myönteisesti luokan energiatasoon, joten koiran olemista luokassa on syytä säädellä niin, että oppilaiden kiinnostus ja innostus säilyy. (opettaja 6)

Koira-avusteinen pedagogiikka miellettiin luokanopettajien kokemuksia tarkastellessa eri tavoin. Monella koira oli tullut ensimmäisiä kertoja kouluun mukaan opettajan omasta ajatuksesta saada koulupäivään hieman vaihtelua, jolloin oppilaat voisivat silitellä koira oppitunneilla tai koira otettiin mukaan oppilaiden kanssa tehtävälle retkelle. Koiran viihtyessä lasten parissa ja osoittautuessa soveltuvaksi toiminnallisiin tehtäviin, oli koulukoiran käynneistä

tullut säännöllisempiä. Osalla kipinä koiran käyttämisestä koulussa työvälineenä nousi Suomen Karvakaverit ry:n vapaaehtoistoiminnan myötä, jossa koiran kanssa vierailtiin kehitysvammaisten päivätoiminnassa tai ikäihmisten kahvihetkissä. Hyvät kokemukset vierailukäynneiltä herättivät ajatukseen, että koiran tuominen koululuokkaan saattaisi piristää myös oppilaiden kouluarkea. Osalle opettajista oli kuitenkin heti alusta saakka selvää, että koira ei tule kouluun vain hengailemaan, vaan sen läsnäolo tulee olla pedagogisesti perusteltavissa ja toiminnan tulee olla lähtökohtaisesti hyvin suunniteltua.

5.1.1 Työvälineenä koira

Luokanopettajien kokemusten mukaan koira koettiin luokassa työvälineenä, joka tuo jo olemassaolollaan oman tunnelmansa luokkaan. Koiran koettiin tuovan yhteistä luokkahenkeä, jossa koiran ja koiranhoitoon liittyvien tehtävien katsottiin olevan kaikkien luokan oppilaiden yhteinen ja yhteisöllisyyttä tuottava asia. Terapiakoira-Akatemian (2022) mukaan ystävällisesti käyttäytyvän eläimen tiedetään lisäävän sosiaalista käyttäytymistä. Julius (2013) on huomannut, että sosiaalisen käyttäytymisen vaikutus ei näy pelkästään eläimen ja ihmisen välillä, vaan se vaikuttaa myös muiden samassa tilanteessa olevien ihmisten keskinäiseen vuorovaikutukseen. Ystävällisesti käyttäytyvä eläin lisää sosiaalista käyttäytymistä samassa tilanteessa olevien ihmisten välille. Terapia-Akatemian (2022) mukaan tätä ilmiötä kutsutaan sosiaalisiksi katalyyteiksi.

Opettajien kokemusten mukaan koiran myötävaikutuksella oppilaat oppivat asioita konkreettisesti. Esimerkiksi luokan yhteiset koiraan liittyvät säännöt opittiin opettajien kokemusten mukaan nopeasti, ja niitä kaikki sitoutuivat noudattamaan. Sajaniemen ja Krausen (2012, s. 11) mukaan positiiviset oppimiskokemukset yhdessä toimimisesta toisten lasten kanssa sekä tilanteisiin liittyvät kiihtymyksen ja tyyntymisen vuorottelut tuovat oppilaille valmiuksia kohdata myöhemmin eteen tulevia haasteita.

Opettajien kokemusten mukaan koiralla on luokassa rauhoittava vaikutus. Kujalan (2013, s. 29) mukaan lapsen kehityksessä olevat aivot eivät tue riittävästi oman toiminnan säätelyä, jolloin hänen voi olla vaikea pysyä paikoillaan. Koira

tuo opettajien mukaan tullessaan luokkaan työrauhan, sillä koiran aikana oppilaiden mielestä ei voi korottaa ääntään eikä voi juosta. *"Koira vetää lapsia puoleensa magneetin tavoin, jolloin he myös keskittyvät tehtäväänsä hyvin, eikä häiriökäytöksiä pääse syntymään."* (opettaja 6)

Monen rotuisia ja - kokoisia koiria käytetään koira-avusteissa työssä. Suuret koirat voivat olla lapsista hyvinkin pelottavia. On myös sellaisia kokemuksia, että toisaalta suuret koirat motivoivat paremmin isompia oppilaita. Yks kouluttaja sanoi meille, että joo kun hänellä on semmosia ysiluokkalaisia teinejä ja Jopo-luokkalaisia, niin eihän sinne voi mitään Fifiä viedä. Kun on saksanpaimenkoira, niin ne jätkät on rouheena, että vau! Meillä on saksanpaimenkoira! (opettaja 2)

Koira-avusteista pedagogiikkaa suunniteltaessa tulee opettajien mukaan huomioida kohderyhmä, sillä se vaikuttaa sopivankokoisen ja soveltuvan koiran valitsemiseen. Omistajan tulee ottaa huomioon, että koira voi soveltua tiettyyn työtehtävään paremmin kuin toiseen ja myös koiran ikääntyminen saattaa vaikuttaa ajan kanssa sen soveltuvuuteen eri tehtäviin. Tutkimusaineiston mukaan koiran tulee tiedostaa, mitä siltä odotetaan ja sen tulee kyetä tekemään itsenäisesti sille suunnattuja tehtäviä siten, ettei omistajan tarvitse koko aikaa olla koiran vieressä. Sen tulee olla joka tilanteessa omistajansa hallinnassa. Koiran pitää pystyä toimimaan omatoimisesti sille varatussa tilassa sekä olla avoimesti läsnä oppilaiden kanssa. Tutkimuksessa koiran käyttö työvälineenä nähtiin keinona tukea ja monipuolistaa normaalia pedagogista toimintaa.

Se on niinku mun työpari, joka niinku helpottaa niitä opetustilanteita. Kun ne on opetukseen hyvin suunniteltu ja se antaa paljon niille lapsillekin sellaista, mitenkähän mä nyt sanoisin, ei nyt herkkyyttä, mutta semmosta. Ne lapsetkin on jotenkin vähän toisenlaisia, kun normisti ilman sitä koira. Mä en osaa pukea sitä sanoiksi, mutta se jotenki tunnepuolella se näkyy. Niillä on jokin tunneside tai semmonen, että jotenki sillai. (opettaja 2)

Tutkimusaineisto osoittaa, että koira-avusteisesta pedagogiikasta puhuttaessa sen terminologia ei ole vielä vakiintunutta. Keskusteluissa käytettiin termejä koira-avusteinen toiminta, - terapia sekä - työskentely, huolimatta siitä, perustuiko toiminta pedagogiseen suunnitelmallisuuteen ja oliko opettajalla koiran ohjaamiseen liittyvä koulutus. Aineistosta kumpusi kuitenkin myös tarve käyttää oikeita termejä, sillä osa opettajista toi esille, että vain oikeanlaista terminologiaa käyttämällä tietoisuus koira-avusteisesta pedagogiikasta voi

laajentua ja asiantuntijoiden kokemus voi tulla huomioduksi. Osa tutkimukseen osallistuneista oli hyvin perillä terminologian haasteellisuudesta.

Minä en saa terapeutti sanaa käyttää, mutta voin sanoa, että koiralla on terapeuttisia vaikutuksia, se vähentää sitä jännitystä ja stressitiloja siellä. Se on niinku mun työpari, oka helpottaa niitä opetustilanteita. Kun opetus on hyvin suunniteltu, se antaa lapsillekin paljon sellaista, mitenköhän mä se sanoisin, ei nyt herkkyyttä, mutta semmosta,

että lapsetkin on jotenkin vähän toisenlaisia kuin normisti, ilman sitä koiraa. Niillä on jokin tunneside tai semmonen. (opettaja 2)

Työpariksi koira koettiin tilanteessa, jossa opettajan kokemuksen mukaan hänen resurssinsa eivät yksin riitä koko luokan tarpeisiin, jolloin oppilaiden yksilöllinen kohtaaminen jää vähäiseksi. Koiran ollessa töissä opettajan työparina, luokassa koettiin olevan riitoja ja työrauhaongelmia vähemmän. Opettajien kokemusten mukaan koiran läsnäolo jo itsessään vaikuttaa positiivisesti luokan ilmapiiriin.

Tärkeimpiä kokemuksia koira-avusteisuudesta on just se kohtaaminen, sen lapsen, open ja koiran kohtaaminen. Siinä mä koen, että se koira tuo siihen semmosen elementin, että mun on helpompi ja sen lapsen on helpompi lähestyä minua ja minun on helpompi lähestyä sitä lasta. Ja jotenkin meille syntyi semmonen suhde. (opettaja 4)

5.1.2 Opettajan työhyvinvointi

Kaikki tutkimukseen osallistuneet opettajat kokivat, että koira tuo motivaatiota ja uudenlaista potkua heidän työhönsä, joka auttaa heitä jaksamaan vastuullisessa opetustyössä.

Mä olen kyllä itsekkin paljon rennompi ja rauhallisempi tunnilla, kun se koirakin on siinä läsnä. Ja mä olen kyllä sen koiran läsnä ollessa paljon rauhallisempi ja jaksan paremmin odottaa niiden lasten tekemistä. (opettaja 2)

Työuupumuksen takia alanvaihtoa miettinyt opettaja kokee, että hän on saanut koira-avusteisesta pedagogiikasta paljon uutta puhtia ja innostuneisuutta ja kokee nykyisen työnsä miellyttävänä. Vapaaehtoistoiminnan myötä koira-avusteisesta pedagogiikasta noussut ilo sai opettajassa aikaan idean viedä samoja kokemuksia kouluelämään. Hänen mukaansa havainnoit siitä, miten koira hyödyttää oppilaita, antaa opetustyölle uudenlaista lisämerkitystä. Koira on hänen kokemuksensa myötä tuonut uusia keinoja opetukseen, joiden avulla opettaja kokee hallitsevansa paremmin suurta luokkaa.

Tutkimukseen osallistuneiden opettajien mukaan koira on tuonut erilaisia mahdollisuuksia ja uutta suuntaa opetukseen, joka tukee paremmin myös tukea tarvitsevia oppilaita. Opettaja 4:n mukaan koiran kanssa toteutettu työ sai hänet hakeutumaan myös erityisopettaja-koulutukseen, joka on osaltaan vahvistanut hänen opettaja-ammatti-identiteettiä.

Latvala-Sillman (2018, s. 12–14) on tuonut esille koiran fysiologisen vaikutuksen ihmiseen, joka tukee haastatteluun osallistuneiden opettajien kokemuksia. Siinä todetaan, että koiran ja omistajan vuorovaikutus on rehellistä ja tutkimuksissa on osoitettu, että koirat voivat ihmisten tapaan tuntea olevansa onnellisia. Myönteinen vuorovaikutus koiran ja ihmisen välillä lisää ihmisellä oksitosiinin pitoisuutta aivoissa ja stressihormoniarvot laskevat. Rakkaushormoniksi kutsuttu oksitosiini auttaa sosiaalisissa tilanteissa ottamaan vastaan myönteisiä viestejä, jonka seurauksena ihmisen sisäinen turvallisuuden tunne vahvistuu. Tiiran (2019, s. 54) mukaan oksitosiinia erittyy myös kosketuksen vaikutuksesta. Ihmisen kosketuksella on samanlainen vaikutus koiraan, joten voidaan todeta, että kosketus vahvistaa sekä ihmisen että koiran välistä suhdetta. Handlinin ym. (2011) tutkimustuloksessa todettiin samansuuntaisia tuloksia, jossa huomattiin toistuvan vuorovaikutuksen ihmisen ja koiran välillä nostavan mielihyvähormonia ja sen katsotaan vaikuttavan positiivisesti sekä ihmiseen että koiraan. Tutkimukseen osallistuneilta lapsilta mitattiin stressitason muutoksia mittaamalla kortisoliarvoja, ja todettiin arvojen olevan sitä pienempiä, mitä enemmän lapsi oli kontaktissa koiran kanssa. Tutkimuksessa lasten todettiin hyötyvän jopa enemmän koiran kuin ihmisen läsnäolosta sosiaalisessa stressitilanteessa.

Koira nauttii opettajien kokemusten mukaan sosiaalisista tilanteista, mikä puolestaan lisää omistajansa työviihtyvyyttä. Opettajan nähdessä, miten suuri merkitys koiralla on oppilaisiin ja heidän oppimiseensa, saa se aikaan opettajassa onnistumisen kokemusta ja ylpeyttä koiransa onnistumisesta. Tutkimusaineistosta nousee esille, että kaikki tutkimukseen osallistuneet opettajat kokevat koira-avusteisen pedagogiikan antavan heille onnistumisen kokemuksia ja arvostus omaa työtä kohtaan on noussut koira-avusteisen

työskentelyn myötä. Se on opettajien mukaan tuonut heille uudenlaisen mahdollisuuden kehittyä omassa työssään, yhdessä koiran kanssa. Näin ollen voidaan yhtyä Latvala-Sillmanin (2018) ajatuksiin siitä, että koulukoira on vaikutusta myös opettajan omaan työviihtyvyyteen.

Tuossa se mun koira vain nukkuu, vaikka täällä luokassa on kova härdelli päällä, oppilaat on levottomia ja opettaja, joka on hermostunut. Kyllä me nyt jaksetaan! Mä sain tavallaan voimaa siitä koirastani jaksaa sen päivän loppuun. Kun koira on siellä luokassa ihan lungisti ja nauttii työstään, niin minäkin jaksan paremmin. (opettaja 4)

Opettajien kokemusten mukaan oman koiran tuominen koululuokkaan on syventänyt opettajan ja oppilaiden keskinäisiä suhteita, joka on näyttäytynyt arkipäiväisissä jutusteluissa ja yleisesti rauhallisemmassa luokkahengessä. Koiran vaikutuksessa ovat aremmatkin lapset tulleet keskusteluihin mukaan ja oppilaiden spontaanit jutustelut opettajansa kanssa ovat lisääntyneet.

Se oli tärkeä minulle se hetki, mä ilahduin siitä, että joku oppilas tuolta käytävältä kysyy mun koiran kuulumisia ja lähettää sille terveisiä! (opettaja 4)

Koiran katsottiin tuovan opettajalle kuitenkin myös paljon lisätyötä, sillä hän on vastuussa sekä oppilaistaan että koiran hyvinvoinnista luokassa. Opettajan onkin hyvä välillä pysähtyä miettimään, kuten eräs opettajista totesi; onko koirasta tuleva hyöty luokkaan suurempi, kuin se vaiva, jonka opettaja joutuu tämän eteen normaali työnsä lisäksi tekemään?

On se itsellekin kiva ottaa se koira sinne mukaan, toki se sitten tuo lisää räsitystä. On sitä ehkä vähän keskimääräistä väsyneempi sen päivän jälkeen, kun koira on ollut matkassa. (opettaja 5)

Mä oon niinku 120 prosenttisesti töissä, kun olen sen koiran kanssa töissä. Siinä on niinku se elementti, että minulla on vastuu siitä oppilasryhmästä ja sitten minulla on vielä vastuu siitä koirasta. (opettaja 4)

Koiran tuominen luokkaan vaatii vahvaa etukäteissuunnittelua, sillä koira-avusteiselle pedagogiikalle tulee löytyä aina pedagoginen perusta. Toiminnan suunnittelun ja etukäteisvalmistelujen lisäksi opettajan tulee huoltaa ja pestä koira ennen kouluun tuloa. Koira-avusteinen pedagogiikka on opettajien mukaan pitkäjänteistä työskentelyä, sillä koulukoiran koulutus on jatkuvaa ja aikaa vievää. Koiran ylläpito, terveydestä, ravinnoista ja aktiviteeteistä huolehtiminen vaatii koiran omistajalta jatkuvaa sitoutumista. Koulukoira

työssään käyttäneistä opettajista ei kukaan ilmoittanut saaneensa työnantajilta korvauksia koirasta syntyviin työkuluihin. Latvala-Sillman (2018, s. 43) muistuttaa, että omistajan tulee myös arvioida työn kuormittavuus koiralle.

Koiran kanssa työskentely ei kuitenkaan ole mitään hengailua, vaan tunnit täytyy suunnitella huolellisesti etukäteen. Opettajat suunnittelevat oppitunnit minuutin tarkkuudella, mutta koira-avusteisuudessa tulee suunnitelma tehdä myös koiran ehdoilla. (opettaja 4)

5.1.3 Oppilaan hyvinvoinnin merkitys opettajalle

Tutkimukseen osallistuneiden opettajien kokemusten mukaan erilaisten tehtävien ja harjoitusten tekeminen ei tunnu oppilaista niin ikävältä, kun on koira vieressä. Koira innostaa osallistujia esimerkiksi Unicef-kävelyillä ja liikuntatuntien kävelylenkeillä. Suvilehdon (2019, s. 78–79) mukaan koira-avusteisen pedagogiikan ilmaantuminen koulumaailmaan voidaan nähdä osana globaalia muutosta oppimiseen ja opettamisen muotoihin. Ilmastokriisin myötä on ympäristökasvatus tullut tärkeäksi osaksi myös oppilaiden arkea ja opetuksen sisältöihin lisätään tietoisuutta ympärillä olevasta luonnosta. Monessa maassa eläinavusteinen toiminta on saanut jo jalansijaa ja sitä on alettu sisällyttää erilaisiin opintokokonaisuuksiin ja opettajille järjestetään aiheesta koulutuksia.

Tutkimuksessani eräällä opettajalla oli kokemuksia siitä, miten aluksi koiran pissalenskeille mukaan lähtenyt, syrjäytymisvaarassa oleva oppilas, oli lenkeillä avautunut omista asioistaan ja kotimurheistaan. Lenkeillä kerrattiin myös ruotsin sanoja, jotka olivat oppilaalle haasteellisia, mutta lenkin ohessa opettelu sujui ongelmitta. Opettaja kertoi, että hän on hyödyntänyt koiran välituntilenkkejä luokassa myös sellaisten oppilaiden kanssa, joilla hän koki olevan esimerkiksi riitoja keskenään. Lenkeillä oppilaat usein puhuvat spontaanisti asioista, eikä opettajan ole tarvinnut puuttua keskusteluun.

Ne synty ne keskustelut aika spontaanisti siellä välituntilenkillä. Eihän alakouluikäiset nyt opettajan kanssa keskenään lähtis kävelylenkille, mutta ne oppilaat lähtivät viemään koira opettajan kanssa pissalenkille. Ei mun tarvinnut tentata tai haastatella niitä, vaan ne vain sitten rupes kertomaan spontaanisti asioita, kun siinä oli niin hyvä tilaisuus kertoa. (opettaja 4)

Järvi ja Ikäheimo (2020, s. 37) kiteyttävät, että koiran kanssa oppilaat usein harjoittelevat huomaamattaan tärkeitä taitoja, kuten sosiaalisissa tilanteissa

toimimista, huomion jakamista, vuoron odottamista, toiminnassa vuorottelemista sekä ohjeiden antamista. Latvala-Sillman (2018, s. 22) toteaa, että koiran vaikutus ihmiseen voidaan nähdä hyvin kokonaisvaltaisena ja monitasoisena ilmiönä, sillä se voi vaikuttaa ihmisen hyvinvointiin niin fyysisellä, psyykkisellä kuin sosiaalisellakin tasolla. Järven ja Ikäheimon (2020, s. 38) mukaan koiran kanssa työskennellessä vuorovaikutus on oppilaille mieluisaa ja aremmatkin lapset rohkaistuvat ilmaisemaan itseään paremmin.

Nurmi ym. (2014, s. 204) tuo esille, että ihmisen psyykkistä toimintakykyä kuvataan erilaisilla käsitteillä kuten koherenssin tunteella ja itsearvostuksella. Ihmiselle muodostuu positiivisten kokemusten myötä tunne, että asiat ovat hallittavissa ja niihin voidaan omalla käytöksellään vaikuttaa. Latvala-Sillmanin (2018, s. 23) tuoman esimerkin mukaan koira helpottaa yksilön ryhmään osallistumista, joten haastattelussa esille tulleen yhteislenkin kaltaisten kokemusten vaikutukset voivat olla kauaskantoisia ja minäkuva vahvistavia. Kokemuksen myötä opittuja taitoja laajennetaan oppimisympäristössä sosiaaliseen käyttäytymiseen. Opettaja näkee oppilaissa tapahtuvan kehityksen, mikä puolestaan vaikuttaa opettajan omaan hyvinvointiin ja ammatillisen identiteetin vahvistumiseen. Ahonen (2013, s.186) muistuttaa, että sosiaalinen ilmapiiri koulussa vaikuttaa merkittävästi sekä oppilaiden, että opettajien hyvinvointiin. Koiran läsnäolo luokassa toimii tietynlaisena jäänmurtajana, jolla voidaan vaikuttaa opettajan ja oppilaiden, mutta myös oppilaiden keskinäisiin vuorovaikutussuhteisiin. Koira tasapainottaa nopeasti luokkien heterogeenistä oppilasainesta.

Opettajien tuomien kokemusten mukaan lapset ovat hyvin sopeutuvaisia ja tottuvat nopeasti koiran läsnäoloon luokassa. Koiran kanssa vuorovaikutuksessa olemisen katsotaan tuovan luokkaan tasapainoa, ja lapset rauhoittuvat koiran vaikutuksesta. Koira on opettajan kokemuksen mukaan *"yksi mieletön väline yhteenkuuluvuuden tunteen ja luokkahengen lisäämiseen, että tämä on meidän yhteinen juttu!"* (opettaja 6). Opettaja 2 kertoi kokemuksestaan, jonka mukaan koiran läsnäollessa normaalisti aggressiivinen poika on koiran kanssa kuin kokonaan toinen poika. *"Koira lyöttäytyi sen tyypin vierelle istumaan ja se rapsutti ja silitti. Poika*

jaksoi istua siinä 15 minuuttia, eikä kertaakaan käsitellyt huonosti sitä koiraa. Jokin maaginen voima siinä koirassa on.” (opettaja 2)

Oppilaiden hyvinvoinnilla on merkitystä koko luokan työskentelyilmapiiriin sekä opettajan työtyytyväisyyteen. Tehtyjen havaintojen mukaan koiran läsnäollessa oppilaat puhuvat luokassa toisilleen ystävällisemmin ja koiralle puhuttaessa heidän äänensävyensä selkeästi muuttui.

Mä huomaan, että ne lapset niinku keskittyy siihen tekemiseen paremmin, kun koira on toiminnassa mukana. (opettaja 3)

Tuntuu itsestä mukavalta, kun voi tuottaa ilon sille lapselle, kun se koira tulee sinne kouluun. Se tuo semmosta vaihtelevuutta siihen opetukseen ja onnistumisen kokemuksia, ja niitä hyviä kokemuksia voi sitten jakaa. (opettaja 5)

Laukkanen (2013, s. 33) kuitenkin muistuttaa, että ihmiset voivat kokea eläinten läheisyyden eri tavalla. Varhaiset elämäkokemukset voivat pitää sisällään tunnemuistoja, jotka vaikuttavat negatiivisesti lapsen mielessä, aiheuttaen elinikäisen vastenmielisyyden esimerkiksi koiria kohtaan. Tästä syystä on tärkeää, että ennen eläimen tuomista luokkaan, asiasta puhutaan oppilaiden, huoltajien ja koko kouluyhteisön kanssa. Voi kuitenkin käydä myös toisin, kuten opettaja 1:n kokemus osoittaa:

Siihinkin on kokemusta, että fobioistakin voi parantua. Mulla oli ekaluokassa poika, joilla oli kaksi isoa koiraa kotona. Luulin vain, ettei se poika piittaa koirista, eikä siksi haluaisi mennä lukemaan koiralle. Pikku hiljaa poika kuitenkin alkoi lukukerroilla ottaa kontaktia koiraan, silittelikin sitä. Se oli tosi hiljainen poika, mutta se alkoi tykkäämään mun koirasta. Keväällä sitten yllätyin, kun pojan äiti laittoi mulle viestiä, että hän on niin onnellinen, että heidän poika on päässyt koirapelosta! Eikä mulle ollut tullut edes mieleenkään, että kyse voisi olla koirapelosta, kun ne ei sanonu sitä mulle ennemmin. Mä olin niin onnellinen, että ei voi olla totta!

Isompien oppilaiden opetuksessa koulukoira käyttäneiden kahden opettajan kokemukset kuvataiteen tunnilla olivat positiivisia. Teinien aikaisemmilla tunneilla esille tulleet käytösongelmat lievenivät ja tunnelma oli selkeästi vapautuneempi oppitunneilla, joissa oli koulukoira mukana. Myös liikuntatunneilta opettajilla oli hyviä kokemuksia, sillä heidän kokemusten mukaan koira aktivoi oppilaita liikkumaan. Oppitunnit, jotka saattoivat olla oppilaille välillä pakkopullaa, muuttuivat mukavaksi yhdessä tekemiseksi koiran myötä. Erityisjärjestelyillä saatiin järjestymään yksittäisten oppilaiden kanssa liikuntalenkkejä koiran ulkoiluttamisen yhteyteen, joilla oli opettajien

mukaan virkistäviä vaikutuksia oppilaiden fyysiseen sekä henkiseen tasapainoon. Tällaiset terapiakävelyt ovat selkeästi vaikuttaneet opettajan kokemuksen mukaan oppilaan ja opettajan hyvinvointiin sekä luokan yhteishenkeen.

Koira on opettajan mukaan ehdottomasti sellaista kärkikaartia, jonka avulla lapset ja nuoret avautuvat puhumaan mieltä askarruttavista asioista. Tällöin opettaja kokee myös oppilaiden hyvinvoinnin kautta onnistumista omassa työssään, jolla on vaikutusta hänen omaan hyvinvointiinsa. (opettaja 4)

5.1.4 Vastuu

Kaikki tutkimukseen osallistuneista opettajista kokivat, että koiran ohjaajalla on suuri vastuu toteuttaessaan koira-avusteista pedagogiikkaa. Opettajalla on vastuu oppilaiden fyysisestä ja psyykkisestä hyvinvoinnista sekä turvallisen oppimisympäristön luomisesta. Näiden lisäksi hän on vastuussa luokassa olevan koiran hyvinvoinnista, oikeuksista sekä tarpeista. Allen ja Colbert (2016) huomauttavat, että koira-avusteisessa interventiossa työskennellessä korostuu useiden suhteiden luomisen merkitys, joka rakentuu kolmikkomallin mukaisesti. Tämä tarkoittaa opettajan kaksoisroolitusta sekä oppilaan että koiran asiantuntijana. Hänellä on vastuu molempien osapuolien tarpeiden tasapainottamisesta ja turvallisuudesta. Koira-avusteista pedagogiikkaa suunniteltaessa on asiaa tarkasteltava monesta näkökulmasta.

Työskentelyolosuhteiden tulee olla sellaiset, että koira voi nauttia työskentelystä, johon sitä ollaan osallistamassa. Omistajan tulee tuntea oma koiransa ja sen ominaisuudet, vahvuudet ja haasteet. Epämiellyttävät olosuhteet voivat helposti johtaa koiran ei - toivottuun käytökseen tai pahoinvointiin. Siksi on tärkeää, että omistaja osaa lukea koiran eleitä, kuten koirakin lukee omistajaansa. Tiira (2019, s. 100) muistuttaa, että koira on halukas olemaan ihmisen kanssa vuorovaikutuksessa ja se hakee ihmiseltä apua erilaisten tehtävien ongelmanratkaisuun. Tämä erityispiirre helpottaa koiran kouluttamista. Latvala-Sillman (2018, s. 14) toteaa, että koira kykenee ilmaisemaan tunteitaan kehonkielellään, eleillään ja ääntelyllään. Omistajan tulee osata tulkita koiraansa työskennellessään vuorovaikutuksessa koiransa kanssa.

Niin, tämä vastuu-asia. Mä olen vastuussa niistä oppilaista, ja sitten siitä koirastakin. Kyllähän se tuo lisätyötä se koiran läsnäolo, ihan siinä opetuksessakin. Mutta, kyllä se sitten paljon antaakin! (opettaja 2)

Opettajien kokemusten mukaan koira tulee valmistella etukäteen uusiin tiloihin ja tuleviin tilanteisiin. Erilaiset uudet pinnat, äkkinäiset äänet tai liikehännät voivat aiheuttaa koiralle stressiä. Opettajalla on täysi vastuu koiran ohjaamisesta ja tämän käyttäytymisestä koiran ollessa koulussa. Opettajien kokemusten mukaan heillä on vastuu koira-avusteisen pedagogiikan suunnitelmallisuudesta, toiminnan sujumisesta sekä sen arvioimisesta, jotta sitä voidaan jatkojalostaa ja kehittää oppilaiden tarpeita vastaavaksi. Harjoittelemalla pehmokoiran avulla oikean luokkakoiran tulemistä luokkaan, voidaan erään opettajan mukaan opettaa oppilaille vastuunottoa.

Opettaja 3. mukaan oppilaat sitoutuvat toimintaan saadessaan pieniä työtehtäviä, kuten koiran juomavedestä huolehtiminen sekä koiralle vaarallisten tavaroiden kerääminen pois lattialta. Näin oppilaat kasvavat vastuu-ajatteluun ja hoitavat työtehtävänsä kokien ne tärkeiksi. Tiiran (2019, s. 187) mukaan koirat oppivat nopeasti ihmisten tapoja ja rutiineja, sillä ne tarkkailevat ihmisen käytöstä lakkaamatta. Kaikki tutkimukseen osallistuneet opettajat olivat sitä mieltä, että koulukoiran tulo luokkaan on luokan yhteinen asia, jolloin myös kaikkien oppilaiden edellytetään noudattavan yhteisiä pelisääntöjä ja ottamaan omasta toiminnastaan vastuuta. Latvala-Sillmanin (2018, s. 60) mukaan koira tulee kasvattaa ja kouluttaa tulevaan tehtäväänsä, jossa tärkeintä on luottamuksellisen suhteen rakentaminen, hyvä kontakti sekä toimivan vuorovaikutussuhteen rakentuminen koiran ja ihmisen välille.

5.1.5 Opettajien asiantuntijuus

Tutkimukseen osallistuneiden opettajien mukaan koira-avusteisessa pedagogiikassa tulee kiinnittää huomiota toiminnan eettisiin näkökulmiin. Kulmakivenä voidaan pitää ammattimaisesti toteutettua turvallista koira-avusteista työskentelyä. Terapiakoira-Akatemia (2022) muistuttaa, että koiran omistaja on aina vastuussa koiran hyvinvoinnista, oikeuksista ja tarpeista. Suvilehto (2019) korostaa, että Kennelliitto edellyttää kaikkia koiran omistajia

sitoutumaan vastuulliseen koiran pitoon. Järvi ja Ikäheimo (2020, s. 71) tuovat esille, että koiran työskennellessä koulumaailmassa, tulee pienetkin yksityiskohdat miettiä etukäteen, jotta koulupäivästä tulee kaikille miellyttävä. Terapiakoira-Akatemian (2022) mukaan pohdittavia asioita ovat erityisesti koiran lepo hetken ja ulkoilun varmistaminen, mutta myös lähtökohtaisesti tulee miettiä, että nauttiiko koira työskentelystä, mihin sitä ollaan osallistamassa.

Metsäpellon ym. (2020, s. 3) mukaan opettajan ammattitaito rakentuu peruskoulutuksen päälle koko hänen työuransa ajan, työkokemuksen sekä mahdollisten lisäkoulutuksien ansiosta. Arvaja ja Sarja (2021) kuvaavat opettajan identiteetin muuttuvan ja kehittyvän hänen toimiessa aktiivisesti omassa roolissaan. Heidän mukaansa opettajan omat koulukokemukset myötävaikuttavat heidän pedagogiseen käsitykseensä, jolla on suuri vaikutus muotoutuvaan ammatilliseen identiteettiin. Vähäsantanen ja Hämäläinen (2019) puolestaan tuovat esille, että ammatillinen identiteetti auttaa opettajaa tiedostamaan omia pedagogisia taitojaan sekä ymmärrystä itsestään toimijana. Työelämässä tapahtuvat muutokset vaikuttavat osaltaan ammatilliseen toimijuuteen sekä kehittymässä olevaan identiteettiin. Ammatillisen identiteetin katsotaan muovautuvan oman henkilökohtaisen ja ammatillisen identiteetin vaikutuksesta. Luokassaan koira-avusteista pedagogiikkaa toteuttavalta opettajalta vaaditaan sekä pedagogista osaamista ja ryhmän hallintataitoja, että perehtyneisyyttä koira-avusteiseen toimintaan ja taitoja toimia koirakon ohjaavana osapuolena koira-avusteisessa interventiossa.

Opettajan ammattitaitoon liittyy myös tietoisuus siitä, että oppilailta vaadittavat taidot muuttuvat ajan myötä. Sulkusen (2019, s. 55) mukaan opettajan tulee huomioida, että oppimisessa tarvittavat lukutaitovaatimukset vaihtelevat myös tilannekohtaisesti, sekä yhteisöstä toiseen, sillä tavoitteet liittyvät aina myös yhteisön kielenkäyttötapoihin. Kauppisen (2010, s. 18) mukaan lukemisen taito voidaan määrittää usealla eri tavalla. Lukutaito vahvistuu ja automatisoituu harjoittelun myötä ja lukemisen taitoon katsotaan kuuluvaksi kyky saada selvää lukemastaan ja ymmärtää lukemansa sisältö. Sulkunen (2019, s. 77–78) huomauttaa, että lukutaitoa mittaavien PISA- ja PIRLS-

tutkimusten mukaan opettajien pyrkimykset ja käytänteet voivat olla tuloksellisia vasta, kun oppilaat saadaan sitoutumaan toimintaan. Oppilasta kiinnostavien tekstien ja tehtävien sisällyttäminen opetukseen on perusteltua.

Koira-avusteisen työskentelyn asiantuntijuus rakentuu kokemuksen sekä koiran kanssa tehtävän tiiviin yhteistyön seurauksena. Opettaja 6 kuvaa tätä asiantuntijuutta näin;

Onnistuneeseen koira-avusteiseen työskentelyyn vaikuttaa niin paljon se koira, ja se ihminen, joka häntä ohjaa, plus niiden välinen suhde. On eri asia olla ihminen, joka omistaa koiran, kun että on koiraihminen. Opettajan tulee ottaa tila ja tilanne haltuun ja sen koiran energian täytyy olla oikea, jotta se voi kohdata niitä lapsia oikein. Koiran ja opettajan välillä tulee olla siis oikeanlainen energia ja osaako se opettaja käyttää sitä. Se koira itsessään ei saa olla fokus siinä hommassa, vaan se, että sen pitäisi vaikuttaa siihen luokan energiatasoon. Opettajan pitäisi osata lukea lapsia, että milloin koira kannattaa ottaa luokasta hetkeksi pois, jotta kiinnostus ja innostus säilyy. Se on vähän niin kuin tietokoneet, kaikki Villet ja muut ohjelmat. Jos ne on vain pääasia, niin lapset pian turhautuvat.

Tutkimukseen osallistuneiden opettajien mukaan on tärkeää, että koira-avusteisessa pedagogiikassa käytettävä koira on soveltavuustestattu ja koiran ohjaajalla on koira-avusteiseen toimintaan soveltuva koulutus. Vastuullisella toimimisella lisätään koira-avusteisen työskentelyn luotettavuutta ja voidaan lisätä toiminnan tunnettavuutta. Koirat kasvatus- ja kuntoutustyössä (2017) yhdistys järjestää soveltuvuuskokeita sekä työnäyttöjä, joihin ihmisen ja koiran muodostama työpari voi osallistua. Koirien soveltuvuuskokeissa koirien käytöksen asiantuntijat tutkivat koirien tottelevaisuutta sekä soveltuvuutta koira-avusteiseen työhön. Yhdistys on laatinut koira-avusteisen työn ammattieettiset ohjeet.

Opetushallitus (2020) on laatinut ohjeistuksen koira-avusteiseen työskentelyyn peruskouluissa, lukioissa sekä ammatillisissa oppilaitoksissa. Ohjeistusta, joka on suunnattu opetustoimen johtajille, rehtoreille sekä opetushenkilöstölle, on ollut laatimassa Opetushallituksen lisäksi Allergia-, iho- ja astmaliitto ry, Kennelliitto ry sekä Koirat kasvatus- ja kuntoutustyö ry sekä koulutuksen järjestäjien edustaja. Ohjeistuksen mukaan opetuksen järjestäjä päättää mahdollisuudesta koira-avusteisen pedagogiikan järjestämisestä oppilaitoksessa sekä millaiset pedagogiset ja hyvinvointiin liittyvät perustelut toiminnassa tulee huomioida. Ohjeiden mukaan koiran tulee olla

soveltavuustestattu. Koira-avusteisesta toiminnasta tulee tiedottaa koulun henkilökuntaa, oppilaita sekä heidän huoltajiaan. Koulutuksen järjestäjän tulee selvittää koiran vakuutusturva.

5.2 Koira-avusteisen pedagogiikan vaikutus oppilaisiin opettajan kokemuksen mukaan

Tässä alaluvussa vastaan toiseen tutkimuskysymykseen, joka koskee koira-avusteisen pedagogiikan vaikutusta oppilaisiin opettajan kokemuksen mukaan. Toiseksi pääteemaksi nousi taulukon 7 mukainen koira-avusteisen pedagogiikan vaikutus oppilaisiin (opettajan kokemuksen perustella). Pääteema muodostui yläteemoista *oppilaan hyvinvointi* sekä *arjen hallintataidot*.

Taulukko 7

Koira-avusteisen pedagogiikan vaikutus oppilaisiin (opettajan kokemuksen perusteella)

Yläteemat	Pääteema
Oppilaan hyvinvointi Arjen hallintataidot	Koira-avusteisen pedagogiikan vaikutus oppilaisiin (opettajan kokemuksen perustella)

5.2.1 Oppilaan hyvinvointi

Tutkimusaineisto osoittaa, että kaikkien tutkimukseen osallistuneiden opettajien kokemusten mukaan koiran tuoma emotionaalisen tuen vaikutus oppilaisiin on koulunkäynnin sujumisen kannalta merkittävä. Eläin innostaa ihmisiä sosiaaliseen vuorovaikutukseen muiden kanssa. Opettajien kokemuksen mukaan lapsen ja nuoren on helppo keskustella vaikeistakin asioista ensin koiran kanssa tai koiran välityksellä. Nuorilla saattaa olla asioita, joita he eivät halua aikuiselle kertoa.

Opettaja-oppilassuhde syveni koiran myötä, ja me saatiin semmosia keskusteluja käytyä, mitkä ei välttämättä liity siihen oppimiseen tai päivän sisältöön, tai päivän oppitunteihin. Se oli tämmöistä arkipäiväistä jutustelua, mikä saattaa sitten oikeesti olla tosi färkeetä.
(opettaja 4)

Latvala-Sillman on myös huomionnut (2018, s. 35), että koiralle puhuminen on monesti helpompaa kuin esimerkiksi vieraan aikuisen kanssa puhuminen. Järvi ja Ikäheimo (2020, s. 62) jatkavat, että koulumaailmassa koirasta puhuminen avaa herkästi vuorovaikutustilanteita, sillä koiriin liittyviä keskusteluja on helppo aloittaa spontaanistikin. Ikäheimo (2013, s. 147) tiivistää, että koira opettajan työparina tekee opettajasta oppilaan silmissä kiinnostavamman ja helposti lähestyttävämmän. Vastaavanlaisia kokemuksia tuli myös tutkimuksessani esille. Sinkkosen (2013, s. 4) mukaan koiran läsnäolo luokassa lisää oppilaiden kouluviihtyvyyttä ja oppilaista on mielekästä seurata koiran työskentelyä. Tekemäni tutkimuksen valossa voi lisätä, että myös opettajien kertomien kokemusten mukaan heidän työviihtyvyys parani koulukoiran myötä. Sinkkonen (2013, s. 4) lisää, että lapset oppivat tulkitsemaan koiran ilmeitä ja eleitä sekä sen vaistonomaista käytöstä, jota lapset siirtävät omaan tapaansa toimia erilaisissa vuorovaikutustilanteissa. Koira voi myös vapauttaa luokan tunnelmaa käyttäytymisellään, kuten seuraavasta esimerkistä käy ilmi.

Kun mä huomaan, että tunnelma luokassa voi mennä aika synkäksi, niin otan koirat mukaan luokkaan. Kerrankin, ne alkoi sitten leikkiä keskenään noutajien sikapainia. Annoin niiden leikkiä ja olisit nähnyt, kun kutosen pojat kuule nauro, nauro ja nauro! Välillä rauhoitin ne koirat, mutta miten se koirien paini vaikutti siihen fiilikseen! (opettaja 6)

Myös Ahonen (2013, s. 185) sekä Latvala-Sillman (2018, s. 21) korostavat koiran tarvetta olla sosiaalisessa vuorovaikutuksessa ihmisen kanssa, ja koirien kokevan ihmisten kanssa elämisen palkitsevana. Koiralla on kykyä lukea ihmisen mielenliikkeitä sekä tunnetiloja ja se pystyy myös vastaamaan niihin. Tämä on hyvä lähtökohta keskinäiselle yhteistyölle.

Meidän eläintenhoidon opettajat koulutuksessa kertovat kokemuksistaan, kuinka niinku se koira saattaa aistia jostain oppilaasta, että tuo tarvii enemmän tukea tai läsnäoloa." (opettaja 2)

Koira-avusteisen intervention on nähty tuovan apuja varsinkin sellaisille oppilaille, joilla on tarkkaavaisuuden ja tunnetaitojen säätelyn haasteita, eikä niinkään oppimisen pulmaa. Aron ja Nurmen (2019, s. 130) mukaan oppilaan saama myönteinen sekä kielteinen palaute muokkaavat oppijan käsitystä siitä, millainen oppija hän on ja saatu palaute ohjaa oppilasta uusissa tilanteissa. Aro

ja Nurmi (2019, s. 132–133) lisäävät, että oppimisvaikeuksissa kamppailevien oppilaiden on havaittu saavan ikätovereitaan vähemmän kannustavaa ja minäpysyvyyttä vahvistavaa palautetta, jolla on negatiivinen vaikutus heidän onnistumisen kokemuksiinsa ja käsitykseen itsestään oppijana. Aron ym. (2014) mukaan lapsen oppijaminäkäsitykseen vaikuttaa käsitys siitä, kuinka tärkeänä hän pitää kouluoppimista.

Ikäheimon (2013, s. 189) mukaan koira kiintyy ihmiseen vilpittömästi ja osaa olla aidosti läsnä tilanteissa. Koirasta voi tulla lapselle tukipilari, joka on ainoa lohdutusta tuova ja eri tunteita vastaanottava, jolloin se voi korvata lapsen kaipaamaa sosiaalisen tuen tarvetta.

Ne pojat, jotka yleensä inhosi ääneen lukemista, niin ne katsoivat kellosta aikaa, että saivat varmasti olla sen oman ajan koiran kanssa. Toisella kädellä piti seurata kirjasta lukemista ja toisella silittää koira, että se on tyytyväinen. Sitten lopuksi saa halia ja pussailla sitä koira, jos siltä tuntuu. Ensin pitää keskittyä siihen työntekoon, koska koira tekee työtään kuunnellen. Kaikista parasta sitten on, kun koira heittäytyy selälleen ja alkaa kuorsata, ja mun koira teki sitä mielellään. (opettaja 6)

Tutkimukseen osallistuneiden opettajien kokemusten mukaan koira opettaa lapsille tunnetaitoja parhaalla mahdollisella tavalla, luonnollisena osana koira-avusteista työskentelyä. Siiskonen kumppaneineen (2019, s. 88–89) muistuttaa, että vuorovaikutuksen laatu voi vaikuttaa hyvinkin merkittävästi oppijan oppimiseen, taitoihin sekä hänen motivaatioonsa. Turvallisessa ja strukturoidussa ympäristössä oppilas uskaltaa asettaa itselleen tavoitteita ja tekee töitä niiden saavuttamiseksi. Siiskosen ym. (2019) mukaan oppimisessa ponnistelu vaatii oppilaalta itsesäätelytaitoja, joita on tutussa ympäristössä turvallista harjoitella.

Koira opettaa lapsille tunnetaitoja parhaimmalla mahdollisella tavalla. Joskus vuorovaikutussuhteen rakentaminen oppilaan ja opettajan välille on haasteellista, mutta koiran kanssa toimiessaan lapsi voi saavuttaa sen mielihyvän, joka voi vaikuttaa pitkäaikaisesti hänen toimintamalleihinsa. Muiden opettajien kanssa juteltiin, että semmonen esiintymisvarmuus siellä luokassa on parantunut, kun lapset ovat käyneet lukemassa koiralle. (opettaja 4)

Koiran avulla on helpompi esimerkiksi käsitellä tilanne, jos joku oppilas on toiminut väärin. Koira on tilanteessa rauhallinen, syyttämättä oppilasta. Oppilaan on helpompi kokea tilanteessa empatiaa ja silloin hän voi helpommin päästä katumuksen tunteeseen, joka on tunnetaitojen kehittymisen kannalta tärkeää. Näin tilanteesta voidaan päästä rakentavasti myös eteenpäin. (opettaja 6)

Koiran koetaan opettajien kokemuksen mukaan olevan luokassa ilmiö, jonka avulla oppilaat oppivat eläinten kunnioittamista ja sääntöjä. Kolme tutkimukseen osallistuneista opettajista kertoivat, että he säännöllisesti arvioivat ja tekevät kyselyjä sekä oppilaille, että huoltajille heidän kokemuksistaan koira-avusteisesta pedagogiikasta, jotta he voivat kehittää toimintaa edelleen. Opettajien kokemusten mukaan oppimiseen vaikuttaa itse oppimistapahtuma, mutta erityisesti sen hyväksyvä ja vuorovaikutuksellinen ilmapiiri.

Koiran ollessa mukana toiminnallisessa oppimisessa se tuo oppimiseen iloa ja hauskuutta, mutta se voi tuoda myös yllätyksiä. Koiran lässähtäessä lattialle oppivälineiden tai kirjan päälle oppilas voi huomaamattaan harjoitella myös tunteiden säätelyä ja omantoinninhallintaa, sillä ei koiralle voi suuttua. (opettaja 6)

Laihon (2018) mukaan koulun oppimisympäristö tulee rakentaa oppilaiden toimimista mahdollistavaksi, elämykselliseksi sekä osallistavaksi. Laiho (2018) korostaa, että yhtenä keskeisenä näkökulmana on pedagogisten keinojen sekä yhteisöllisten toimintatapojen mahdollisuudet tuottaa lapselle oppimisen iloa, lisätä motivaatiota, rakentaa minäpystyvyyden tunnetta sekä vahvistaa hyvinvointitaitoja. Sajaniemen ja Krausen (2012, s. 11) mukaan positiiviset oppimiskokemukset toisten kanssa toimimisesta antavat oppilaille sopivia tilanteita harjoitella myös pettymyksiä.

5.2.2 Arjen hallintataidot

POPS:in (2014) mukaan oppilaille tulee koulussa tarjota autenttisia oppimisympäristöjä, joissa he voivat harjoitella arjenhallintataitoja olemalla osa suurempaa oppimiskokonaisuutta. Oppilas on vastuussa omasta vuorovaikutuksellisesta osallisuudestaan, kuten eräs tutkimukseen osallistunut opettaja asian kiteyttää;

Mikään materiaali ei mielestäni tuota sellaisia tunnetaitoja, tai mallia siitä, kun se, että sinulla on oikeasti toinen elävä siinä edessä. Sun pitää miettiä, miten sä kohtelet sitä reilusti, niin kuin toivoisit itseäsi kohdeltavan. Koiran kautta vain näitä asioita on helpompi käsitellä. (opettaja 6).

Tutkimusaineistosta nousee esiin, että koulukoiran tulo luokkaan vaatii paljon etukäteissuunnittelua ja luokassa tulee jo olla käytössä struktuuri, johon koulukoiran tulo voi joustavasti sulauttaa. Koiran luokkaan tulo alkaa yhteisten

koulukoiraan liittyvien sääntöjen opettelusta sekä koiran kohtaamisella. Vasta yhteisten toimintatapojen omaksumisen jälkeen voi koira tulla luokkaan ja koulukoiran luokassa olo voi alkaa tuottaa tulosta. Erään opettajan kokemuksen mukaan osa oppilaista kokee koulun säännöt ulkokohtaisina, mutta koiran kautta opittaessa niihin tulee syvällisempi merkitys.

Oppilaat oppivat antamaan koiralle oman rauhan olla luokassa. Lapset haluavat huolehtia ja oppivat huolehtimaan sen koiran tarpeista. Niillä on sellaiset välituntivuorot. Lapsille ei yksin voi antaa koiraa talutettavaksi ja ohjaajalla tulee olla kaksi talutinta. Näin lapset oppivat erilaista vastuuta ja huolehtimista koirasta. (opettaja 2)

Koiran hoitoon liittyy paljon asioita, joiden avulla lapsi voi opetella arjen hallintaan liittyviä taitoja, joista opettajien mukaan perusopetuksen opetussuunnitelmassa puhutaan. Tunteiden käsittely, toisten kunnioittaminen ja kohtaaminen, yhteisten sääntöjen ymmärtäminen sekä hyvän luokkahengen luominen ovat koulumaailmassa ja koko elämässä tarvittavia tärkeitä taitoja. Niiden oppiminen koiran avulla voi tapahtua mieleenpainuvalla ja kokemuksellisella tavalla. Koiran tarpeista huolehtiminen, vesiastian, makuualustan ja lelujen laittaminen on oppilaille tärkeä velvollisuus, josta he saavat huolehtia luokassa omalla vuorollaan. Tehtävä on koettu opettajien mukaan tärkeäksi ja kukin oppilas haluaa ehdottomasti hoitaa tehtävänsä omalla vuorollaan. Näin oppilaat oppivat opettajien kokemusten mukaan ymmärtämään koiran hoitamiseen liittyviä vastuukysymyksiä ja he saavaa osallisuuden kokemuksia siitä, että heidän luokassaan on koulukoira, joka on kaikkia heitä yhdistävä asia. Koiran hoidollisiin tehtäviin osallistuminen lisää lapsen käsitystä arjessa tarvittavista työskentelytaidoista.

Kun koulukoira on ollut luokassa jo usean vuoden ajan, on opettaja huomannut, että se on tuonut luokkaan yhteenkuuluvuutta ja yhteistä iloa, lämpöä ja hyviä tunteita. Tutkimukseen osallistuneen opettajan mukaan lapsilla on havaittavissa luonnosta ja eläimistä erkaantumista, sillä kaikilla lapsilla ei ole mahdollisuutta opetella kotona eläinten kanssa toimimista.

Eläinten kohtaaminen voi olla lapsesta jopa pelottavaa, sillä usein vanhempien ennakkoluulot näkyvät myös lasten käytökseen siirtyneinä pelkoina. Tällöin fyysisten mallinnusten kautta opetetaan lapsille, miten tulee

toimia, kun koira tulee vastaan ja kuinka se ohitetaan. Koiran kanssa toimiessa sisäistetään, mikä on se koirien kieli, miten heidän käytöstään luetaan. Koiran kanssa toimiessa voi opettajien kokemusten mukaan opettaa konkreettisesti, miten rauhallisella käytöksellä ja vuorovaikutuksella saa koiran lähelleen. Kavereiden kanssa toimimiseen voi soveltaa koiran kanssa työskentelystä opittuja taitoja. Opettajan mukaan koiran kanssa toimiminen voi aiheuttaa lapselle mielihyvän, joka vaikuttaa pitkäaikaisesti hänen toimintamalleihinsa. Törmälehto (2013, s. 44) tuo esille, että tutustuttuaan koiraan, lapset yleensä kokevat sen turvallisuuden tunnetta luovana ja luotettavana, jonka kautta voi olla kontaktissa myös muihin luokan jäseniin. Myönteisen tilanteen palkitsevuus siirtyy Törmälehdon (2013) mukaan myös läsnäoleviin muihin suhteisiin, jolloin esimerkiksi lapset voivat herkemmin ottaa osaa yhteiseen keskusteluun tai toimintaan.

Opettajien kokemusten mukaan koira-avusteinen työskentely on työtapaa, jonka avulla lapsi oppii yleistä tietoa ja koiran kanssa toimimisen taitoja, jotka hyödyntävät häntä myös myöhemmässä elämässä. Koulumaailmassa oppilaita tuetaan huolehtimaan itsestä sekä auttamaan toisia, millä on merkitystä myöhemmin sekä omaan, että toisten oppilaiden hyvinvointiin ja turvallisuuteen.

Koira voi antaa lapsille oikeasti paljon enemmän, kuin sen tietyn tilanteen ja tietyn hetken. Kokemuksilla voi olla oikeasti kauaskantoisia seurauksia lapsen elämässä, kun hän on saanut rakennettua suhteen siihen koiraan. (opettaja 6)

Kokemusten mukaan koiran ollessa luokassa oppilaat keskustelevat keskenään myönteisemmin, eikä ääni kohoa liikaa. Opettajilla oli kokemuksia oppilaista, jotka olivat aikojen päästä tulleet juttelemaan opettajan kanssa ja kyselemään koiran kuulumisia. (opettaja 4)

5.3 Koira-avusteisen pedagogiikan toimintatavat

Tässä alaluvussa vastaan ensimmäiseen tutkimuskysymykseen koira-avusteisen pedagogiikan merkityksestä opettajalle. Kolmannessa pääteemassa nousi esiin taulukon 8 mukaisesti koira-avusteisen pedagogiikan toimintatavat. Pääteema muodostui yläteemoista *monipuoliset opetusmenetelmät, koira-avusteisuuden pedagogisuus, turvallinen oppimisympäristö sekä koira-avusteisuus tukimuotona*.

Taulukko 8

Koira-avusteisen pedagogiikan toimintatavat

Yläteemat	Pääteema
Monipuoliset opetusmenetelmät Koira-avusteisuuden pedagogisuus Turvallinen oppimisympäristö Koira-avusteisuus tukimuotona	Koira-avusteisen pedagogiikan toimintatavat

Koira-avusteisessa pedagogiikassa hyödynnetään haastatteluun osallistuneiden opettajien mukaan erilaisia apuvälineitä ja olemassa olevaa materiaalia sekä leluja ja pelejä. Opettajat valmistavat haastattelun mukaan myös paljon itse materiaaleja, kuten kuvakortteja, tehtäväpusseja sekä tehtävillä varustettuja taskunoppia. Eri oppiaineissa käytetään erilaisia apuvälineitä ja tehtäviä, joissa koiralla on oma roolinsa.

Tavallaan se koira voi olla niinku sisältöä, mutta sitten se koira on myöskin niinku väline siihen sisältöön. (opettaja 4)

Koira voi Järven ja Ikäheimon (2020, s. 78) mukaan olla opiskelun kohteena, jolloin voidaan esimerkiksi tutkia eläimen anatomiaa tai lisääntymisbiologiaa, kuten tutkimuksen haastattelussa tuli esille.

Me käytiin lisääntymisbiologia koulukoiran juoksujen aikana aika hyvin läpi ja ystäväopettajani nauroi, että se oli kyllä paras lisääntymistunti ikinä! (opettaja 6)

Ennen kaikkea koira on kuitenkin oppimisen väline, jolloin se on aktiivinen toimija edistäen oppilaiden oppimista ja hyvinvointia. Järvi ja Ikäheimo (2020, s. 78) kiteyttävät, että kasvatusalan ammattilaisen kanssa yhdessä toimien koira on uudenlainen oppimisympäristö. Koira opetetaan työskentelemään palkkioiden avulla. Toiminnasta saatava vahviste tulee Kahilaniemen (2016, s. 40) mukaan antaa koiralle välittömästi, jotta koira osaa yhdistää saamansa palkkion itse toimintoon. Tämä on tärkeää koiran jaksamisen ja motivaation ylläpitämisenkin kannalta. Haastateltujen opettajien mukaan oppilaat saavat opettajan luvalla palkita koiran namilla, kun se on ensin suorittanut tehtävänsä. Nami motivoi koiraa työskentelemään ja koiran toiminta sekä palkitseminen motivoivat

oppilasta tekemään tehtävää. Näin molemmat hyötyvät toiminnasta ja oppilas voi kokea onnistumista vastuutehtävästään koiran kanssa. Latvala-Sillmanin (2018, s. 33–34) mukaan namiharjoitus koiran koskettamisella rauhoittaa oppilasta, mutta toimii samalla myös keskittymis- ja motoriikkaharjoituksena oppilaalle. Opettajan tehtävän on varmistaa, että palkitseminen tapahtuu oikein, eikä se aiheuta kenellekään osapuolella harmia. Opettajalla tulee olla luokkatyöskentelyssä jatkuva tietoisuus omasta ja koiran energiasta sekä sen toimintatavoista kaikissa tilanteissa.

Koirakkona toimivan opettajan sekä koulukoiran välillä tulee opettajien kokemusten mukaan olla rakentunut vuorovaikutukseen perustuva, luottamuksen suhde. Koiran ja opettajan välinen toimiva energia on toiminnan onnistumisen ehto. Opettajalla on keskeinen rooli, sillä hänen tulee olla luokkatilanteessa vuorovaikutuksessa sekä koiran että oppilaiden kanssa. Erään opettajan kokemuksen mukaan koiran kanssa toimimisen sääntöjen omaksumisessa auttaa, kun oppilaille selitetään asian koiran näkökulmasta käsin. Koiralle ei saa muodostua luokassa epämiellyttävä tilannetta, joten tällaisten eettisten näkökulmien huomioiminen yhdessä oppilaiden kanssa on ensisijaisen tärkeää. Keskustelut oppilaiden kanssa auttavat oppilaita omaksumaan ja muistamaan asiat paremmin.

Koulukoiran tulo koululuokkaan tulee suunnitella huolella ja koira-avusteinen toiminta tulee olla pedagogisesti perusteltua. Koira tuo luokkaan iloa ja oppilaille tulee opettaa, että koira ei ole lelu, eikä sillä leikitä. Oppilaiden tulee noudattaa opettajan heille antamia ohjeita, sillä koira voi komentaa vain hänen omistajansa. (opettaja 6)

Koira-avusteisessa pedagogiikassa ei pitäisi olla keskiössä koiran osaaminen temppujen määrä ja niiden esittely vaan se, miten oppilaat osaavat ottaa koulukoiran huomioon arkipäiväisissä asioissa. (opettaja 5)

5.3.1 Monipuoliset opetusmenetelmät

Kaikilla oppilailla on oma tyylinsä, kun ne käyvät lukemassa sille koiralle. Kaikki lukevat mielellään koiralle ja osa menee sitä tosi lähelle. (opettaja 1)

Opettajien kokemusten mukaan kaikki oppilaat hyötyvät koiralle lukemisesta ja erityisesti alkuopetuksessa koiran käyttö lukukoiran ominaisuudessa on koettu palkitsevana. Moni tutkimukseen osallistuneista opettajista oli lähtenyt toteuttamaan koira-avusteista opetusta juuri lukukoira-ajatuksen innoittamina.

Joidenkin haastateltavien koirat toimivat myös kirjaston lukukoirina, joten koiran tuominen koululuokkaan lukukoiran roolissa tuntui luonnolliselta tavalta. Heidän lukukoirakokemusten mukaan koiran jakamaton huomio motivoi lasta ja lukuharjoituksesta tulee koiran myötä miellyttävä ja oppimisilmapiiri on positiivinen. Suvilehto (2022, s. 69) tuo esille, että kuuntelemalla lapsen lukemista, koira innostaa lasta lukemaan. Rauhallinen tilanne tarjoaa lapselle myös hengähdystauon ihmisten välisestä kommunikaatiosta. Kaikki tutkimukseen osallistuneet opettajat olivat tyytyväisiä oppilaiden lukuharjoitteluun luokkassaan koiran avustuksella.

Lukujuttu on semmonen johtotähti! Kyllä oppilaat oppivat todennäköisesti ilman koiraakin, mutta koira tuo varmasti motivaatiota, esimerkiksi siihen lukemiseen. On kiva mennä sille koiralle lukemaan ja saa sen oman hetkensä koiran kanssa. Siitä tulee miellyttävä siitä lukuharjoituksesta, kun saa sille koiralle lukea. (opettaja 1)

Lukukoiratoiminta, se mikä saattaisi olla puurtavaa tekemistä ja pakkopullaa, niin koiran kautta se voi ollakin ilolla oppimista. Se tuo sitä hyvää henkeä sinne luokkaan, se rentouttaa lapsia. (opettaja 6)

Athertonin (2020) mukaan Englannissa National Literacy Trustin 2017–2018 tekemässä tutkimuksessa tutkittiin lasten henkisen hyvinvoinnin, lukemisen ja kirjoittamisen nautinnon, asenteiden ja käyttäytymisen välistä yhteyttä. Tutkimuksessa oli mukana kirjaston lukukoiria. Saatujen tulosten mukaan lukemiseen sitoutuneilla lapsilla ja nuorilla oli parempi henkinen hyvinvointi, kun toimintaan sitoutumattomilla ikätovereillaan.

Lukukoiran tulon luokkaan katsottiin opettajien kokemusten mukaan tuovan tilanteisiin erilaista sisältöä. Opettajan tuntiessa oppilaat ja oman koiransa, opettajalle ei ole tarvetta kontrolloida lukutilannetta koko aikaa, jolloin riittää, että hän on katseyhteydessä lukijoihin. Opettaja 6:n mukaan tilanteesta häviää tällöin tietynlainen kontrollointitekijä ja lukemisesta tulee miellyttävämpää ja motivoivampaa. Hänen oppilaansa ovat saaneet lukea säännöllisesti lukukoiralle luokassa alkuopetuksesta aina neljännelle luokalle saakka. Vielä kuudennella luokalla samat oppilaat toivoivat, että saavat ajoittain lukea ääneen lukukoiralle, joten tästä päätellen on lukukoiralle lukeminen ollut heille merkittävä ja mieleenpainunut kokemus.

Olen jo aikaisemmin tässä tutkimuksessa tuonut esille Tepperin (2021) ja Hallin (2016) lukukoiraharjoitukset, joiden tutkimustulosten nähdään vahvistavan lukemista, ja lisäävän oppilaiden lukumotivaatiota. Zentsin ym. tutkimuksessa (2017) lukukoiraharjoitusten katsottiin vahvistavan sekä lukumotivaatiota että oppilaan sosiaalisten- ja tunnetaitojen kehittymistä. Steel (2021) kumppaneineen ovat tehneet tutkimuksessaan samansuuntaisia päätelmiä, joiden mukaan tutkimuksessa opettajat kokivat lukukoiralle lukemisen edistävän emotionaalista hyvinvointia koko luokassa.

Kittilä (2013) on toteuttanut Suomessa pilottitutkimuksen, jonka tavoitteena oli vaikuttaa lasten sisäiseen lukumotivaatioon koiran tai lelukeiran läsnäololla. Hän tuo esille, että sisäisesti motivoitunut oppilas kokee koiralle lukemisen itsessään mielenkiintoisena, kun taas ulkoisesti motivoitunut oppilas tähtää toiminnallaan hyvään lopputulokseen, kuten hyvien arvosanojen saamiseen. Pilottitutkimuksen tuloksista käy ilmi, että oikealle koiralle oppilaat lukivat ajallisesti pidempään kuin lelukeirille ja lisäksi he aloittivat koiralle lukemisen ilman aikuisen kehotusta, toisin kuin lelukeirille lukevien ryhmässä tapahtui. Näin ollen voidaan todeta, että elävän koiran kanssa syntynyt vuorovaikutussuhde toi lukemistilanteeseen mielekkyyttä.

Torpan ym. (2019, s. 260–262) mukaan lukivaikkeen aiheuttama stressi voi aiheuttaa koulussa oppilaille ongelmakäyttäytymistä. Jos koulun vaatimukset ja oppilaan voimavarat eivät ole tasapainossa, voi kroonistunut väsymys johtaa ajan saatossa jopa koulupudokkuuteen. Koulu-uupumuksen on todettu tutkimusten mukaan olevan yleisempää lapsilla ja nuorilla, joilla on todettu lukivaikeus. Opettajalla on suuri merkitys tunnistaa ajoissa oppilaan oppimisen haasteet sekä tuen tarpeet ja ottaa ne tuomioon opetusta suunniteltaessa.

Tutkimustuloksistani käy ilmi, että resurssiopettajana toiminut opettaja on laajentanut koulukoiran käyttöä ja kokeillut lukukoiratoimintaa välitunnilla. Yhteistyössä laaja-alaisen erityisopettajan kanssa he ovat kartoittaneet oppilaita, jotka hyötyvät lukukoiratoiminnasta. Näin toiminnasta on tullut yhteisöllisempää ja koiran tuomia hyötyjä on voitu laajentaa useiden oppilaiden oppimisen tukemiseen. Longan (2015, s. 167) mukaan motivaatiolla on suuri

merkitys oppilaan suhtautumiseen opittavaa asiaa kohtaan ja motivoituneena erilaiset oppimistilanteet koetaan myönteisinä. Järvilehto (2014, s. 14) muistuttaa, että oppimisen tehokkuus riippuu myös aiheen mielekkyydestä oppilaalle. Jos tehtävää ei koeta kiinnostavana, alkaa huomio herkästi harhailla ja oppiminen häiriintyy. Kujala (2012) tuo esille, että erilaisten oppimistilanteiden myönteiset kokemukset kannattelevat oppilasta vastaantulevissa haasteissa, ja ajatus asian oivaltamisesta ja onnistumisesta kannustaa yrittämiseen ja vaivannäköön. Opettajien kokemuksen mukaan koiralle lukemisen nähtiin hyödyntävän erityisesti heikkoja lukijoita, joilla monesti ehtinyt jo muodostua heikko itsetunto. Myös Connellin ym. (2019) tutkimustulokset tuovat esille, että koira-avusteisen intervention katsottiin olevan tehokas keino tukea erityisesti niitä lapsia, joilla oli aluksi suuria lukemisen haasteita.

Tutkimukseen osallistuneiden opettajien kokemusten mukaan koira-avusteisessa työskentelyssä koira on pedagoginen työväline, jonka tarkoituksena on motivoida oppilaita toiminnalliseen oppimiseen. Kujala (2012) tuo esille, että motivoituessaan tehtävästä oppilas saa palkitsevuuden kokemuksia. Oppiminen liittyy oppijan taitojen ylärajoilla toimimiseen, jolloin lähikehityksen vyöhykkeellä olevan oppilaan stressinsäätelyjärjestelmä aktivoituu. Kun lapsi tai nuori saa tavoitteen saavuttamisesta mielihyvää ja onnistumisesta iloitaan yhdessä, hän oppii pitämään mielessään palkitsevan tavoitteen, joka vahvistaa motivaatiota ja taidon harjoittelua. Järvilehdon (2014, s. 24–25) mukaan motivaation nähdään olevan energiaa, jossa on vahvasti mukana oppilaan aktiivisuus ja aikomus toimia. Siiskonen ym. (2019, s. 81–83) kiteyttävät, että vuorovaikutukseen perustuvassa opetuksessa keskeiseksi elementiksi nousevat opettajan ja oppilaiden keskinäisten vuorovaikutussuhteiden läheisyys, luokan ilmapiiri sekä opettajan kyky havaita oppilaiden yksilöllisiä tarpeita.

Suunniteltaessa koira-avusteista työskentelyä lukemisen tukijana, tulee opettajien mukaan ottaa huomioon lasten herkkyyksikaudet. Alkuopetusaika on kielellisen oppimisen tärkeintä vaihetta, jolloin lukutottumusten omaksuminen ja säännöllinen harjoittelu on tärkeää. Kujalan (2013) mukaan opetussuunnitelmia ja koulujen ryhmäopetustilanteita ei ole suunniteltu hitaita

lukijoita huomioiden. Tainion (2012, s. 128) ja Lerkkasen (2013, s. 55) mukaan nykyinen oppimisajattelu pohjautuu sosiokulttuuriseen oppimiskäsitykseen, jossa lukemaan oppiminen liitetään kielellisesti rikkaaseen ja autenttiseen oppimisympäristöön. Aikuisen rooli on herätellä lapsen kiinnostus ympäristön tekstejä kohtaan ja luoda lukemaan oppimiselle erilaisia mahdollisuuksia. Lukukoiran vierailut luokassa voivat tutkimusaineiston mukaan tarjota oppilaille lukutilanteisiin kaivattua vaihtelua ja antavat tilanteisiin mielekkyyttä. Kauppinen (2010, s. 10, 13) tuo myös esille, että oppimiskäsityksen muutokset laajentavat lukutaidon käsitettä ja asettavat ymmärtävälle lukemiselle yhä lisääntyviä vaatimuksia. Koululla on oma roolinsa sille, kuinka kieltä käytetään ja miten sitä muotoillaan.

Salmi ym. (2013, s. 11, 15, s.21) tuovat esille, että lapset oppivat jo hyvin nuorina, osallistuessaan perheen ja lähiympäristön erilaisiin toimintoihin, mihin luku- ja kirjoitustaitoa tarvitaan ja miten niitä käytetään. Lukutaidon tason ja lukemisen harrastamisen välillä nähdään olevan yhteys. Oppilaille tulisi tarjota erilaisia tekstejä, jotta lukemisesta tulisi säännöllistä. Parhaiten oppilas motivoituu saadessaan itse valita lukumateriaalinsa.

Myönteisen vuorovaikutussuhteen muodostuminen koulukoiran kanssa vahvistaa tutkimusaineiston mukaan oppijan minäkuvaa ja kokemus jää hänellä pitkäkestoiseen muistiin.

Se kynnyks, jos oppilas ei osaa vielä lukea tai luulee, ettei uskalla lukea ääneen toisten kanssa niin, ettei toiset kuule. Niin siinä on sitten se eläin. Se niinku helpottaa niitä tilanteita ja tuo siihen semmosta ulottuvuutta. Oppilaalla voi olla sitä opettajaakin kohtaan sellainen kynnyks, että apua, luenko minä väärin ja opettaja sitten kattoo, että nyt meni väärin. Se eläinhän ei arvostele sinua, koira siis, ikinä. Se vain kuuntelee ja on läsnä. (opettaja 2)

Asiantuntijahaastattelussa Kuopion lukukoiravastaava Rossin (7.4.2022, suullinen tiedonanto) kanssa tuli esille, että kirjastossa käytössä olevan lukukoiramallin siirtäminen koulukontekstiin on mahdollista, mutta se vaatii huolellista perehtyneisyyttä ja kirjaston sekä koulun saumatonta yhteistyötä. Tämän tyyppiselle yhteistoiminnalle tulee olla sekä kirjaston että koulun päättäjiä suostumus ja yhteinen tahtotila ja lisäksi asiasta tulee tiedottaa koulun koko henkilökuntaa, oppilaita sekä heidän huoltajiaan.

Opettajien kokemusten mukaan oppilaiden sosiaaliset taidot vahvistuvat heidän oppiessa ilmaisemaan itseään eri tavoin ja erilaisissa tilanteissa. Eräs opettajista kävi koulukoiran kanssa välituntivalvonnoissa, joissa usein kävi niin, että oppilaat tulivat omaehtoisesti rapsuttelemaan koira. Koira toimi opettajan mukaan magneetin tavoin ja usein koiran välityksellä virisi keskusteluja sekä opettajan että muiden oppilaiden kanssa.

Tutkimukseen osallistuneiden opettajien mukaan koira monipuolistaa opetusta, antaen oppilaille elämyksiä ja tuoden oppimiseen erilaista innostusta. Heidän mukaan koulukoiran läsnäoloa luokassa voi hyödyntää lähes jokaisessa oppiaineessa. Haastatteluun osallistuneet opettajat korostivat kuitenkin koira-avusteisen opetuksen huolellista suunnittelua ja heidän mukaan koiran läsnäolon tulee olla myös pedagogisesti perusteltua.

No sitten niinku semmoset ilmiöoppimisen koiran avulla pystyy rakentamaan. Ilmiö tulee eläväksi siellä lasten keskuudessa, kun sen näkee. Sehän on aivan parhaillaan silloin sitä ilmiöoppimista. (opettaja 4)

Matematiikassa vaihtelevuutta tuo toiminnalliset tehtävät, joissa koira esimerkiksi pyörittää isoa noppaa, ja oppilas laittaa numeroita ylös paperille. Koira on pelannut oppilaan kanssa ristinollaa ja koira voi toimia ruletin pyörittäjänä, jossa oppilaille on keksitty erilaisia matemaattisia tehtäviä. (opettaja 2)

Liksatunnilla on oltu lenkillä koiran kanssa, ja kaikki ovat saaneet vuorollaan taluttaa koira yhdessä opettajan kanssa. Ja se on tosi kova juttu. Enkun tunnilla on harjoiteltu paikkakäsitteitä koiran avulla, ja tilanteesta on tullut oppilasta hauska ja mieleenpainuva, kun koira on välillä nostettu pulpetin päälle. Kuviksessa on piirretty koira, joka on ollut mallina ja on myös muovailtu koirapatsaita. (opettaja 1)

Koulukoiran käyttö toiminnallisena toimintatapana varhennetussa kielenopetuksessa innostaa oppilaita uutta oppiainetta kohtaan ja vähentää jännitystä vierasta kieltä puhuttaessa. (opettaja 5)

Tutkimusaineiston mukaan koiran avulla voidaan rakentaa erilaisia lemmikkieläimiin liittyviä projekteja, jolloin mahdollistuu kokonaisuuksien opiskelu mielekkäällä ja oppilaita motivoivalla tavalla. Erään opettajan antama esimerkki nisäkkäiden lisääntymisbiologian opettamisesta mammakoiran avulla teki oppimisesta konkreettista. Koira on tällöin osa opetuksen sisältöä, mutta sen katsottiin voivan olla myös väline opetuksen sisältöön. Tällainen työskentelytapa sopii mainiosti myös monialaiseen oppimiskokonaisuuteen tai esimerkiksi koulun kerhotoimintaan. Yhdellä opettajista oli kokemusta koirakerhon

vetämisestä sellaisille oppilaille, joilla ei itsellään ole koira kotona, mutta he toivovat omaa lemmikkiä.

Tutkimuksen aineiston perusteella koira-avusteinen pedagogiikka tuo tullessaan paljon erilaisia mahdollisuuksia ja uusia elämyksiä kouluympäristöön. Järven ja Ikäheimon (2020, s. 74–75) mukaan koira tuo opetukseen uudenlaisen näkökulman, jossa yhtenä elementtinä on leikillisuus. Koiran katsotaan tuovan opetustyöhön rentoutta ja uudenlaisia opetuksen toteuttamistapoja, joilla on luokkaan rauhoittava ja yhteisöllisyyttä lisäävä vaikutus. Koiran läsnäolo luokassa lisää iloa ja huumoria, jolla on vaikutuksensa sekä oppilaan, että opettajan työhyvinvointiin.

Tutkimusaineiston opettajat olivat hyödyntäneet koulukoiraan tunnetaitoharjoituksissa, keskittymiskykyä tukevilla harjoituksissa, tavoitetyöskentelyssä, jossa oppilas on saanut palkita koiran namilla tehtyään tavoiteltavan määrän tehtäviä sekä tilanteissa, joissa koira on toiminut oppilasta motivoivana tukena.

Lukeminen voi olla haastavaa ja laskeminen, ja sitten voi tulla niitä jännittäviä tilanteita, joissa koira voi tulla siihen ja helpottaa tilanteita. Joskus joku lapsi on tehnyt matikankoetta siellä koiran kanssa laatikossa, koska siellä se tekeminen vaan onnistui. (opettaja 5)

Tutkimukseen osallistuneiden opettajien mukaan koira-avusteista pedagogiikkaa toteutettaessa voidaan opetusta myös eheyttää, jolloin opiskeltavien asioiden välisten suhteiden ymmärtäminen mahdollistuu eri tiedonalojen tietoja ja taitoja yhdistelemällä.

5.3.2 Koira-avusteisen työskentelyn pedagogisuus

Tutkimukseen osallistuneet opettajat hyödyntävät koira pedagogisessa mielessä niin yksilö- kuin yhteisötasolla. Koira-avusteisen pedagogiikan muotoon vaikuttaa myös tavoitteiden asettamisen tapa, ovatko asetetut tavoitteet yleisiä, koko luokkaa koskevia vai onko lähtökohtana oppilaan yksilölliset tavoitteet. Koira-avusteisen pedagogiikan tavoitteiksi opettajat mainitsevat luokkailmapiirin parantamisen sekä koulumotivaation lisäämisen, ryhmäytymisen ja spontaanin keskustelemisen. Tutkimuksen aineiston mukaan

koira-avusteisuudessa painottuu pedagogisuus, jolloin toiminta ja sen tavoitteet liittyvät aina lapsen oppimiseen ja kasvamiseen koira-avusteisen työskentelyn tukemana.

Koira edistää sitä oppimista. Mä väitän, että se että sen läsnäolo ihan pelkästään se läsnäolo niinku monessa tilanteessa edistää oppimista ja tuo semmosta mielekkyyttä. (opettaja 4)

Koiran avulla oppilas ymmärtää paremmin sekini, jos koira ei vain jaksakaan tehdä niin paljon tehtäviä, mitä opettaja on suunnitellut. Pettymysten sietokyky ja itsesääätelytaidot vahvistuvat koiran kanssa työskennellessä. Ja sitten koira voi hyvin käyttää porkkanana, että jos ensi viikko menee meillä hienosti, niin sitten koira voi tulla luokkaan. Just tämmöstä tsemppiä ja motivaattoria. (opettaja 2)

Suvilehdon (2022, s. 86) mukaan koira-avusteinen pedagogiikka voi olla osana yleisopetuksen tai erityisintuen luokkatyöskentelyä. Toiminta on suunnitelmallista sekä tavoitteellista, jossa tuetaan oppilaan kognitiivisia, fyysisiä, psyykkisiä sekä emotionaalisia taitoja. Opettajien kokemusten mukaan koira-avusteisen työskentelyn tunne- ja vuorovaikutustaitojen tukemisen tavoitteet liittyvät usein eri oppiaineiden yhteydessä tapahtuvaan työskentelyyn, joiden pedagoginen tavoite kumpuaa POPS:in tavoitteista. Tunne- ja vuorovaikutustaidot eivät ole erillinen oppiaine, vaan taidot ovat linkittyneet moniin eri oppiaineisiin. Tunne- ja vuorovaikutustaitojen oppimista hyödynnetään kokonaisvaltaisesti myös arjen hallintataitoja opeteltaessa.

Valtakunnallisesti tunnetaidot on nostettu tärkeäksi asiaksi, ja sitten etsitään hienoja poppaskonsteja ja hienoja materiaaleja, että saadaan tunnetaitoja opetettua lapsille. Mikään materiaali ei kuitenkaan itsessään tuo sellaista mallia kuin se, että sinulla on oikeasti toinen elävä siinä edessä ja sinun pitää miettiä, miten sä kohtelet sitä reilusti niin kuin toivoisit itseäsi kohdeltavan. Silloin kun on kavereita niin siihen voi tulla tunnelukkoja, mutta koiran kanssa ne asiat on helpompi käsitellä. (opettaja 4)

Ikäheimon ja Järven (2020, s. 90) mukaan koirien tiedetään herättävän myönteisiä tunteita, joita voidaan hyödyntää koira-avusteisessa pedagogiikassa tunne- ja vuorovaikutustaitojen tukemisessa. Jorosen ja Kosken (2010, s. 35) mukaan ihminen oppii tulkitsemaan sosiaalisia tilanteita vuorovaikutustaitojen, omien tunteiden ilmaisun sekä ihmissuhdetaitojen avulla. Kouluympäristössä lapsi kohtaa paljon uusia ihmisiä sekä erilaisia tilanteita, joten sitä voidaan luonnehtia vuorovaikutukselliseksi paikaksi. Karenin (2001) mukaan lasten sosiaalisen toiminnan mittaamisella voidaan pitkälti ennustaa olemassa olevien haasteiden lisäksi tulevia käytös- ja emotionaalisia ongelmia.

Oppilaan on paljon helpompi käsitellä se tilanne, jossa on tehnyt väärin toista oppilasta tai vaikka opettajaa kohtaan, kun se koira on siinä tilanteessa syyttämättä ketään. Hänen on helpompi kokea empatiaa sitä koira kohtaan siinä väärin tekemässään tilanteessa. Silloin päästään niinku helpommin siihen katumukseen, mikä on sitten hirveän tärkeä tunnetaidoissa koettava asia, jotta siitä tilanteesta voi päästä eteenpäin. (opettaja 6)

Harin ym. (2015, s. 39) sekä Beetzin ym. (2012) mukaan tunne- ja vuorovaikutustaitojen perusta syntyy jo lapsuudessa, vaikka taitojen kehitys jatkuu koko eliniän. Mielen kehitykseen lapsuudessa vaikuttaa erityisesti sosiaalinen vuorovaikutus. Penningtonin (2005, s. 83–85) mukaan ryhmän jäsenten koheesio eli kiinteys riippuu ryhmään kuuluvien keskinäisestä yhteistyöstä sekä heidän kokemastaan yhteenkuuluvuudentunteesta. Haapaniemen ja Rainan (2014, s. 119) mukaan luokan koheesiota voidaan vahvistaa ruokkimalla heidän yhteisiä myönteisiä tunteita järjestämällä tapahtumia, joissa voidaan tukea ryhmän yhteisöllisyyttä. Tutkimukseen osallistuneiden opettajien mukaan koira luokassa on hyvä väline yhteenkuuluvuuden tunteen lisäämiseen. Se vahvistaa ryhmän vuorovaikutuksellisuutta, sillä koiran avulla jaetaan omia kokemuksia ja tunteita toisten oppilaiden kanssa. Koira-avusteista työskentelyä suunniteltaessa tulee asiaa aina tarkastella myös kriittisesti, onko toiminnan lähtökohtana menetelmäjohtoisuus vai ohjaako toimintaa tavoitteellisuus. Koiran läsnäolo luokassa tuo opettajien kokemuksen mukaan luokkaan toiminnan monipuolisuutta, mutta sen tulisi edistää myös oppilaan oppimista. Pelkän hauskuuden vuoksi koulukoiran läsnäolo luokassa ei ole perusteltavissa. Toiminnan tavoitteellisuus on yksi koira-avusteisen työskentelyn perusedellytys.

5.3.3 Turvallinen oppimisympäristö

POPS:in mukaan (2014, s. 27) peruskoulun kouluyhteisön tulee olla hyvinvointia ja turvallisuutta edistävää sekä oppimista tukevaa. Toiminnan suunnittelussa tulee huomioida sekä oppilaiden yksilölliset että yhteisön tarpeet. Opettajalla on näin ollen myös pedagoginen oikeus toteuttaa opetusta, jossa yhteisillä toiminnoilla voidaan edistää jokaisen oppilaan mielen hyvinvointia. Salmela-Aro (2017) toteaa, että oppilaan kiinnostus opittavaa asiaa kohtaan lisää hänen

motivaatiotaan. Hän tähdentää vanhempien osallisuutta oppilaiden motivaatioon. Heidän tulisi tukea lapsensa omatoimisuutta, sillä onnistumisen kokemus luo lapselle luottamuksen tunteen. Se motivoi lasta toimimaan itsenäisesti, jotta he voisivat ansaita lisää vanhempien luottamusta. Oppimisen ja motivaation kannalta on tärkeää, että lapsi kokee sopivassa määrin myös epäonnistumisia, jotta hänelle muodostuisi realistinen käsitys omista taidoistaan.

Opettajan kyvyllä sopeuttaa opettaminen opiskelijoiden tason mukaan on merkitystä oppilaiden oppimiseen. Oppilas saattaa käyttäytyä eri tavalla riippuen siitä, onko hän osana pientä vai isoa ryhmää. Penningtonin (2005, s. 80) mukaan oppilaan epäsopivan käytöksen katsotaan usein johtuvan siitä, että hän ei koe tullessa kuulluksi isossa ryhmässä. Ryhmän koolla voidaan katsoa olevan vaikutusta myös me-hengen kokemukseen. Torpan ym. mukaan (2019, s. 260) oppilaiden oppimisvaikeuksien on todettu tutkimusten mukaan olevan riskitekijöitä oppilaiden psyykkisten oireiden kehittymiselle. Oppilaiden ja opettajan keskinäisillä keskusteluilla ja oppilaiden tuntemusten kuuntelemisella on tärkeä rooli, kun pyritään havaitsemaan kehittymässä olevia ongelmia.

Tutkimukseen osallistuneen opettajan mukaan haasteellisissa luokissa koiran avulla oppilaiden ryhmäyttäminen voi tapahtua vaivattomammin. Toimivassa oppimisympäristössä on tilaa oppilaiden keskinäiselle vuorovaikutukselle ja osallisuudelle. Isokorven (2004, s. 69–70) ja Keltikangas-Järvisen (2011, s. 47) mukaan yhteenkuuluvuuden tunne rakentuu yhteisössä, jossa oppilaat voivat kokea tuntevansa samanlaisuutta, mutta myös erilaisuutta omista tunteistaan verrattuna muihin. Tunteiden ilmaisu vaatii turvallisen oppimisympäristön, johon oppilas voi kokea kuuluvansa. Zentsin ym. (2017, s. 83) mukaan koira-avusteinen pedagogiikka voi parantaa oppilaiden keskinäisiä suhteita sekä auttaa vähentämään kouluun liittyvää stressiä.

Haapaniemi ja Raina (2014, s. 117) sekä Salovaara ja Honkonen (2011, s. 11) tuovat esille, että koululaisten ryhmäilmiöitä tutkittaessa on huomattu, että lasten pedagoginen viihtyvyys rakentuu turvallisen yhteisöllisyyden varaan. Ryhmädynamiikan tulisi rakentua oppilaiden oppimista tukevaksi. Kun lapsi oppii säätämään itseään eri tilanteissa ja oppii toimimaan erilaisissa

konteksteissa, on kaverisuhteiden solmiminen helpompaa. Kauppinen (2010, s. 135) muistuttaa, että kokemukset vertaisten kanssa ovat tärkeitä, jolloin lapsi voi oppia uusia asennoitumismalleja ongelmatilanteista selviämiseen. Kauppila mainitsee, että tällöin lapsi pääsee sisälle myönteiseen kehään, jolloin hänen sosiaalinen kompetenssinsa vahvistuu.

Tutkimukseen osallistuneet opettajat havainnoivat koulukoiran säännöllisen läsnäolon luokassa lisäävän oppilaiden empatiakykyä sekä tunteista puhumista. Koulukoira jutellaan kaverin kanssa ja jaetut kokemukset toimivat yhdistävinä tekijöinä. Opettajien mukaan tunne-elämässään haasteita kokevalle oppilaalle on helpompi kommunikoida koiralle tai koiran välityksellä kuin opettajalle tai luokkakavereille. Sinkkonen (2013, s. 38) tuo esille, että uuden lemmikin tullessa perheeseen, jokainen perheenjäsen luo lemmikkiin omanlaisensa suhteen. Näin ollen voisi ajatella, että koiran tullessa koululuokkaan, jokainen oppilas muodostaa myös omannäköisensä suhteen luokan eläimeen. Erityisen tärkeäksi suhteen muodostuminen voidaan nähdä sellaisten lasten kohdalla, joiden kotiolot ovat epävakaat tai turvattomat. Erään tutkimukseen osallistuneen opettajan mukaan koulukoira opettajan työparina luo opettajastakin oppilaille helpommin lähestyttävän. Opettajaan mielletään tällöin ikään kuin koiran ominaisuuksia.

Laukkasen (2013, s. 30–31) mukaan eläimen läsnäolon sekä lemmikkisuhteen katsotaan vähentävän ahdistuneisuutta sekä stressinsäätelyjärjestelmän välittämänä se voi vähentää erilaisia riskitekijöitä. Tutkimusaineiston mukaan opettajat kokivat koiran toimivan luokassa rauhoittavana elementtinä, joka saa läsnäolollaan lapsissa aikaan positiivista käytöstä. Terapiakoira-Akatemian (2012) mukaan on tärkeää huomioida eri kulttuuritaustaisten huoltajien suhtautuminen eläimiin, sillä eri kulttuureissa tavat voivat olla hyvinkin erilaista. Opettajien kokemusten mukaan tulee varmistaa, että oppilaat kokevat koiran lähellä työskentelyn turvallisena ja heidän allergiansa on selvitetty.

Oppilaan tulee saada valita, haluaako hän työskennellä lähellä koiraa. Erään tutkimukseen osallistuneen opettajan huomion mukaan koiran oleminen

luokassa tai koiran kanssa työskentely voi kuitenkin myös mahdollistaa oppilaalle juuri hänen tarvitsemansa rauhallisen oppimisilmapiirin. Koira-avusteisen työskentelyn avulla opetuksen eriyttämisestä voi tulla luontevaa, edellyttäen, että opettajalla on hyvä oppilaantuntemus. Tietämys oppilaalle ominaisesta tavasta oppia sekä oppilaan tarpeista on myös koira-avusteisen pedagogiikan suunnittelun perusta. Oppilasaineksen heterogeenisuus asettaa Kujalan (2013, s. 29) mukaan opettamiselle omat haasteensa. Opettajan tulisi pystyä varmistamaan, että kaikki oppilaat voivat edetä oman kehitys- ja oppimistasonsa mukaisesti. Hän muistuttaa, että suurissa luokissa yksilöllisten tukitarpeiden huomaaminen voi olla haasteellista.

Suunniteltaessa koira-avusteista pedagogiikkaa on tärkeänä lähtökohtana ymmärtää, millaisessa ympäristössä koira tulee työskentelemään. Koiran hyvinvointi ja eettiset periaatteet tulee olla toiminnan kulmakivenä.

Turvallisuuskulmassa tulee huomioida koira ja sen hyvinvointi, sekä lapset ja kaikki kohderyhmät, jotka asiakkaina on. Koira voi kokea uhkaavana huutavat lapset, pyörätuolissa kulkevat tai keppi kädessä kulkevat. (opettaja 2)

Opettajien kokemuksen mukaan koiran tuleminen luokkaan usein jännittää lapsia sekä heidän vanhempiaan. Osalla heistä voi olla vahvojakin koirapelkoja, jotka täytyy ottaa huomioon opetusta suunniteltaessa. Opettajan tulee varmistaa, että kaikilla oppilailla on turvallinen olo luokassa ja koiraan ja sen toimintaan tutustutaan pienin askelin, oppilaan sekä hänen perheensä yksilölliset piirteet huomioiden.

Koiran kanssa toimiminen tulee perustua vapaaehtoisuuteen ja lapselle tulee antaa aikaa löytää rohkeutta toimia koiran lähettyvillä. Koiran tavoin jokaisella ihmisellä on oma reviirinsä, jonka jokainen meistä yksilöllisesti rajaa. Aistiyli- tai aliherkkyyksistä kärsivät lapset ovat tarkkoja kosketuksesta ja he saattavat kavahtaa halaamista tai voivat kokevat sen ahdistavana. Toiset lapset taas saattavat hakea hyvinkin voimallisia kosketuskokemuksia ja saattavat tulla hyvin lähelle aikuisia. Tämä on huomioitava myös koirana läheisyydessä. Opettajalla on suuri vastuu turvata sekä oppilaiden, että koiran koskemattomuus koira-avusteisessa työskentelyssä.

Joillekin kosketus voi olla vaikea asia, mutta koiran koskettaminen voi myös sitten niitä tunnelukkoja avata ja sitä pystyy koskettamaan. Jos oppilas ei halua, että opettaja silittää olkapäälle, kun olet onnistunut, mutta hän voi saada sitten hyvän fiilikset siitä koiran koskettamisesta. (opettaja 6)

Tutkimusaineiston opettajien mukaan lapset tarvitsevat vielä lämmintä ja turvallista kosketusta. Heidän kokemuksen mukaan koira-avusteisen pedagogiikan avulla kosketus voidaan saada luonnolliseksi osaksi kouluarkea, sillä koira toimii opettajan ja oppilaan kosketuksen ”välikätenä”. Järven ja Ikäheimon (2020, s. 94) mukaan vuorovaikutuksessa ollessa kosketus tuo siihen luottamusta sekä syvyyttä. Koiran ollessa työvälineenä tämä toteutuu, kun oppilas silittää koira ja puhuu opettajan kanssa.

5.3.4 Koira-avusteisuus tukimuotona

Koira-avusteinen pedagogiikka nähtiin tutkimusaineiston valossa kokonaisvaltaisena tukimuotona, joka olisi lähes kaikkien opettajien mukaan hyvä kirjoittaa oppilaiden pedagogisiin asiakirjoihin. Näin oppilaan papereissa näkyisi kaikki ne tukikeinot ja menetelmät, joiden avulla opetusta on tuettu. Koira-avusteisuus voisi hyvin toimia tukipalvelumallina, jossa se luettaisiin yhdeksi tukitoimeksi. Kirjaaminen nostaisi opettajien mukaan tietoisuutta koira-avusteisen pedagogiikan käyttömahdollisuuksista sekä sen tuomista hyödyistä. Tällä voisi olla myös painoarvoa koira-avusteisuuden laajemmalle hyväksymiselle yhtenä oppilaita tukevana toimintatapana.

Koira on koulun yksi tukitoimi, joka pitää kirjata pedagogisiin asiakirjoihin. Se nostaa sen semmoiselle tasolle, että meidät on niinku hyväksytty, että se on hyväksyttyä työtapaa. Et sit ne näkyy seuraavina vuosina ja yläkouluun mennessä, että hän on saanut tämmöistä tukitointa.” (opettaja 4)

Koira nähdään tutkimusaineistossa kokonaisvaltaisena oppimisen tukija, joka tuo oppimisen iloa. Opettajien mukaan koira on ollut mukana tukiopetuksessa, jolloin lisäharjoitukset eivät tunnu oppilaista niin ikäviltä, kun koira on vieressä. Koira on saattanut tukiopetuksessa käyttää välineitä, jolloin opetus on ollut toiminnallista. Koiran olemassaolo tukiopetuksessa on koettu tärkeäksi.

Mä nään koira-avusteisuuden niinkun tavallaan tukikeinona. Joka tapauksessa, että se auttaa niin sanotusti normaalilapsiakin, mutta erityisesti näitä, joilla on esimerkiksi ADHD-haasteita tai lukemisen ja oppimisen vaikeutta. (opettaja 2)

Sajaniemi ja Krause (2012, s. 8) tuovat esille, että eläminen tämän päivän maailmassa on haastavaa ja globalisoituvassa tietoyhteiskunnassa aivoihin virtaa informaatioita kiihtyvällä tahdilla. Jatkuva tietotulva yhdistettynä puutteellisiin sopeutumiskeinoihin heikentää hyvinvointia ja saattaa johtaa elämänhallinnan menettämiseen ja syrjäytymiseen. Tutkimukseen osallistuneen opettajan kokemuksen mukaan koira saattaa aistia ihmisestä, että hän tarvitsee enemmän tukea tai läsnäoloa. Hänen kokemuksensa mukaan koira-avusteisuus voisi olla yksi apukonsti esimerkiksi nuorten kohtaamisiin tai perhesuhteiden haasteisiin. Varhaisella puuttumisella voitaisiin vaikuttaa jopa syrjäytymisvaarassa olevien lasten ja nuorten tilanteisiin.

Yhä useampi lapsi tarvitsee oppimiseensa pitkäaikaista tukea. Koira on elävä, eikä se ole niin kuin kuminauha, joka asetetaan paikalleen. Koiran säännöllinen olo luokassa tuo hyvää mieltä ja rauhoittaa tilanteita, joten sen voidaan nähdä olevan koko luokkaan vaikuttava tukimuoto, myös ennaltaehkäisevässä muodossa. Koira on itsessään paljon suurempi asia kuin yksi tukimuoto, ihan kaikille normaaleille erityisille. (Opettaja 4)

Eräs opettajista toimi resurssiopettajana, ja tähän työnkuvaan koira-avusteinen pedagogiikka sopii hyvin. He toimivat koirakkona ylimääräisenä tukiresurssina luokassa ja yhdessä luokan opettajan kanssa he suunnittelevat luokassa tapahtuvan toiminnan etukäteen. Opettaja kuvaa tilannetta uutena aluevaltauksena, jossa hän pääsee toteuttamaan koira-avusteista pedagogiikkaa yhtenä tukimuotona monessa eri luokassa. Resurssiopettajana toimiessaan tällainen toiminta vaatii perusteellista etukäteissuunnittelua, joka osaltaan kuormittaa opettajaa, sillä oppilasryhmät vaihtuvat säännöllisin väliajoin. Opettajan kokemuksen mukaan resurssiopettajana koiran kanssa toimiessa voidaan luokkaa kuitenkin jakaa pienempiin ryhmiin, jolloin oppilaat tulevat yksilöllisesti paremmin kohdatuiksi. Hänen kokemuksensa mukaan tämä voisi olla yksi uusi tukimuoto tulevaisuudessa.

5.4 Yhteistyö koira-avusteisessa pedagogiikassa

Tässä alaluvussa vastaan ensimmäiseen tutkimuskysymykseen koira-avusteisen pedagogiikan merkityksestä opettajalle. Viimeiseksi pääteemaksi nousi taulukon 9 mukaisesti yhteistyö koira-avusteisessa pedagogiikassa. Pääteema muodostui yläteemoista *työyhteisö, huoltajat sekä verkostoituminen*.

Taulukko 9

Yhteistyö koira-avusteisessa pedagogiikassa

Yläteema	Pääteema
Työyhteisö Huoltajat Verkostoituminen	Yhteistyö koira-avusteisessa pedagogiikassa

Kaikki tutkimukseen osallistuneet opettajat olivat aloittaneet koira-avusteisen pedagogiikan omassa luokassaan omasta kiintymyksestä koiraansa, ja ajatuksesta hyödyntää koiran myönteisiä vaikutuksia oman luokan oppilaille. Moni oli aloittanut toiminnan koiravierailuista ja koiran ottamisesta mukaan retkille tai muuhun luokan ulkopuoliseen toimintaan. POPS (2014, s. 27) korostaa kouluyhteisön yhteistyön tärkeyttä sekä koulun sisällä, mutta myös koulun ulkopuolisten toimijoiden kanssa. Opettajien kokemusten mukaan kouluyhteisön aikuisten keskinäinen yhteistyö tukee oppilaiden vuorovaikutustaitojen kehittymistä ja yhdessä tekeminen vahvistaa taitoa työskennellä erilaisten ihmisten kanssa. Tutkimusaineiston mukaan koira-avusteisessa pedagogiikassa yhteistyön tärkeys korostuu, sillä koiran tuleminen kouluyhteisöön vaatii huolellista etukäteissuunnittelua ja työyhteisön hyväksyntää. Terapiakoira-Akatemian (2022) mukaan jokaisen koira-avusteista pedagogiikkaa toteuttavan velvollisuus on huolehtia eläimen kokonaisvaltaisesta hyvinvoinnista sekä edistää koira-avusteisuuden vastuullista ja turvallista imagoa, jotta eläinavusteinen toiminta mahdollistuisi tulevaisuudessa vielä enemmän.

5.4.1 Työyhteisö

Suunniteltaessa koulukoiran tuloa työyhteisöön, tulee koiran tulosta tiedottaa tutkimukseen osallistuneiden opettajien mukaan etukäteen koko koulun henkilökuntaa, koulun oppilaita sekä heidän huoltajiaan. Koiran ohjaajan tulee kertoa koira-avusteisen pedagogiikan työskentelymuodoista ja toimintatavoista sekä toiminnan tavoitteellisuudesta ja tutkimuksiin perustuvista hyvistä tuloksista. Hyvällä riskienhallinnalla sekä riittävällä valvonnalla ja ohjauksella koira-avusteinen pedagogiikka on turvallista ja parhaimmissa tapauksissa koko kouluyhteisön hyvinvointia tukevaa toimintaa. Koiran ohjaajan tulee huomioida, että kaikki eivät hyväksy eläimiä, mutta hyvällä suunnittelulla ja tiedottamisella voidaan toimintaa toteuttaa osana kouluarkea kaikkia tyydyttävällä tavalla.

Työkavereilla voi olla asenneongelmaa, sillä jotkut vihaavat koiria. Henkilökunnalla pidetään siksi etukäteen tällainen priiffaus, mitä se koira-avusteisuus on ja miksi se koira tulee sinne. Rehtorin näkemyksestä koira-avusteisuutta kohtaan on suuri merkitys. Se, että näkeekö hän sillä painoarvoa, hän on avainasemassa. (opettaja 2)

Koulun henkilökunnan pitää hyväksyä, että täällä on tällainen karvatti. Siivoojan kanssa kannattaa olla hyvis väleis. Ei tarvisi olla kuin yksi vanhempi, joka periaatteessa voisi sen kieltää. Luokassa saattaa olla myös luokka-ohjaaja, jonka tulee myös hyväksyä koiran läsnäolo luokassa. (opettaja 1)

Haastatteluun osallistuneista opettajista suurin osa oli kuullut ja osa henkilökohtaisesti kokenut työyhteisössään negatiivisia asenteita tai ennakkoluuloja koira-avusteista pedagogiikkaa kohtaan. Kaikki työyhteisön jäsenet eivät heidän mukaan ole itse koiraihmissä ja heillä saattaa olla lisäksi koirapelkoa. Opettajien kokemusten mukaan työyhteisöissä huolta kannettiin yleistilojen hygieniasta, koiran tottelevaisuudesta sekä omista ja oppilaiden allergioista. Opettajat kokivat, että useasti syynä oli puutteellinen tietous tavasta toteuttaa koira-avusteista pedagogiikkaa sekä toimintatavan mahdollisuudesta tuoda opetukseen monipuolisuutta ja luokkaan toivottua työrauhaa. Heidän kokemuksen mukaan koira-avusteisuus voi mahdollistua vain työyhteisön esihenkilön tuella ja tietoisuudella koira-avusteisen pedagogiikan tuomista hyödyistä ja niiden merkityksistä. Usealla opettajalla oli kokemusta siitä, että työsuojelu saattaa kieltää kokonaan eläinten tuomisen koulun tiloihin. Koira-avusteiselle pedagogiikalle on kuitenkin olemassa omat perusteensa, kuten myös

terapia-, kuntoutus- sekä lukukoirille. Opetushallitus on 2020 julkaissut ohjeistuksen koulu- ja opetustyössä käytettäviä koiria varten, joita kaikkien koulukoiraan käyttävien tulee sitoutua noudattamaan. Tutkimukseen osallistuneen opettajan mukaan ohjeistus on kuitenkin ylimalkainen ja antaa tulkinnanvaraa. Ohjesääntöjä tulisi opettajan mukaan täsmentää ja koirien soveltuvuustestauksiin tulee kiinnittää tarkemmin huomiota. Koulukoiran testauksessa olisi hyvä tutkia enemmän koiran kognitiivisia taitoja. Tällä hetkellä käytössä olevat testit ovat kohdennettu enemmänkin kuntoutuskoiria varten. Koiran ohjaajalta ei Opetushallituksen ohjeistuksen mukaan edellytetä koiran ohjaajakoulutusta.

Koira-avusteisen pedagogiikan toimintatavoista koulussa tulisi opettajien kokemuksen mukaan tiedottaa koulun verkkosivuilla, ilmoitustauluilla, vanhempainilloissa ja esimerkiksi yhteisessä aamunavauksessa, kuten eräs opettajista oli tehnyt. Opettajien mukaan koulun fyysisillä tilaratkaisuilla on myös oma merkityksensä koulukoiran tuomiselle koululuokkaan.

Opettajien kokemusten mukaan tilahuoltajien kanssa tulee käydä keskusteluja siitä, miten siivous hoidetaan koirapäivien jälkeen. Resurssiopettaja toiminut opettaja oli tehnyt koulukoiran kanssa yhteistyötä laaja-alaisen opettajan kanssa, ja he olivat yhdessä organisoineet lukukoiratoimintaa välitunnin aikana heikosti lukeville lapsille. Koiran tuoman rauhallisuuden ja vaikutuksen luokkahenkeen ovat huomanneet myös lähiluokkien opettajat. Erään opettajan mukaan naapuriluokan opettaja oli käynyt luokassa katsomassa koira-avusteista työskentelyä, ja hän oli sitä mieltä, että aivan kuin koko luokka olisi ollut omassa kuplassa. Hänen mukaansa koira veti lapsia puoleensa niin, että kaikki vain keskittyivät omaan hommaansa. (opettaja 2.)

5.4.2 Huoltajat

Tutkimusaineiston opettajien kokemusten mukaan eri kulttuuritaustaisten lasten huoltajien kanssa tulee keskustella eri uskontojen ja kulttuurien näkemyksiä ja suhtautumisesta koiriin, mietittäessä koira-avusteista opetusta. Huoltajia tulee informoida koulukoiran työskentelystä oppilaiden lähellä, toimintatavoista ja

mahdollisista riskeistä, joita toiminnassa saattaa olla. Opettajien mukaan huoltajien tulee tiedostaa työskentely-ympäristön vaikutus, sillä luokkatilassa koiran kanssa toimiminen on erilaista kuin retkillä, jossa koiralla on enemmän tilaa ja vapautta. Oppilaiden huoltajien kanssa tehtävä yhteistyö koira-avusteisen pedagogiikan toteutumiseksi tulee haastatteluun osallistuneiden opettajien mukaan olla suoraviivaista ja avointa.

Asioista tiedottaminen, lupakyselyt toiminnan toteuttamiseksi ja kaikki keskustelut asiaan liittyen tulee olla rehellisiä ja reaaliaikaisia. Allergisten lasten osallistumista koira-avusteiseen pedagogiikkaan pohditaan yhdessä vanhempien sekä tarvittaessa terveydenhoitajan kanssa, jotta lapsen turvallisuus tulee huomioitua riittävästi. Allergisten lasten opetusjärjestelyjä tulee miettiä siten, ettei lasta leimata eikä hän koe eriarvoista kohtelua. Vanhempainilloissa opettajien kokemusten mukaan voi kertoa huoltajille, mitä koira-avusteisuus on ja miten sitä toteutetaan. Eräs tutkimukseen osallistuneista opettajista oli ottanut koiransa mukaan vanhempainiltaan, jotta huoltajat olivat voineet tutustua luokassa työskentelevään koiraan. Tämä oli koettu hyväksi tavaksi ja keskustelu koirasta oli ollut luontevaa.

Eräs säännöllisesti opetuksessaan koulukoiraan käyttänyt opettaja teki kouluvuoden päättyessä huoltajille kyselyn, miten he ovat kokeneet koulukoiran toiminnan ja näkykö koulukoiran läsnäolo oppilaiden kotiarjessa. Vanhempien palautteet ovat olleet positiivisia ja koulukoira on nähty monipuolistavan lasten kouluopetusta ja koulukoiran on koettu innostavan lukuläksyn harjoitteluun, jotta lapsi osaisi läksyn koulussa hyvin. Erityisen tärkeänä vanhemmat näkevät asian alkuopetusikäisillä lapsilla. Vanhemmilta on tullut palautetta, että heidän lapsensa ovat myös kotona innostuneet lukemaan heidän omalle koiralleen, vaikka lapset olivat myös todenneet, että ne eivät jaksaa kuunnella samalla tavalla kuin koulukoira jaksaa. Kotona on luettu läksyjä myös kissalle ja muille lemmikeille, joten koulukoiran voidaan nähdä innostavan oppilaita tavoitteelliseen lukemiseen. Vanhemmat ovat jakaneet tietoutta koulukoirasta myös muille vanhemmille.

Koulukoira on ollut mahtava lisä ykkösten kouluarkeen. Mun mielestä me ollaan oltu etuoikeutettuja. Lapsi on odottanut koira, joka ainoa kerta innolla ja koiralle lukukirjaa on valittu suurella hartaudella. (vanhemman kommentti, opettaja 1:n arkistosta)

Usein on kotona tullut lapsen kanssa puheeksi, miten mahtava tuuri on käynyt, että juuri heidän luokallaan on opettaja, jolla on lukukoira. Kun olen kertonut muille vanhemmille, joille lukukoira on täysin uusi asia, ovat hekin pitäneet sitä mahtavana juttuna. (vanhemman kommentti, opettaja 1:n arkisto).

Salmen ym. (2013, s. 11, 15, s.21) mukaan tutkimuksissa nopeiden lukijoiden tiedetään lukevan paljon myös vapaa-ajallaan, joka kehittää lukutaitoa edelleen sujuvammaksi, kun taas heikommat lukijat eivät koulussa harjoittelun lisäksi lue vapaa-ajallaan lainkaan. Sulkusen (2019, s. 67–68) mukaan useat tutkimukset ovat osoittaneet kotitaustan olevan yksi keskeinen tekijä lasten ja nuorten lukutaidon kehitykseen. Vanhempien toiminnan ja kotitaustan katsottiin vaikuttavan lukutaitoon jopa koulua enemmän. Sulkunen (2019, s. 71) jatkaa, että monissa PISA- sekä PIRLS-tutkimuksissa lukuharrastuksen vaikutus lukutaitoon on todettu merkittäväksi. Tulosten mukaan lukemisen monipuolisuus, lukemisesta tykkäämisen, lukemiseen käytettävän koulun ulkopuolisen ajan sekä kirjastossa käymisen katsotaan olevan lukutaitoa harjaannuttavia asioita.

5.4.3 Verkostoituminen

Opettajien kokemusten mukaan koira-avusteiseen pedagogiikkaan käytyjen ohjaajakoulutusten vaikutuksia ja tuomia hyötyjä ovat koiraohjaajien tekemä yhteistyö ja verkostoituminen. Opettajien kokemusten mukaan verkostoitumiselle on tarvetta, sillä opettajat haluaisivat jakaa kokemuksiaan ja saada kollaboratiivista vertaistukea muilta koira-avusteista pedagogiikkaa käyttäviltä. Verkostoitumisen kautta opettajat voisivat toteuttaa yhtenäistä koira-avusteista työskentelyä jakamalla toisilleen hyviksi havaittuja vinkkejä sekä toimintaohjeita, miten koira-avusteisia tehtäviä voi tehdä ja kehittää.

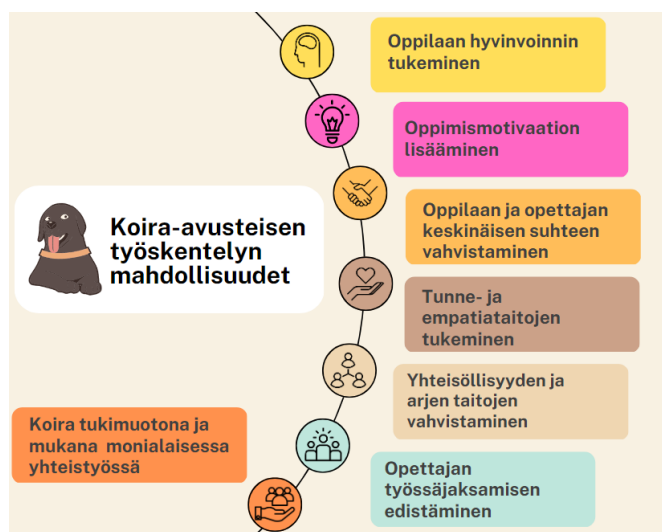
Verkostoituinen, kun olisi jokin tällöinen foorumi, onko se sähköinen tai joku, missä olisi nimenomaan luokanopettajia, jotka toteuttaa tätä koira-avusteisuutta. (opettaja 2)

Erään tutkimukseen osallistuneen opettajan mukaan sosiaalisen median foorumin perustaminen olisi nyt ajankohtaista, koska koira-avusteinen työskentely on saanut Suomessa enemmän jalansijaa. Hänen mukaan olisi tarvetta tukiverkostolle, jossa voisi yhdessä suunnitella ja kehittää koira-avusteista pedagogiikkaa. Tällaisen tukitiimin kanssa voisi harrastaa myös vierailukulttuuria toisten kouluissa. Verkostoitumisen myötä opettajat voivat saada toisiltaan tukea työssäjaksamiseen.

Resurssiopettajana koira-avusteista työskentelyä toteuttaneen opettajan kokemukset työskentelystä olivat merkittäviä. Hän koki koiran kanssa työskentelyn vapauttavana, sillä toimiessaan lisähenkilönä luokassa hän sai keskittyä kohdennetun oppilasryhmän tukemiseen koiransa kanssa. Yhteistyössä laaja-alaisen erityisopettajan sekä luokanopettajan kanssa suunniteltiin etukäteen, mikä ryhmä hyötyy koira-avusteisesta tuesta eniten ja toiminta suunniteltiin siltä pohjalta. Verkostoituminen voisi mahdollistaa myös koulun ulkopuolisen koira-avusteista pedagogiikkaa tarjoavan ammattilaisen työskentelyn koulussa. Tämä voisi toimia yhtenä vaihtoehtona mietittäessä tukiresurssiratkaisuja. Kuviossa 4 on koottuna tutkimusaineistosta esille tulleet koira-avusteisen pedagogiikan mahdollisuudet kouluyhteisössä.

Pienryhmissä tai parityöskentelynä toteutettuna koira-avusteinen toiminta voisi olla tulevaisuutta, kun tarvitaan näitä tukiresurssihenkilöitä. (opettaja 2)

Kuvio 3 Koira-avusteisen työskentelyn mahdollisuudet kouluyhteisössä

6 POHDINTA

Tässä tutkimuksessa on selvitetty luokanopettajien kokemuksia koira-avusteisesta pedagogiikasta sekä koulukoiran käytön merkitystä opettajan työhön sekä oppilaisiin, opettajien kokemana. Sosiokulttuurisen näkökulman liittäminen tutkimuksen teoriaosaan kirjaston lukukoiravastaavan asiantuntijahaastattelun avulla toi näkemystä lukukoiran mahdollisuudesta innostaa lapsia ja nuoria lukemisen äärelle. Se antaa esimerkkiä kirjaston ja koulun yhteistyömahdollisuuksista tukea yhdessä oppilaiden lukuharjoittelua.

Tuloksista nousi esiin, kuinka koira-avusteisuus tulee opettajien kokemuksen mukaan nähdä yhtenä työtapana, jonka avulla voidaan monipuolistaa opetusta, tukea oppilaita kolmiportaisen tuen eri askelmilla sekä tuoda luokkaan aineettomia arvoja lisääviä elementtejä. Kaikkien tutkimukseen osallistuneiden opettajien kokemusten mukaan koulukoira luokassa auttaa parantamaan oppilaiden keskittymiskykyä, josta tutkijana teen johtopäätöksen, että koulukoira luokassa edistää oppilaiden kokonaisvaltaista oppimista.

6.1 Tulosten tarkastelu ja johtopäätökset

Moniin kansainvälisiin tutkimuksiin viitaten voidaan sanoa koira-avusteisen lukuharjoittelun vahvistavan lasten lukutaitoa. Kansainväliset tutkimukset eivät kuitenkaan ole siirrettävissä Suomen lasten lukutaitomittauksiin, mutta ne tuovat esille, että säännöllisellä koira-avusteisella pedagogiikalla voidaan lisätä lasten lukumotivaatiota, jolla on suotuisia vaikutuksia lukutaidon vahvistumiseen. Tämän tutkimuksen tulokset tukevat kansainvälisesti tehtyjen tutkimusten tuloksia.

Tutkimusaineistossa opettajat totesivat, että koiran käyttö opetustilanteissa lähtee usein lukukoiratoiminnasta, josta se positiivisten kokemusten myötä laajenee luokassa myös muihin pedagogisiin tilanteisiin. Lukutaito on perusedellytys muulle oppimiselle, joten taidon oppiminen on alkuopetuksen keskeisempiä tehtäviä. Lukeminen koiralle lisää lasten lukumotivaatiota ja

itseluottamusta myös Hallin ja kumppaneiden (2016) tekemien laajojen eläinavusteisten tutkimusten mukaisesti. Niissä koiran läsnäolo koettiin vaikuttavan positiivisesti oppilaan asenteeseen lukemista kohtaan ja sen nähtiin sitouttavan lasta tehtävänsä vähentäen lukuahdistusta.

Sulkusen (2019, s. 73–75) mukaan Suomessa toteutettujen lukutaitotutkimusten tuloksista käy ilmi, sukupuoli ei ole itsessään tilastollisesti merkittävä lukutaitoa selittävä tekijä, vaan sitä selittää poikien vähäinen ja yksipuolisempi lukemisharrastus. Sulkusen (2019, s. 72) mukaan esimerkiksi varhaiset lukemiseen liittyvät aktiviteetit voidaan nähdä osana perheen antamaa tukea lapsen lukuharrastukselle. Näin ollen perheen antama tuki lapsen lukemaan oppimiselle ja lukuharrastukselle olisi ensisijaisen tärkeää. Lerkkasen (2013, s. 57, 78) mukaan lapsen käsitys lukutaidon merkityksestä kehittyy osittain lähipiirin aikuisten toiminnan tarkastelun kautta. Lapsen kotona omaksuma myönteinen lukemisen malli sekä kielellisesti rikas oppimisympäristö, antavat mahdollisuuksia tutustua ja tutkia kieltä yksin ja yhdessä muiden kanssa.

Suomessa on loistava ja asiantunteva kirjastojärjestelmä, jonka tavoitteena on edistää väestön yhtäläisiä mahdollisuuksia sivistykseen, tarjoamalla käyttäjilleen monipuolisia ja ilmaisia palveluja. Yhteistyöllä kodin, koulun ja kirjaston kanssa voidaan vahvistaa suomalaisten lasten ja nuorten lukutaitoa. Kirjaston ja koulun yhteistyöllä on saatu aikaan hyviä tuloksia vahvistaen oppilaiden lukuharrastusta. Lukukoiratoiminnan laajeneminen koulukontekstiin Kuopiosta saadun mallin mukaisesti voisi tuoda yhteistyölle uudenlaista eheyttävää näkökulmaa.

Tämän tutkimuksen tulosten mukaan koiran läsnäolo jo pelkästään tuo luokkaan mielekkyyttä ja tasapainoa, joka on tervetullutta tämän päivän hektisessä elämänrytmissä. Tässä tutkimuksessa koiran läsnäolo luokassa todettiin koko luokkaa rauhoittavaksi elementiksi, joka lisää lasten ja nuorten hyvinvointia ja yhteenkuuluvuuden tunnetta. Virués-Ortega (2006) muistuttaa tutkimuksensa perustella eläimen rauhoittavan mieltä ja lievittävän stressiä, jolla nähdään olevan suora vaikutus ihmisen terveyteen. Koululuokassa koiran

läsnäolo laskee lapsen stressihormonitasoa, jolloin hänellä on turvallinen mieli oppia.

Tässä tutkimuksessa tuli esille, että koulukoiran käyttö luokassa vaikuttaa opettajan hyvinvointiin positiivisesti, joten koira-avusteisen pedagogiikan voidaan nähdä hyödyntävän myös opettajia heidän työssään. Kaikki tutkimukseen osallistuneet olivat naisia. Haastateltavat löysin sosiaalisen median koira-avusteiseen viestiketjuun osallistuneiden joukosta, jolla on vaikutusta osallistuneiden sukupuolijakaumaan.

Opettajien työuupumuksesta on viime aikoina puhuttu paljon. Tynjälän (2004, s. 182), mukaan opettajan työnkuva on muuttunut perinteisestä opettamisesta oppilaan oppimisen ohjaamiseen, jolloin Huhtasalon (2019, s. 45) ja Harjun (2020, s. 13) mukaan opetus- ja oppimistilanteiden moninaisuus herkästi lisää opettajan työn kuormittavuutta. Kuten opettajien haastatteluissa tuli esille, tuo koulukoira heidän kokemusten mukaan uutta puhtia ja innostusta opettajan työhön. Järven ja Ikäheimon (2020, s. 75) huomioiden mukaan opettajien arvostus omaa työtään kohtaan on kasvanut koira-avusteisen pedagogiikan myötä, sillä opettajalle on palkitsevaa nähdä koiran avulla saavutetut kehitysaskleet opintiellä.

Tutkimuksesta nousi selkeästi esille, että koira-avusteisen pedagogiikan toteuttaminen koulussa vaatii rehtorin vahvaa tukea ja arvostusta toiminnalle sekä tietämystä koira-interventioiden tuomista hyödyistä. Myös Zentsin ym. (2017) tekemissä tutkimuksissa tuotiin esille koulun hallinnon tuen tärkeys. Tutkimusaineistosta nousi esille, että opettajien toteuttaessa koira-avusteista pedagogiikkaa luokassaan, siitä aiheutuvat kustannukset tulivat heidän itsensä maksettavaksi. Koiran hankintaan, ylläpitoon, terveyden ylläpitämiseen sekä kouluttamiseen koettiin uppoavan suuri summa rahaa, johon opettajat eivät saaneet työpaikaltaan minkäänlaista tukea.

6.2 Tutkimuksen arviointi ja jatkotutkimusaiheet

Avointen teemahaastattelujen tuotoksena sain runsaan aineiston tutkimustehtäviini, jotka koskivat luokanopettajien kokemuksia koira-avusteisesta pedagogiikan käytöstä heidän luokassaan ja sen vaikutuksesta opettajan työhön sekä oppilaisiin, opettajien kokemuksiin perustuen.

Sähköpostitse haastateltaville lähettämässäni haastattelurungossa on myös sellaisia kysymyksiä, jotka eivät olen fenomenologis-hermeneuttisen tieteenfilosofian mukaisia. Tutkittavien innostuneisuus ja tietämys aiheesta oli vahvaa, joten koin saaneeni koottua kattavan tutkimusaineiston lähinnä kuuntelemalla opettajien kokemuksia, huolimatta siitä, millaisen avoimen teemahaastattelurungon olin heille lähettänyt. Aihe oli ajankohtainen ja mielekäs myös tutkittaville, joten laajasta aineistosta löysin yhteensä 622 alkuperäistä merkitystä, jotka liittyivät tutkittavaan asiaan. Laaja tutkimusaineisto toi eteeni omat rajallisuuteni.

Analyysivaihe oli työläs ja vei paljon aikaa. Tein tutkimukseni yksin ja siihen kului yhteensä 1,5 vuotta. Välillä koin haasteellisena sen, ettei minulla ollut tutkimusparia, jonka kanssa olisi voinut pohtia tutkimusta ja sen etenemistä. Aihe on minulle mieluinen ja minulla oli aiheesta etukäteen paljon tietoa. Tietous myös lisääntyi tutkimusta tehdessä, sillä luin paljon erilaista kirjallisuutta ja vertaisarvioituja tutkimuksia aiheeseen liittyen ja osallistuin myös aihetta koskevaan koulutukseen ja verkkotapaamiseen.

Tutkimuksen aikana pyrin tietoisesti painamaan esitietämykseni taka-alalle, mutta tiedostan laajentuneen tietoisuuteni vaikuttaneen omiin pohdintoihini tutkimuksen edetessä, millä on merkitystä koko tutkimusta ajatellen. Tutkijana olen pyrkinyt toimimaan johdonmukaisesti ja avoimesti teoreettisen lähestymistavan, aineistonhankinnan sekä myös tutkimuksen analyysin raportoinnissa. Luokanopettajien haastatteluista nouseva vahva kokemuksellisuus koira-avusteisen pedagogiikan mahdollisuudesta tukea oppilaan kokonaisvaltaista oppimista ja hyvinvointia toi tutkimukseen laajempaa tarttumapintaa, mikä oli alkuperäinen suunnitelmani.

Tutkijana voin sanoa tutkimuksellisten tavoitteiden täyttyneen ja koen, että tutkimuksen tuloksista saadaan hyödyllistä tietoa mietittäessä koira-avusteisen pedagogiikan käyttömahdollisuuksia lukemisen vahvistajana sekä kokonaisvaltaisen oppimisen tukijana.

Tutkimusaineistosta kumpuavat yhteistyömahdollisuudet laajentavat ja monipuolistavat koira-avusteisen pedagogiikan käyttömahdollisuuksia. Tutkimustuloksiani voivat hyödyntää sellaisten lasten huoltajat, joiden lapsen luokassa käytetään koira-avusteista pedagogiikkaa. Tutkimustuloksista nousee esille koira-avusteisen pedagogiikan mahdollisuudet käytettäväksi tukiresurssina yksittäiselle oppilaalle tai pienryhmälle, jolloin opetusta voi eriyttää. Toivon tutkimuksen lisäävän myös yleistä tietoisuutta aiheesta, joka on ottamassa yhä enemmän jalansijaa tämän päivän koulumaailmassa.

Haastattelut sujuivat kaikilta osin hyvin, mutta yhdessä etäyhteyksin toteutetussa haastattelussa oli hankaluuksia nettiyhteyden kanssa. Arvioitaessa tutkimustilannetta, voidaan todeta, että huonosti toimiva nettiyhteys vaikuttaa tutkimuksen luotettavuuteen tuloksia heikentävästi. Kyseisen haastattelun tuloksien hyödyntäminen jäi laihaksi tässä tapauksessa. Tynjälä (1991, s. 391) muistuttaa, että tutkijan tulee ottaa tutkimuksessaan huomioon kaikki luotettavuuteen vaikuttavat osatekijät. Yksi vaikuttava tekijä on, että mittaamistilanne tulisi pysyä samanlaisena.

Tutkimuksen myötä oma kiinnostukseni tutkittavaa aihetta kohtaan syveni ja osallistuin kesäkuussa 2022 Eduskunnan eläinavusteisen työryhmän etätilaisuuteen, jonka puheenjohtajana toimi kansanedustaja Sofia Virta. Paneelikeskusteluun osallistui useita kansanedustajia sekä ulkopuolisia asiantuntijoita. Tutkijana koin saaneeni tilaisuudesta uusia näkökulmia eläinavusteisen työskentelyn mahdollisuuksiin vastata opetus- sosiaali- ja terveysalan kasvaviin haasteisiin. Tutkijana syvensin tietouttani tutkittavasta aiheesta osallistumalla marraskuussa 2022 Terapiakoira-Akatemian koira-avusteisen työskentelyn orientaatiokurssille. Koin saaneeni sieltä vahvistusta aiheesta käytettävälle terminologialla, joka myös osaltaan eheyttää tutkimuksen luotettavuutta.

Tutkimuksen edetessä ja tietoisuuden lisääntyessä nousi aiheesta uusia kiinnostuksen kohteita, joita olisi mielenkiintoista tutkia. Lähdekirjallisuudessa sivuttiin aihetta, jossa yhdeksi oppilaiden häiriökäytöksen syyksi nähtiin oppitunnilla turhautuminen erityislahjakkailta lapsilla. Kujala (2012, s. 30) toteaa, että opetustilanteen käydessä pitkästyttäväksi tulisi erityislahjakkaille tarjota lisävirikkeitä ja uudenlaisia haasteita. Tutkijana minua kiinnostaisi perehtyä koira-avusteisen pedagogiikan mahdollisuuteen tukea opetuksen eriyttämistä alas- tai ylöspäin menetelmän vaihtoehtoisin opetusmuodoin.

Tutkimuksen aineistosta nousi esille toteamus nykyisten lukutaidon epätasaisuudesta. Pitkään opettajan työtä tehneet ovat huomanneet, että aikaisemmin lukijoiden taso koettiin olleen tasaisempaa. Toisaalta nykyään moni oppilas osaa lukea jo kouluun tullessaan, mutta lukuinnostus loppahtaa ajan myötä. Lapset tarvitsevat aikuisilta konkreettista mallia siitä, että he ovat kiinnostuneita lukemisesta. Sarmavuoren (2011, s. 20) mukaan lukutaito on tullut yhä monimuotoisemmaksi. Oppilailta odotetaan aivan uudenlaisia taitoja selviytyäkseen laajentuneessa lukemisen maailmassa. Tutkijana minua kiinnostaisi tutkia, miten lukukoira-toiminnasta saadut hyvät kokemukset saataisiin koko perheen hyödynnettäväksi, jolloin olisi mahdollisuus vahvistaa parhaassa tapauksessa perheen monen sukupolven lukuinnostusta uudelle tasolle. Samalla voitaisiin kiinnittää huomiota eri kulttuurista tulevien oman äidinkielen kirjallisuuden lukemiseen, sillä lukukoira osaa sujuvasti kuunnella monia eri kieliä.

Eläinavusteinen toiminta on monien tutkimustulosten mukaan koettu kuntouttavuudellaan ja hyödyllisyydellään tukevan ihmisen kokonaisvaltaista hyvinvointia. Luonnonvarakeskus LUKE on ottanut kantaa ammatillisten eläinavusteisten palveluiden mahdollisuuksiin hyvinvoinnin ja terveyden edistäjinä. (Lipponen ym. 2022.) Hyvinvointipalveluiden ja kuntien työmuotoihin liitettynä eläinavusteisuus voisi tulevaisuudessa olla arkipäivää yhä useamman suomalaisen elämässä.

LÄHTEET

- Aho, P. & Lehmuskunnas, P. (2021). *Koiran hankinta nyt ja tulevaisuudessa*. Tutkimusraportti. Kennelliitto. Taloustutkimus
<https://www.kennelliitto.fi/files/koiran-hankinta-nyt-ja-tulevaisuudessa-2021-raportti>
- Ahonen, L. (2013). Koirat kasvun ja kehityksen tukena koulussa. Teoksessa Ikäheimo, K. (toim.), *Karvaterapiaa Eläinavusteinen työskentely Suomessa* (s. 184 – 194) Helsingin Yliopistopaino.
- Ahvenainen, O. & Holopainen, E. (2014). *Lukemis- ja kirjoittamisvaikeudet: Teoreettista taustaa ja opetuksen perusteita*. Special Data Oy.
- Aitoluonto.fi Eduskunnan eläinavusteinen työryhmä. (2022). [verkkotapahtuma 15.6.2022. klo 16:00-18:00]
<https://www.aitoluonto.fi/ajankohtaista/Eduskuntaan-on-perustettu-Elainavusteinen-tyoryhma-1042.html>
- Allen, K. & Colbert, L. (2016, 19. lokakuuta). Ethical and Safety Considerations for Use of Animals in a Therapeutic Setting. Using Animals in Therapy. *Society for the Advancement of Psychotherapy. Psychotherapy Bulletin*.
<https://societyforpsychotherapy.org/ethical-safety-considerations-use-animals-therapeutic-setting/>
- Atherton, L. (2020). Supporting Students' Mental Wellbeing through the School Library Dogs, Books and Beanbags--the Perfect Mood-boosting Combination. *School librarian*, 68 (3), s.135.
<https://www.thefreelibrary.com/Supporting+Students%27+Mental+Wellbeing+through+the+School+Library...-a0635159367>
- Aro, T., Järviluoma, E., Mäntylä, M., Mäntynen, H., Määttä, S., Paananen, M. & Vehniäinen, J. (2014). *Oppilaan minäkuva ja luottamus omiin kykyihin*. NMI.
- Aro, T. & Nurmi, J.E. (2019). Motivaatio, tunteet ja oppiminen. Teoksessa *Oppimisvaikeudet*. (toim.), Ahonen, T., Aro, M., Lerkkänen, M-K & Siiskonen, T. (s. 128 – 143). NMI.

- Arvaja, M. & Sarja, A. (2021). Dialogic Tension in Pre-Service Subject Teachers' Identity Negotiations. *Scandinavian Journal of Educational Research*, 65(2), s. 318–330. <https://doi.org.ezproxy.jyu.fi/10.1080/00313831.2019.1705895>
- Beetz, A., Uvnäs-Moberg, K., Julius, H. & Kortschal, K. (2012). Psychosocial and psycho-physiological effects of human-animal interactions: the possible role of oxytocin. *Front psychol*, 9(3), s. 234. https://pub.epsilon.slu.se/10563/1/uvnas_moberg_et_al_130625.pdf
- Borgström, C.N. (2013). Avustajakoirat ja koira-avusteinen työskentely. Teoksessa Ikäheimo, K. (toim.), *Karvaterapiaa: Eläinavusteinen työskentely Suomessa*. Solution Models House.
- Canelo, E. (2020). Perceptions of Animal Assisted Reading and its Results Reported by Involved Children, Parents and Teachers of a Portuguese Elementary School. *Human-Animal Interaction Bulletin* 8(3), s. 92–110.
- Connell, C., Tepper, D., Landry, O. & Bennett, P. (2019) Dogs in Schools: The Impact of specific Human-Dog Interactions on Reading Ability in Children Aged 6 to 8 Years. *Anthrozoös. A multidisciplinary journal of the interactions between people and other animals* 32 (3), s. 347–360. <https://www.tandfonline.com/doi/abs/10.1080/08927936.2019.1598654>
- Eskelä-Haapanen, S. (2012). *Kohdennettu tuki perusopetuksen alkuluokilla*. Tampereen University Press.
- Eskola, J., Lätti, J. & Vastamäki, J. (2018) Teemahaastattelu: lyhyt selviytymisopas. Teoksessa Valli, R. (toim.), *Ikkunoita tutkimusmetodeihin I Metodien valinta ja aineiston keruu: virikkeitä aloittelevalle tutkijalle*. PS-Kustannus.
- Eskola, J. & Suoranta, J. (2014) *Johdatus laadulliseen tutkimukseen*. Vastapaino.
- Fine, A. (2015) *Handbook on Animal-assisted Therapy: Foundations and guidelines for animal-assisted Interventions*. Academic Press.
- Friesen, L. (2009). How a therapy dog may inspire student literacy engagement in the elementary language arts classroom. *LEARNing Landscapes* 3(1), s. 105–122.

- Gee, N.R, Fine, A. H. & Schuck, S. 2015. Animals in Educational Settings: Research and Practice. Teoksessa: A.H. Fine (toim.), *Handbook on Animal-Assisted Therapy. Foundations and Guidelines for Animal-Assisted Interventions* (195–210). Academic Press.
<https://www.sciencedirect.com/science/article/abs/pii/B9780128012925000146?via%3Dihub>
- Haapaniemi, R. & Raina. I. (2014). *Rakenna oppiva ryhmä. Pedagogisen viihtymisen käsikirja*. PS-kustannus.
- Haapasaari & Ikäheimo. (2013). Suomen Karva-Kaverit ry. Teoksessa Ikäheimo, K. (toim.), *Karvaterapiaa: Eläinavusteinen työskentely Suomessa*. (s. 57 – 63) Solution Models House.
- Hall, S.S., Gee, N.R. & Mills, D.S. (2016). *Children Reading to Dogs: A Systematic Review of the Literature*.
<https://journals.plos.org/plosone/article?id=10.1371/journal.pone.0149759>
- Handlin, L., Hydbring-Sandberg, E., Nilsson, A., Ejdebäck, M, Jansson, A & Uvnäs-Moberg, K. (2015). Short-Term Interaction between Dogs and Their Owners: Effects on Oxytocin, Cortisol, Insulin and Heart Rate-An Exploratory Study. *Anthrozöös. A multidisciplinary journal of the interactions between people and other animals* 24 (3), s. 301–315.
<file:///C:/Users/X360%201040%20G5/Downloads/uvnspaper.pdf>
- Hassinen, K. *Ihmisen paras ystävä! Koiratutkimuksessa tarkastellaan vuorovaikutusta*. [verkkojulkaisu 11.helmikuuta.2022] Jyväskylän yliopisto, psykologian laitos. <https://jyunity.fi/tieteessa/ihmisen-paras-ystava/>
- Hari, R., Järvinen, J., Lehtonen, J., Lonka, K., Peräkylä, A., Pääsiäinen, I., Salenius, S., Sams, M. & Ylikoski, P. (2015). *Ihmisen mieli*. Gaudeamus Oy.
- Hautamäki, L., Ramadan, F., Villhunen, T. (2021). *Millainen on hyöä eläinavusteinen interoentio? - Käsikirja eläinavusteisten menetelmien laadukkaaseen toteuttamiseen eri toimintaympäristöissä*. Kela.
- Hirsjärvi, S., Remes, P. & Sajavaara, P. (2014). *Tutki ja kirjoita*. Tammi.
- Hirvonen, J. & Jäkälä, M. (2019, 24.kesäkuuta). KnowHau tukee opiskelijoiden hyvinvointia ja opiskelukykyä Jyväskylän yliopistossa. [Verkkosivu].

Jyväskylän yliopisto: Monikielisen akateemisen viestinnän keskus.
https://movi.jyu.fi/fi/kehittamistyö/knowhau/lue_lisaa/knowhau-tukee-opiskelijoiden-hyvinvointia-ja-opiskelukykyä-jyvaskylan-yliopistossa

Huhtasalo, J. (2019). Opettajan asiantuntijuus muutoksessa – asiantuntijuus ja sen jakamisen diskurssit digitaalisessa oppimisympäristössä. *Kasvatus ja aika*, 13(4), s. 45–63. <https://doi.org/10.33350/ka.79620>

Ikäheimo, K. (2013). *Karvaterapiaa. Eläinavusteinen työskentely Suomessa*. Helsingin yliopistopaino.

International Association of Human-Animal Interaction Organizations:

IAHAIO White Paper: (2018)

<https://iahaio.org/wp/wpcontent/uploads/2021/01/iahaio-white-paper-%202018-english.pdf>

Isokorpi, T. (2004). *Tunneoppia parempaan vuorovaikutukseen*. PS-Kustannus.

Jalongo, M.R. (2012). "What are all these Dogs Doing at School?": Using Therapy Dogs to Promote Children's Reading Practice" *Childhood Education*. 81 (3), s. 152 -158.

<https://www.tandfonline.com/doi/abs/10.1080/00094056.2005.10522259>

Järvi, T. & Ikäheimo, K. (2020). *Koira koulutyössä: toimintaa ja teoriaa eläinavusteisuudesta*. BoD –Books.

Julius, et al (2013) *Effects of Human-Animal Interaction on Health, Social Interaction Mood, Autonomus Nervous System, and Hormones*. In *Attachment to Pets: An integrative View of Human-Animal Relationships with Implications for Therapeutic Practice*. Hogrefe Publishing, Cambridge, MA (chapter 3)

Järvilehto, L. (2014). *Hauskan oppimisen vallankumous*. Jyväskylän yliopisto, Koulutuksen tutkimuslaitos. PS-kustannus. [https://ktl.jyu.fi/fi/pirls-timss/pirls/tulokset_PIRLS_2016_\(bc.edu\)](https://ktl.jyu.fi/fi/pirls-timss/pirls/tulokset_PIRLS_2016_(bc.edu))

Kahilaniemi, E. (2016). *Eläinavusteinen interventio. Asiakkaan toiminnallisuuden tukeminen koira-avusteisin menetelmin*. Vastapaino.

- Kakkori, L. & Huttunen, R. (2014). *Fenomenologia, hermeneutiikka ja fenomenografinen tutkimus*, 1–20. <https://docplayer.fi/8028070-Fenomenologia-hermeneutiikka-ja-fenomenografinen-tutkimus.htm>
- Kansanen, P. (2012). Ainedidaktiikkaa vai pedagogista sisältötietoa? Teoksessa *Ainedidaktiikka tutkimuskohteena ja tiedonalana*. (toim.), Kallioniemi, A. & Virta, A. Suomen kasvatustieteellinen seura.
- Karen, J. (2001). Measuring children's social functioning. *Child Psychology & Psychiatry Review* 6 (4),s. 181–188.
- Kauppinen, M. (2010) *Lukemisen linjaukset: lukutaito ja sen opetus perusopetuksen äidinkielen ja kirjallisuuden opetussuunnitelmissa*. [Väitöskirja, Jyväskylän yliopisto]
<https://jyx.jyu.fi/bitstream/handle/123456789/24964/9789513940119.pdf?sequence=1&isAllowed=y>
- Kaukomaa, K-M. (2018, 4. helmikuuta). [toimintablogi]
<https://toimintablog.com/2018/02/04/menetelmana-koira/>
- Keltikangas-Järvinen, L. (2011). *Sosiaalisuus ja sosiaaliset taidot*. Werner Söderström Osakeyhtiö.
- Kittilä, L., Kiiski-Mäki, H. & Ikäheimo, K. (2013) Luetaan koiralle. Teoksessa *Karvaterapiaa. Eläinavusteinen työskentely Suomessa* (toim.), Ikäheimo, K. (s. 230 – 236). Yliopistopaino.
- Kiviniemi, K. (2018). Laadullinen tutkimus prosessina. Teoksessa Valli, R. (toim.), *Ikkunoita tutkimusmetodeihin II. Näkökulmia aloittelevalle tutkijalle tutkimuksen teoreettisiin lähtökohtiin ja analyysimenetelmiin*. (s. 73 – 87). PS-Kustannus.
- Klemettilä, H. (2013). Apurieläinten historiaa länsimaissa: koira, hevonen ja kissa. Teoksessa Ikäheimo, K. (toim.), *Karvaterapiaa: Eläinavusteinen työskentely Suomessa*. (s. 14 -21). Helsingin yliopistopaino.
- Koirat kasvatus- ja kuntoutustyössä ry (2017). Ammattieettiset ohjeet.
<http://www.kasvatus-kuntoutuskoirat.fi/koira-tyoparina/ammattieettisetohjeet/>

- Kujala, T. (2012). Aivotutkimuksen näkökulma oppimisen haasteisiin erityisryhmiin kuuluvilla lapsilla. Tilannekatsauksessa *Aivot, oppimisen valmiudet ja koulunkäynti. Neuro- ja kognitiotieteellinen näkökulma.* (Toim.), Kujala, T., Krause, C. M., Sajaniemi, N., Silvén, M., Jaakkola, T. & Nyssölä, K. Opetushallitus. www.oph.fi/julkaisut
- Laiho, M. (2018). *Hyvinvointitaidoista tukea oppimiseen ja koulunkäyntiin - koulusta kantavin siivin elämään.* [verkkojulkaisu 1.11.2018.] Oppimis- ja ohjaamiskeskus Valteri.
- Laitinen, S. (2018). *Development of children's motivational orientations from ages 4 to 9: stability and changes of motivational profiles before school-age as a function of early language skills.* [Väitöskirja, Turun yliopisto].
https://www.utupub.fi/bitstream/handle/10024/146409/AnnalesB466_Laitinen.pdf?sequence=1&isAllowed=y
- Laine, T. (2018). Miten kokemuksia voidaan tutkia? Fenomenologinen näkökulma. Teoksessa J. Aaltola, & R. Valli (toim.), *Ikkunoita tutkimusmetodeihin II.* (s. 70 -85). PS-kustannus.
- Latvala- Sillman, P. (2018). *Työparina koira. Koira sosiaali-, terveys- ja kasvatusalan työssä.* Sanasilta.
- Latvala- Sillman, P. (2013). Kasvatus- ja kuntoutuskoira autismiluokassa. Teoksessa K. Ikäheimo (toim.), *Karvaterapiaa: Eläinavusteinen työskentely Suomessa.* (s. 202 - 211). Helsingin yliopistopaino.
- Laukkanen, S. (2015). Eläinten läheisyys tunne-elämämme säätelykeinona. Teoksessa K. Ikäheimo (toim.) *Karvaterapiaa. Eläinavusteinen työskentely Suomessa* (s.22 - 35). Helsingin yliopistopaino.
- Leino, K., Ahonen, A.K., Hienonen, N., Hiltunen, J., Lintuvuori, M., Lähteinen, S., Lämsä, J., Nissinen, K., Nissinen, V., Puhakka, E., Pulkkinen, J., Rautapuro, J., Siren, M., Vainikainen, M-P. & Vettenranta, J. (2019). PISA 18 ensituloksia. *Suomi parhaiden joukossa.* [Opetus- ja kulttuuriministeriön julkaisu: 3.12.2019.]
https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/bitstream/handle/10024/161922/Pisa_18-ensituloksia.pdf?sequence=1&isAllowed=y

- Lerkkanen, M-K. (2013). *Lukemaan oppiminen ja opettaminen esi- ja alkuopetuksessa*. Sanoma Pro.
- Linna, H. (2012). *Lukijaksi! Alkuopetuksen kirjallisuuskasvatus*. Sanoma pro.
- Lipponen, M., Vehmasto, E., Lilja, T., Raussi, S., Kauppinen, T., Niemi, J. & Ovaska, U. (2022). *Politiikkasuositus; Eläinaovusteisuus vastuullisesti käyttöön hyvinvointialueiden ja kuntien palveluihin*. Luke-sarja. [verkkojulkaisu].
<https://jukuri.luke.fi/handle/10024/551965>
- Lonka, K. (2015). *Oivaltava oppiminen*. Otava.
- Metsämuuronen, J. (2006). *Laadullisen tutkimuksen käsikirja*. International Methelp.
- Nurmi, J-E., Ahonen, T., Lyytinen, P., Pulkkinen, L. & Ruoppila, I. (2006). *Ihmisen psykologinen kehitys*. WSOY.
- Opetushallitus. (2020). *Toimintaohjeistus oppilaitoksille*.
<https://www.oph.fi/fi/opettajat-ja-kasvattajat/koirat-koulussa-koira-avusteisen-toiminnan-ohjeistus-oppilaitoksille>
- Opetushallitus. (2014). *Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet*.
Opetushallitus. <https://www.oph.fi/fi/koulutus-ja-tutkinnot/perusopetuksen-opetussuunnitelman-perusteet>
- Pennington, D.C. (2005). *Pienryhmän sosiaalispsykologia*. Gaudeamus.
- Ronkainen, S., Pehkonen, L., Lindblom-Ylänne, S. & Paavilainen, E. (2020). *Tutkimuksen voimasanat*. Sanomapro.
- Rossi, L. [Suullinen tiedonanto.7.4.2022]
- Ruusuvuori, J. & Tiittula, L. (2017). Haastattelun lajit. Teoksessa *Tutkimushaastattelun käsikirja*. (toim.), Hyvärinen, M., Nikander P. & Ruusuvuori, J. Vastapaino.
- Sajaniemi, N. & Krause, C.M. (2012). *Oppimisen palapeli. Aivot, oppimisen valmiudet ja koulunkäynti. Neuro- ja kognitiotieteellinen näkökulma*. (toim.), Kujala, T., Krause, C. M., Sajaniemi, N., Silvén, M., Jaakkola, T. & Nyssölä, K. Opetushallitus.
- Salmela-Aro, K. & Nurmi, J-E. (2017). *Mikä meitä liikuttaa?* PS-kustannus.

- Salmi, P. Huemer, S. Heikkilä, R. & Aro, M. (2013). *Tavoitteena sujuva lukutaito - Teoriaa ja harjoituksia*. Kummi 10 Arviointi-, opetus-, ja kuntoutusmateriaaleja. NMI.
- Salovaara, R. & Honkonen, T. (2011). *Rakenna hyvää luokkahenki*. PS-kustannus.
- Sarmavuori, K. (2011). *Opi ja ohjaa lukemista*. BTJ Finland Oy.
- Shaw, D. M. (2013). Man's Best Friend as a Reading Facilitator. *The Reading Teacher*, 66(5), s. 365–371.
- Siivola, M. (2016). *Vuh! Koulukoira toiminnallistaa oppimista*. Liikkuva koulu.[verkkojulkaisu]. <https://liikkuvakoulu.fi/ideapankki/idea/vuh-koulukoira-toiminnallistaa-oppimista/>
- Siiskonen, T., Lerkkanen, M-K. & Savolainen, H. Oppimisen tukeminen, (2019). Teoksessa *Oppimisvaikeudet* (toim.), Ahonen, T., Aro, M., Aro, T., Lerkkanen, M-K. & Siiskonen, T. (s. 78 - 95). NMI.
- Sinkkonen, J. (2013). Lapsen yksilökehitys ja suhde eläimiin. Teoksessa (toim.) K. Ikäheimo *Karvaterapiaa. Eläinavusteinen työskentely Suomessa*. Helsingin yliopistopaino.
- Steel, J., Willians, J.M. & McGeown, S. (2021) Reading to dogs in schools: an exploratory study of teacher perspectives. *Educational Research* , 63,(3) s. 279–301.
- Sulkunen, S. (2019). *Heikosti lukevat suomalaislapset ja nuoret. Mitä heistä tiedetään kansainvälisten arviointitutkimusten perusteella?* Teoksessa (toim.) Takala, M. & Kairaluoma, L. *Lukivaikeudesta lukitukseen*. (s. 54 - 80). Gaudeamus.
- Suomen Kennelliitto (2022a) Lukukoirat. [verkkojulkaisu] [Lukukoirat | Suomen Kennelliitto](#)
- Suomen Kennelliitto (2022b). Hyötykoirat.[verkkojulkaisu] [Hyötykoirat | Suomen Kennelliitto](#)
- Suomen Kennelliitto (2022c). Koiranpentujen rekisteröintien kasvu jatkuu toisena koronavuotena: Kennelliitto rekisteröi lähes 52 800 koiraa vuonna 2021. [verkkojulkaisu] <https://www.kennelliitto.fi/tietoa-meista/uutiset/koiranpentujen-rekisterointien-kasvu-jatkui-toisena-koronavuonna-kennelliitto-rekisteroi-lahes-52-800-koiraa-vuonna-2021>

- Suvilehto, P. (2019). *Inspiroivat ja parantavat eläimet*. Avain kirjastopalvelut oy.
- Tainio, L. (2012) Äidinkielen ja kirjallisuuden didaktiikka. Teoksessa
Kallioniemi, A. & Virta, A. (toim.) *Ainedidaktiikka. Tutkimuskohteena ja tiedonalana*. Fera Suomen kasvatustieteellinen seura ry.
- Terapiakoira-Akatemia, (2022). *Orientaatio koira-avusteiseen työskentelyyn*.
(Orientation to Animal-Assisted Interventions, Canine Assisted Interventions) Vesanen, V. 2022. Rauma. [julkaisematon verkkoluento]
- Tuomi, J. & Sarajärvi, A. (2018) *Laadullinen tutkimus ja sisällönanalyysi*.
Kustannusosakeyhtiö Tammi.
- Tepper, D.L., Connell, C.G., Landry, O.B. & Bennett, P.C. (2021). Dogs in Schools: Can spending time with dogs improve executive functioning in a naturalistic sample of young children? *Anthrozoös*, 34 (3), s. 407–421.
https://juu.finna.fi/PrimoRecord/pci.cdi_informaworld_taylorfrancis_310_1080_08927936_2021_1898214
- Tiira, K. (2019). *Koirien käyttäytyminen ja persoonallisuus*. Tammi.
- Torppa, M., Parhiala, P., Vasalampi, K., Poikkeus, A-M. & Aro, T. (2019).
Lukivaikeus ja hyvinvointi. Teoksessa (toim.) Takala, M. & Kairaluoma, L. *Lukivaikeudesta lukitukseen*. (s. 255 – 268). Gaudeamus.
- Tuomi, J. & Sarajärvi, A. (2018) *Laadullinen tutkimus ja sisällönanalyysi*. Tammi
- TENK. Tutkimuseettinen neuvottelukunta. (2013). *Hyvä tieteellinen käytäntö ja sen loukkausepäilyjen käsitteleminen Suomessa*.
https://tenk.fi/sites/default/files/2023-03/HTK-ohje_2023.pdf
- Tynjälä, P. (1991). *Kvalitatiivisen tutkimusmenetelmien luotettavuudesta*. Kasvatus
22 (5–6), s. 387–398.
- Törmälehto, E. (2013). Eläimen vaikutus lapsiryhmien toimintaan ja kehitykseen. Teoksessa (toim.), Ikäheimo, K. *Karvaterapiaa. Eläinavusteinen työskentely Suomessa*. (s. 44 – 47). Helsingin yliopistopaino.
- Valovirta, E. (2013). Eläinallergiat. Teoksessa (toim.), K. Ikäheimo
Karvaterapiaa. Eläinavusteinen työskentely Suomessa. (s. 48 – 56). Helsingin yliopistopaino.
- Vilkka, H. (2015). *Tutki ja kehitä*. PS-Kustannus.

- Virtanen, J. (2006). Fenomenologia laadullisen tutkimuksen lähtökohtana. Teoksessa (toim.) Metsämuuronen, J. *Laadullisen tutkimuksen käsikirja*. International Methelp.
- Virués-Ortega, Javier MS*†; Buela-Casal, Gualberto PhD. (2006). Psychophysiological effects of human-animal interaction: theoretical issues and long-term interaction effects. *The Journal of nervous and mental disease*, 194 (1) s. 52. <https://pubmed.ncbi.nlm.nih.gov/16462556/>
- Yleisten kirjastojen neuvoston strategia 2011–2016. [verkkójulkaisu]. <https://www.kirjastot.fi/sites/default/files/content/Ykn-strategia-kirjastoversio-fin.pdf>
- Yli-Viikari, A. & Haapasaari, M. (2013). Eläinavusteinen työskentely ja Green Care. Teoksessa Ikäheimo, K. (toim.) *Karvaterapiaa: eläinavusteinen työskentely Suomessa*. Helsingin yliopistopaino.
- Zents, C.E., Fisk, A.K. & Lauback, C.W. (2017). Paws for Intervention. Perceptions About the Use of Dogs in Schools. *Journal of Creativity in Mental Health* 12 (1), s. 82–98.

LIITTEET

Liite 1. Haastattelurunko

Tutkittavien tiedot

- koulutus ja työvuodet opettajana
- koulutuksesi liittyen koira-avusteiseen pedagogiikkaan
- kauanko olet toteuttanut koira-avusteista pedagogiikkaa työssäsi?
- millä luokalla työskentelet ja onko sinulla tällä hetkellä koulukoira työparinasi?
- oletko käyttänyt koira-avusteista työparinasi muilla luokka-asteilla?
- koiran rotu, ikä, työvuodet koulukoira-avusteisena, koiran koulutus

Sisältöön liittyvät kysymykset

- miten hyödynnät koira-avusteista pedagogiikkaa työssäsi (opettajan näkökulma)? kertoisitko koulukoira-avusteisesta työpäivästä?
- millaisia pedagogisia ratkaisuja olet käyttänyt?
- millaisia toimintatapoja koulussanne on koira-avusteisuuteen liittyen?
- millaisia kokemuksia sinulla on / mitä koulukoira-avusteisen työskentelyn luokassa merkitsee sinulle?
- miten mielestäsi koulukoira-avusteisuus vaikuttaa oppilaisiin?
- näetkö esteitä koira-avusteiselle toiminnalle ja jos olet niitä kokenut, millaisia?
- onko koulussanne / luokassasi koulukoira-avusteista toimintaa? (kokemukset?)
- koira-avusteisessa pedagogiikassa huomioitavia asioita
- mitä muuta haluaisit kertoa koira-avusteisesta pedagogiikasta